

Årsredovisning 2016

Innehåll

Kommunstyrelsens ordförande har ordet.....	2
Linköping 2016 i korthet.....	4
FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE.....	6
Utvärdering av ekonomisk ställning.....	6
Kommunstyrelsens observandum inför 2017.....	9
Så styrs Linköpings kommun.....	10
Linköpings kommuns organisation.....	10
Verksamhet som bedrivs av andra anordnare (Kommunala uppdragsföretag).....	11
Linköpings styrmodell.....	11
Kommunens mål och kvalitet.....	14
Avstämning av mål för god ekonomisk hushållning.....	14
Kommunens kvalitet i korthet.....	16
Befolkning, arbetsmarknad och bostäder.....	17
Befolkning.....	17
Arbetsmarknad.....	19
Bostäder.....	20
Årets verksamhet.....	20
Äldrenämnden.....	20
Omsorgsnämnden.....	22
Socialnämnden.....	23
Barn- och ungdomsnämnden.....	24
Bildningsnämnden.....	27
Kultur- och fritidsnämnden.....	29
Samhällsbyggnadsnämnden.....	30
Kommunens personal.....	32
Finansiell analys.....	35
Koncernen Linköpings kommun - sammanställd redovisning.....	35
Finansiell analys – koncernen.....	36
Finansiell analys - kommunen.....	39
Kommunens bolag, förbund och stiftelser.....	51
Styrning av kommunens helägda bolag inom Linköpings Stadshus AB.....	51
Koncernen Linköpings Stadshus AB.....	53
Kommunens övriga bolag, förbund och stiftelser– som inte ingår i koncernen Linköpings Stadshus AB.....	59
Finansiella rapporter.....	61
Resultaträkning.....	61
Balansräkning.....	62
Kassaflödesanalys.....	63
Driftredovisning, kommunen.....	64
Investeringsredovisning, kommunen.....	65
Exploateringsredovisning, kommunen.....	65
Kommentarer till avvikelser i driftredovisningen.....	66
Redovisningsprinciper och upplysningar.....	89
Fem år i sammandrag.....	92

Kommunstyrelsens ordförande har ordet

2016 var ett spännande och händelserikt år – ett år då viktiga beslut fattades för Linköpings framtida utveckling.

Linköpings befolkningstillväxt är fortsatt stark, arbetslösheten sjunker och näringslivet fortsätter sin starka utveckling. Linköping växer som aldrig förr. Över 1 000 bostäder färdigställdes under året – det har inte skett på de senaste tretton åren! Utvecklingen till att bli en sammanhållen kommun fortsätter – alla Linköpingsbor ska känna att de har förutsättningar för att leva ett meningsfullt och gott liv. Men med växande befolkning kommer också utmaningar. Under de kommande åren måste vi bygga fler förskolor och skolor, fler boenden för äldre och ännu fler nya bostäder. Alla nya Linköpingsbor innebär nya möjligheter för kommunen eftersom vi måste bli fler för att klara bemanningen i all kommunal verksamhet. Dessutom ropar många företag efter mer arbetskraft.

Linköping ska bli landets tredje bästa stad på event- och besöksnäring. Det är därför mycket glädjande att antalet övernattningar ökar för trettonde året i rad och att det byggs fler hotellrum i Linköping. En starkt event- och besöksnäring ger många ett första jobb och en fot in på arbetsmarknaden. En attraktivare, mer händelserik och levande stad lockar fler till Linköping. Det är bra, vi behöver bli fler för att klara personalförsörjningen och skapa en starkare känsla av identitet i kommunen.

En av våra viktigaste uppgifter är att säkra personalbehovet i kommunen. Genom att stärka medarbetarnas möjligheter till kompetens- och fortbildning tillsammans med bra löneutveckling och goda arbetsvillkor stärks kommunen som arbetsgivare. Men vi ska fortsätta fokusera på personalbehovet. Allt för att Linköping ska ha rätt kompetens som gör att vi klarar det kommunala uppdraget. Detta är en av våra centrala frågor för att säkra en bra välfärd för framtiden.

Näringslivet är starkt och brett i Linköping – men det kan bli bättre. Under året har vi fokuserat på att förbättra kommunens service och bemötande för företagen i Linköpings kommun. Samtidigt har vi antagit en ny upphandlingspolicy som innebär att fler små- och medelstora företag kommer att kunna delta i kommunala upphandlingar. Vi har antagit en ny näringslivsstrategi för att förbättra företagsklimatet i kommunen. Ett starkt näringsliv är viktigt för att utvecklingen i kommunen ska fortsätta gå åt rätt håll.

Det är glädjande att antalet personer som erhåller försörjningsstöd fortsätter minska. Men vi är inte nöjda! Arbetet med att få fler Linköpingsbor känna sig som en del av kommunen fortsätter. Alla som vill och kan ska ha ett arbete att gå till. Det förebyggande arbetet mot extremism och grov kriminalitet fortsätter och behöver bedrivas kraftfullt i samverkan med polisen.

Vi har fortsatt starka och framgångsrika kommunala bolag. Mjärdevi Science Park fortsätter utvecklas och sätter Linköping på kartan med sina högteknologiska och kunskapsintensiva företag. Allt från världsledande företag till start-ups rymms inom Mjärdevi vilket gör området så spännande. Tekniska verken har under året fortsatt satsa på laddstolpar för att underlätta för elbilar. Samtidigt påverkar den pågående byggboomen i Linköping flera av våra bolag. Stångåstaden, Lejonfastigheter och Sankt Kors är med och bygger framtidens Linköping.

2016 års bokslut visar en stark kommun som växer. Linköping slår under 2016 rekord i befolkningstillväxt med 2 851 nya linköpingsbor. Framtidens utmaningar är stora och vi tar oss an dessa med stor ödmjukhet. Vi ska klokt och ansvarsfullt investera för framtiden – för att bygga ett starkt Linköping som håller ihop.

Kristina Edlund (S)
Kommunstyrelsens ordförande

Linköping 2016 i korthet

Fler invånare i attraktiva Linköping

Linköpings kommun ökade sin befolkning med 2 851 personer till 155 817 under 2016. 80 procent av Linköpingsborna tycker att Linköping är en bra plats att bo på, enligt årets attitydundersökning.

Fristadsförfattaren på plats

I början av året anlände Housam Al-Mosilli, poet från Syrien, till Linköping. Han är kommunens första fristadsförfattare. Att vara fristad innebär att stötta en konstnärligt verksam person, som hotas i sin yrkesutövning.

Miniarkitekter visade sin drömförskola

5-åringar på åtta förskolor ritade teckningar och byggde modeller av sina drömförskolor. Det var en del i Lejonfastigheters och Linköpings kommuns arbete med att bygga framtidens förskolor. Förhoppningen är att några av miniarkitekternas idéer ska bli verklighet.

Linköpings kommun överens med Sverigeförhandlingen

Linköpings kommun och Sverigeförhandlingen kom i våras överens om förutsättningarna för Ostlänken genom Linköping. Överenskommelsen omfattar 15 300 nya bostäder samt medfinansiering och förskottering till den nya höghastighetsjärnvägen. Parterna har även en samsyn om stationens placering och järnvägens dragning.

Bostadsbyggandet håller hög takt

Under 2016 har 1 055 bostäder blivit färdiga. Det innebär att kommunen nått målet att bygga 1 000 bostäder per år för 2016. Linköpings kommun mottog också 58 miljoner i statsbidrag för ökat bostadsbyggande.

Demensboende i framkant

Nybyggda demensboendet Sandrinoparken startade under året. Här ska nya metoder för demensvård prövas och utvecklas.

Tomas Tranströmers plats

Poeten, psykologen och nobelpristagaren Tomas Tranströmer bodde och arbetade i Linköping åren 1960-1966. I närvaro av bland andra hans hustru Monica Tranströmer invigdes Tomas Tranströmers plats i april. Den ligger utanför huvudbiblioteket i Linköping.

Årets studentstad

För andra gången utsåg Sveriges förenade studentkårer Linköping till årets studentstad 2016/2017. Första gången var 1999.

Idrottsliga framgångar

Linköpings FC blev svenska mästare 2016 och Linköpings Simidrottsförening tog guld i vattenpolo. LHC:s damer, Linköpings Innebandy och Linköping Volleyboll Club knep varsin SM-silvermedalj.

Linköping fick sitt tredje medborgarkontor

De som bor i södra Linköping fick sin egen ingång till kommunens service när Medborgarkontoret i Berga öppnade.

Björns och Bennys bänk i Linköping

Björn Ulveus och Benny Andersson träffades för första gången 5 juni 1966 i parken utanför dåvarande Rally hotell i Linköping. En särskild BB-bänk uppmärksammar detta epokgörande nöjesmöte.

Glyttingebadet igång igen

Efter att ha hållit stängt sedan 2008 öppnade det efterlängttade utomhusbadet Glyttingebadet igen i juli. Kommunen stöttade badet, liksom två andra föreningsdrivna bad, i Vikingstad och Lingham.

Tage Danielssonpriset till Bodil Jönsson

Vartannat år delar Linköpings kommun ut priset till Tage Danielssons minne. 2016 fick fysikern och författaren Bodil Jönsson ta emot priset.

Smedstad ridsportcenter igång

Den nya ridsportsanläggningen som ersätter Ånestad ridskola firades i dagarna tre. Smedstad ridsportcenter ligger i det natursköna eklandskapet Tinnerö och är en plats där barn, ungdomar och vuxna, bredd och elit, kan mötas - med hästen i fokus.

Berzeliusskolans gymnasium får spetsutbildning i matematik

Skolverket har beviljat Berzeliusskolan möjlighet att starta riksrekryterande spetsutbildning inom matematik på Naturvetenskapsprogrammet. Spetsutbildningen startar höstterminen 2017 och har maximalt 30 platser per år. Hösten 2017 ska även den sista etappen av ombyggnationen av Berzeliusskolan stå klar.

Arkitekttävling för nya simhallen

Ett viktigt steg mot förverkligandet av Linköpings nya simhall togs när fem arkitektbidrag gick till final i arkitekttävlingen. De anonyma bidragen ställdes ut på Medborgarkontoret i Linköpings bibliotek.

Nystartat trygghetsteam ska förbättra omsorgen i hemmet

I november startade arbetet med trygghetsteam för äldre. Ett av målen för trygghetsteamet är att den äldre ska känna ökad trygghet. Teamen ska också öka möjligheten att bo kvar i det egna hemmet genom sammanhållen vård och omsorg.

Nya direktörer till kommunen

Paul Håkansson tillträdde som ny kommundirektör i slutet av året. Han kom närmast från posten som vd för Östgötatrafiken. Under året anställdes Mikael Borin som biträdande kommundirektör med tillträde våren 2017. Han har tidigare bland annat haft olika chefsposter i Region Östergötland.

Nytt kulturpris

Ung scen Öst blev första mottagaren av det nyinstittade Lyra-priset som fått namn efter framlidna

Linköpingsprofilen och kulturpersonligheten Sven Lyra.

Stora artister

Elton John, Kent, Håkan Hellström, Lars Winnerbäck, Laleh, Orup, Lena Ph, Magnus Uggla,

Sabina Ddumba med flera bjöd Linköpingsborna på storartad underhållning förra året.

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

Förvaltningsberättelsen omfattar kommunens samlade verksamhet. I årsredovisningen ingår en sammanställd redovisning som omfattar Linköpings kommun och koncernen Linköpings Stadshus AB. Interna poster mellan kommunen och ingående företag i Linköpings Stadshus AB elimineras. En mer utförlig beskrivning av kommunens verksamheter redovisas i "Nämndernas verksamhetsberättelser" som kan laddas ner från kommunens hemsida. Dessutom finns årsredovisningar för bolagen att ladda ner från respektive bolags hemsida.

Utvärdering av ekonomisk ställning

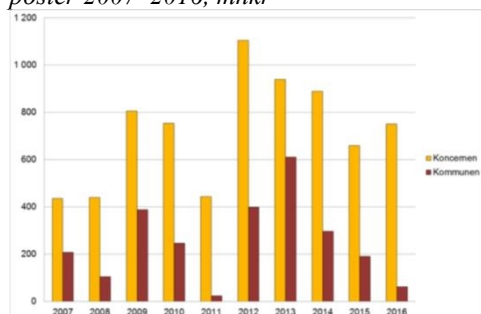
Linköpings kommunkoncern har bra förutsättningar för att upprätthålla en god ekonomisk hushållning. Kommunkoncernen har en välskött och stark ekonomi med goda resultat under många år och kommunen har en låg skattesats. Kommunen har kunnat finansiera investeringar med egna skattemedel. Kommunen har inga lån och Linköping är en av få kommuner som kunnat göra stora likvida avsättningar för att säkerställa utbetalningarna av framtida pensioner. Kommunen har under 2016 kunnat finansiera investeringarna utan att upplåning.

Årets resultat

Årets resultat för kommunkoncernen är positivt och uppgår till 751 miljoner kronor vilket motsvarar 5,2 procent av kommunkoncernens bruttokostnad. Årets resultat för kommunen är positivt och uppgår till 62 miljoner kronor vilket motsvarar 0,7 procent av kommunens bruttokostnad.

I diagrammet nedan redovisas bokslutsresultaten för de tio senaste åren (2007-2016) för kommunkoncernen och kommunen, belopp i miljoner kronor. I resultaten ingår samtliga pensionsåtaganden för kommunens anställda enligt den så kallade fullkostnadsmodellen. Senast kommunen redovisade ett underskott var 2004. Koncernens resultat den senaste femårsperioden är mer stabila än kommunens.

Koncernens och kommunens resultat efter finansiella poster 2007-2016, mnkr

Budgetföljsamhet

En förutsättning för en ekonomi i balans i kommunen är en god budgetföljsamhet i nämndernas verksamhet. På en omsättning av 9,3 miljarder kronor redovisade nämnderna ett sammanlagt överskott jämfört med budget på 89 miljoner kronor, vilket motsvarar 0,7 procent av omsättningen. Kommunledningsförvaltningen tillsammans med förvaltningarna arbetar kontinuerligt för att förbättra prognoser och analyser.

Låg skattesats

För 2016 var Linköpings skattesats oförändrat 20,20.

Den genomsnittliga totala kommunalskatten för riket uppgick för 2016 till 20,68 procent (vägt genomsnitt). Linköping hade 20,20 i skattesats år 2016. Linköping har lägst skattesats i Östergötland. I tabellen nedan redovisas jämförelser av skattesats med några större kommuner.

Skattesats för kommun och landsting i några jämförbara kommuner

Kommun	Skattesats kommun 2016	Skattesats landsting 2016	Skattesats totalt
Eskilstuna	22,08	10,77	32,85
Gävle	22,26	11,51	33,77
Jönköping	21,34	11,26	32,60
Linköping	20,20	10,70	30,90
Norrköping	21,75	10,70	32,45
Uppsala	21,14	11,71	32,85
Västerås	20,36	10,88	31,24
Örebro	21,35	11,55	32,90

För 2017 är skattesatsen oförändrad till 20,20 procent. Inför 2017 höjer 21 kommuner skattesatsen medan 9 kommuner sänker den. Medelskattesatsen i kommunerna ökar med 1 öre, till 20,69.

Soliditet

Kommunkoncernens soliditet för 2016 uppgår till 29 procent, vilket är en ökning jämfört med 2015 då den uppgick till 28 procent. Kommunens soliditet för 2016 uppgår till 62 procent (inklusive samtliga pensionsåtaganden), vilket är en minskning jämfört med 2015 då den uppgick till 63 procent. Även soliditetens

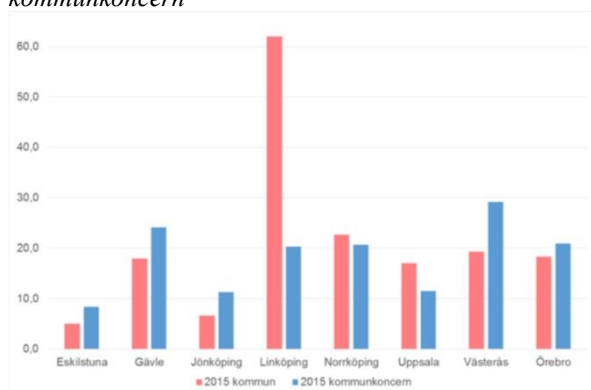
utveckling över en längre tidsperiod är viktig att följa.

Linköpings kommun hade högst soliditet i jämförelse med de andra större kommunerna vilket bland annat beror på att kommunen inte äger verksamhetsfastigheterna. I bokslut 2015 och även i boksluten för 2012-2014 avviker inte kommunkoncernens soliditet nämnvärt från de andra större kommunerna.

Soliditet, inklusive samtliga pensionsåtaganden

Soliditet, %	2016	2015	2014	2013	2012
Soliditet, kommunkoncernen	29	28	27	25	24
Soliditet, kommunen	62	63	61	59	56
-exkl pensionsskuld intjänad före 1998	78	79	78	77	80

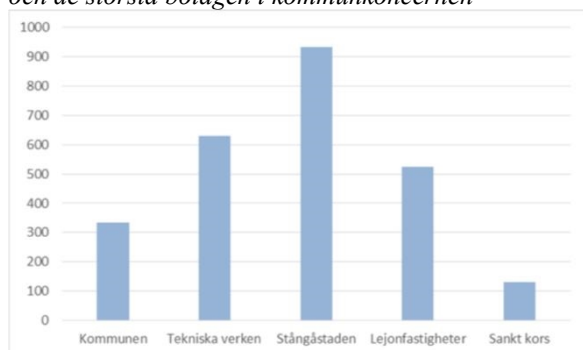
Jämförelse soliditet, procent inklusive samtliga pensionsåtaganden, kommun respektive kommunkoncern

Investeringar

Kommunkoncernens nettoinvesteringar i bokslutet uppgår till 2 695 miljoner kronor och överstiger avskrivningarna med 1 575 miljoner kronor. Kommunens nettoinvesteringar uppgår till 243 miljoner kronor och överstiger därmed avskrivningarna med 80 miljoner kronor.

Bruttoinvesteringar i miljoner kronor för kommunen och de största bolagen i kommunkoncernen

Kommunens nettoinvesteringar har under flera år kraftigt överstigit avskrivningskostnaderna. Linköpings kommun har inga lån och hittills har investeringarna kunnat finansieras med egen likviditet. Linköpings kommun står dock inför kraftigt ökade investeringar och lokalförhyrningar vilket måste beaktas i den ekonomiska planeringen. En 10-årig ekonomisk plan för investeringar, förhyrningar samt demografiska förändringar kommer att behandlas i kommunstyrelsen under våren 2017.

Likviditet

Kommunkoncernens likviditet uppgick den 31 december 2016 till 337 miljoner kronor. För kommunen uppgick likviditeten till 102 miljoner. Vid årets början uppgick kommunens likviditet till 300 miljoner. Likviditeten har minskat på grund av ett lågt resultat i kombination med ökade investeringar samt ianspråktagande av markeringar. Kommunen har inga lån.

Placeringar för framtida pensioner

Kommunen har från år 1997 gjort externa placeringar för att minska pensionsutbetalningarnas påverkan på likviditeten. Marknadsvärdet uppgick den 31 december till 1 665 miljoner kronor. Det motsvarar 100 procent av pensionsskulden som är intjänad från och med 1998 samt 41 procent av pensionsskulden som är intjänad före 1998. De externa placeringarna kommer att underlätta finansieringen av framtida åtaganden.

Linköpings finansiella profil i jämförelser med andra kommuner

Linköpings kommun har tillsammans med sex andra jämnstora kommuner (Eskilstuna, Gävle, Jönköping, Uppsala, Västerås, Örebro) beslutat att gå med i ett system för kommunala jämförelser, där de ingående kommunerna utifrån ett antal finansiella nyckeltal jämförs med varandra i form av ett spindeldiagram för att få fram en finansiell profil för respektive kommun. Diagrammet innehåller åtta nyckeltal som speglar respektive kommuns finansiella situation och utveckling. Vissa nyckeltal är relaterade till verksamhetens kostnader för att kunna jämföras mellan olika kommuner.

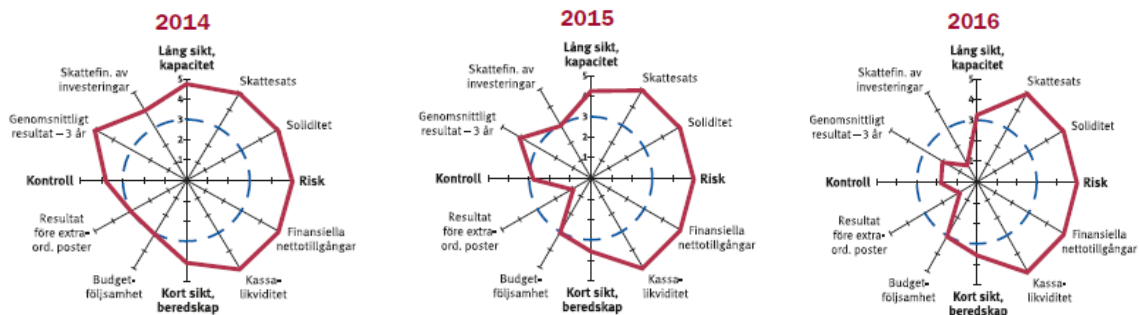
Diagrammet innehåller fyra axlar som ska ge en samlad bedömning av fyra viktiga finansiella perspektiv. Varje perspektiv är summan av de fyra nyckeltal som ligger närmast intill axeln. Samtliga fyra nyckeltal väger lika tungt i bedömningen. De fyra nyckeltalen är Lång sikt - kapacitet, Risk, Kort sikt - beredskap och Kontroll.

Nedan redovisas Linköpings diagram för åren 2014–2016.

Samtliga värden är redovisade i relation till de andra kommunernas värden. En förändring kan alltså antingen bero på att den egna kommunen har förändrat sina värden eller att de övriga kommunerna har ändrat sina värden.

Den heldragna linjen visar de poäng som Linköpings kommun fått för de olika perspektiven. Den streckade ringen i mitten av diagrammen visar genomsnittet för kommungruppen. Ligger kommunen utanför den streckade ringen har den ett starkare värde än genomsnittet i gruppen och omvänt.

Jämfört med de övriga kommunerna har Linköpings position försämrats något de senaste åren, vilket framförallt beror på en något sämre resultatutveckling än i jämförelsekommunerna.

Kommunstyrelsens observandum inför 2017

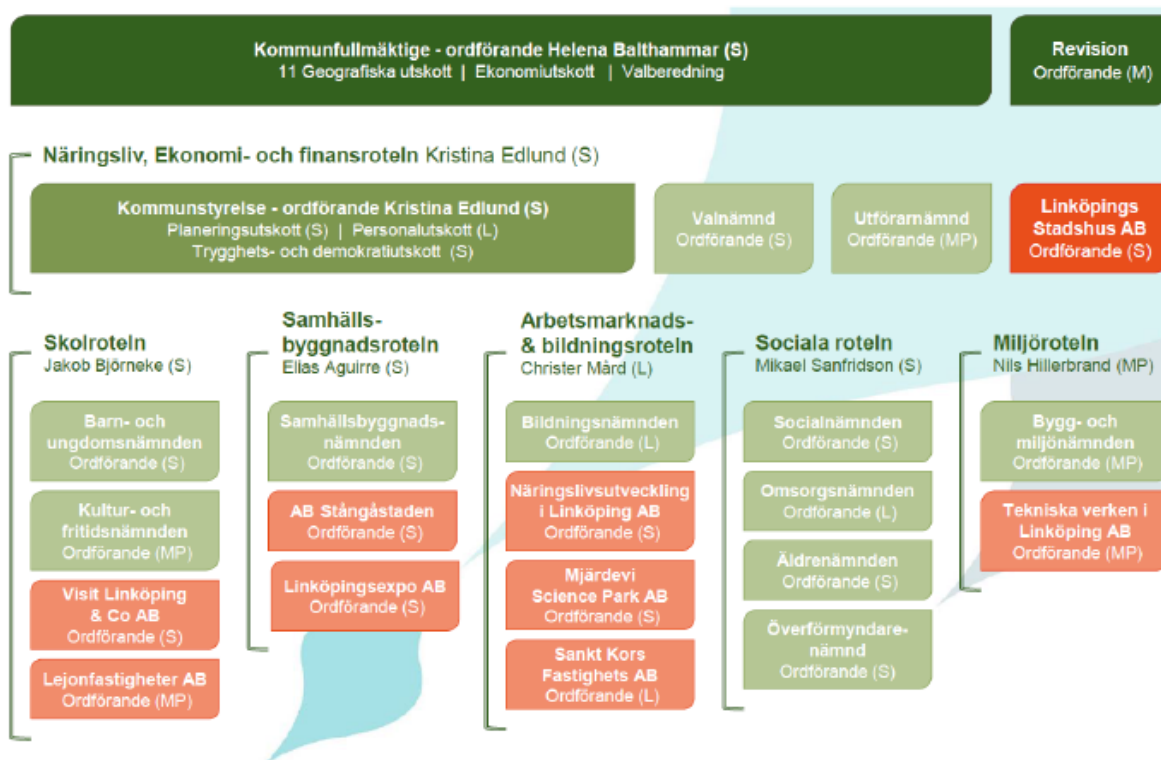
I bokslutet redovisas avvikelser 2016 samt observandum inför 2017 som är viktiga för kommunstyrelsen att ha uppsikt över:

- Flera av förvaltningarna lyfter personal- och kompetensförsörjningen som ett problem. När delårsrapporten per den 31 oktober behandlades gav kommunstyrelsen kommundirektören i uppdrag att återkomma med förslag till åtgärder för att säkerställa personalförsörjningen.
- Ökad sjukfrånvaro jämfört med tidigare år.
- Omsorgsnämndens underskott i bokslut 2016 uppgår till 16 miljoner kronor. Insatser för personer med utvecklingsstörning redovisar 16 miljoner kronor i underskott som framförallt beror på flera och dyra externa placeringar som i sin tur beror på att ingen lämplig placering finns i kommunen. Ett särskilt arbete pågår med att granska hur de externa placeringarna ska hanteras samtidigt som det finns tomma platser på boenden i kommunen. Hemtjänsten och hemsjukvård för personer som är under 65 år redovisar underskott med 11 miljoner kronor som beror på att både timmar och antalet personer har ökat. En del förklaras av enskilda individers insatser. Från och med 2016 flyttades verksamheten HVB unga och vuxna från omsorgsnämnden till socialnämnden. Kommunstyrelsen har gett nämnderna i uppdrag att utreda och redovisa en uppföljning av den ändrade hanteringen av HVB kostnaderna och dess effekter på båda nämndernas ekonomi inför 2017. Utredningen ska redovisas senast den 26 januari. 2017.
- Äldrenämnden redovisar ett underskott med 10 miljoner kronor. Inför 2017 finns det avtal som ger kostnadsökningar. Nya avtal kommer att tecknas för hemsjukvården för att säkerställa nämndens kostnadskontroll. Under 2017 planeras kostnaderna för betalningsansvaret minska. Införandet av tids- och insatsregistrering förväntas ge positiva ekonomiska effekter 2017.
- Socialnämndens överskott uppgår till 24 miljoner kronor. Därutöver har nämnden ett överskott avseende ersättning från Migrationsverket om 101 miljoner kronor som bokats upp på ett balanskonto för att användas under 2017 och framåt. Osäkerheten är stor kring hur långt de nya lägre ersättningarna från Migrationsverket för ensamkommande barn kommer att räcka för att täcka kommunens kostnader 2017. Nämnden föreslås få i uppdrag att redovisa ett förslag till kommunstyrelsen hur de balanserade medlen ska användas.
- Barn- och ungdomsnämndens anslagsdel redovisar ett underskott med 13 miljoner kronor. Nämnden har att under kommande år att hantera ett ökande underskott gällande lokaler som för 2017 beräknas uppgå till 25 miljoner kronor.
- Samhällsbyggnadsnämnden som redovisar 28 miljoner kronor i överskott för 2016 skriver att totalramen för driften år 2017 inte påverkas av 2016 års överskott. De avvikelser som uppstått år 2016 har till stora delar omdisponerats i internbudgeten för år 2017.
- Bygg- och miljönämnden anger att nämndens samlade överskott i bokslutet om 5 miljoner kronor inte påverkar den totala ramen för år 2017. Intäkterna i internbudget är dock något uppjusterade för att möta kostnadsökningar inom nämndens egen verksamhet.
- Likviditeten på lång sikt med anledning av ianspråktaganden av markeringar, investeringsnivån samt exploateringsverksamheten i kombination med budgeterade nollresultat.

Så styrs Linköpings kommun

Linköpings kommuns organisation

Kommunfullmäktige är Linköpings kommuns högsta beslutande församling. De 79 ledamöterna utses genom allmänna val som genomförs samtidigt som riksdags- och landstingsvalen. Vid det senaste valet, i september 2014, röstade 85,2 procent i valet till kommunfullmäktige. Det är en ökning med 1,2 procentenheter jämfört med valet 2010. Det är också högre än riksgenomsnittet, som var 82,8 procent. Socialdemokraterna, miljöpartiet och liberalerna bildade efter valet en ny majoritet med 40 mandat mot oppositionens 39.

Mandatfördelning ¹ i kommunfullmäktige	2014	2010	2006	2002	1998
Socialdemokraterna (S)	27	24	29	31	28
Moderaterna (M)	20	25	21	14	19
Liberalerna (L)	6	7	7	10	5
Centerpartiet (C)	6	6	6	6	4
Kristdemokraterna (KD)	4	3	6	8	11
Miljöpartiet (MP)	7	8	6	4	5
Vänsterpartiet (V)	3	3	4	6	7
Sverigedemokraterna (SD)	6	3	-	-	-
Totalt	79	79	79	79	79

¹ Skuggade fält = styrande majoritet

Kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige beslutar i frågor av större vikt och i frågor av principiellt intresse. Kommunfullmäktiges möten är öppna för allmänheten.

Till fullmäktiges uppgifter hör att fastställa mål, anvisa medel och utvärdera den kommunala verksamheten.

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen leder och samordnar den kommunala verksamheten. Kommunstyrelsen har enligt kommunallagen en särskild uppsiktsplikt över övriga nämnders verksamhet men också över de kommunala bolagen. Styrelsen har därigenom ansvar för hela kommunens utveckling och ekonomiska ställning. Styrelsen bereder ärenden till kommunfullmäktige. Kommunstyrelsen arbetar till största delen med övergripande planering och förutsättningar för kommunens verksamheter.

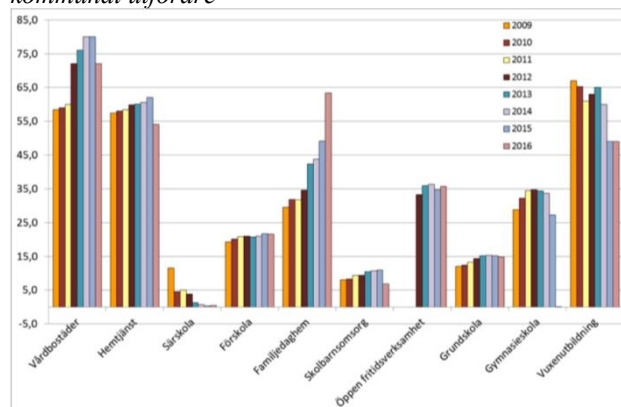
Övriga nämnder och styrelser

Politiskt tillsatta nämnder och styrelser ansvarar för den löpande verksamheten och fattar beslut om den. Varje nämnd formulerar och beslutar om mål för sina verksamheter. Nämnderna har också ett ekonomiskt ansvar för sin verksamhet.

Verksamhet som bedrivs av andra anordnare (Kommunala uppdragsföretag)

Kommunen har enligt lag skyldighet att tillhandahålla viss verksamhet och service till kommunmedborgarna. Men det innebär inte att kommunen är skyldig att själv utföra verksamheten. Verksamhet kan utföras av kommunen, av kommunala bolag, av stiftelser eller av olika privata utförare. I diagrammet redovisas hur stor andel av ett antal olika verksamheter som bedrivs av någon annan än en kommunal utförare.

Andel verksamhet som utförs av andra utförare än en kommunal utförare

Linköpings styrmodell

Kommunfullmäktige är kommunens högsta politiska organ. Fullmäktiges ansvar är att styra kommunkoncernens verksamhet med

utgångspunkt i gällande lagar, förordningar och annan statlig styrning.

Majoritetens politiska program för mandatperioden fastställs av kommunfullmäktige. Kommunfullmäktige beslutar också om övergripande mål som leder till god ekonomisk hushållning. Majoritetens politiska program och kommunfullmäktiges övergripande mål utgör grunden för nämndernas arbete med mål under mandatperioden.

Genom budgeten omsätts de politiska prioriteringarna till ramar för de olika nämndernas verksamhet. Budgetprocessen blir därigenom central för kommunens styrning genom att tydliggöra nämndernas uppdrag.

Nämnderna tar i budgeten fram förslag till mål och ekonomiska ramar för den egna verksamheten. Kommunstyrelsen bereder nämndernas förslag. Därefter fastställer kommunfullmäktige kommunens budget. I verksamhetsplaner och internbudgetar anger nämnderna hur de ska fullgöra sin verksamhet och uppfylla målen under det kommande året. Inför budget 2018 med plan för 2019-2021 förändras budgetarbetet och bland annat förtydligas nämndernas decentraliserade ansvar och kommunstyrelsens uppsiktspflicht.

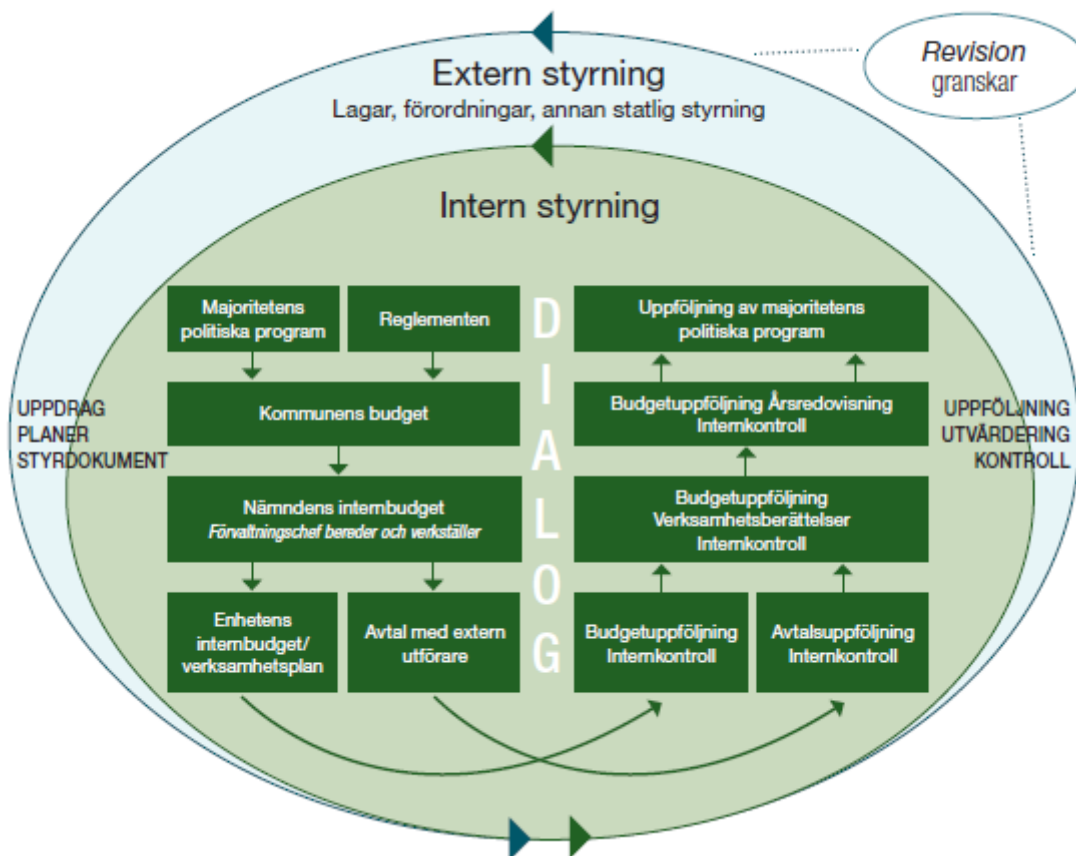
Uppföljning, utvärdering och kontroll utgör en viktig del av styrsystemet, eftersom styrningen är decentraliserad och bygger på frihet under ansvar.

Verksamheten kan löpande påverkas genom nya styrdokument och beslut eller genom nya uppdrag från kommunstyrelsen, nämnden eller kommundirektören. Sådana beslut eller uppdrag ska uppkomma på ett ordnat och kontrollerat sätt.

Politiska styrdokument, övriga beslut eller uppdrag ska harmonisera med det politiska programmet för mandatperioden och kommunens budget. De ska också harmonisera med varandra.

Den övergripande styrprocessen

Dokument eller uppdrag som har beslutats av eller som direkt följer av beslut i kommunfullmäktige, är överordnade andra dokument och uppdrag.

Ekonomi- och verksamhetsstyrning

En ekonomi i balans kräver kontroll på kostnader, att arbeta kostnadseffektivt och ändamålsenligt samt att kontinuerligt utveckla arbetssätt och leta efter best practice. Det är en förutsättning för att nå målen med de medel och resurser som finns tillgängliga. För att kunna bedriva en bra verksamhet förutsätts att det finns en god ekonomistyrning på alla nivåer. Långsiktig planering och en stabil ekonomi gör det möjligt att satsa offensivt, hantera nya förutsättningar och klara konjunkturväxlingar. På både kort och lång sikt är det av yttersta vikt att ha balans mellan intäkter och kostnader samt fokusera på driftkonsekvenser av investeringar och andra långsiktiga åtaganden.

För att kommunens budget även för de kommande åren ska vara i balans krävs ramanpassningar och effektiviseringskrav.

Varje generation ska bära sina kostnader, vilket kräver stort ansvarstagande och god budgetdisciplin. Alla verksamheter ska drivas på ett ändamålsenligt och kostnadseffektivt sätt. Varor, tjänster och lokaler ska anskaffas affärsmässigt utifrån verksamheternas resursbehov och med miljömässigt och socialt ansvarstagande. Det ska finnas tydliga samband mellan resultat och resursåtgång. Skattepengarna ska användas för invånarnas bästa och alltid där de gör största möjliga nytta.

I en föränderlig värld är det omöjligt att förutse alla händelser. För att uppnå en ekonomi i balans på alla nivåer i organisationen krävs budgeterade reserver och handlingsberedskap för väntade och oväntade händelser. Budgetreserven behöver anpassas till osäkerhetsfaktorerna i respektive verksamhet. En reserv ökar förutsättningarna för att kunna hantera oförutsägbara händelser vilket är särskilt angeläget i rådande ekonomiska läge.

Mål för kommunens ekonomistyrning

Ekonomistyrning är en del i det totala styrsystemet och handlar, liksom all styrning, om att påverka agerandet i en viss önskvärd riktning.

Ekonomistyrningsreglerna ska uppmuntra till ett sunt ekonomiskt agerande. Det innebär till

exempel att alla ekonomiskt ansvariga ska handla med kommunens bästa för ögonen, vilket kan medföra att nyttan för den totala ekonomin ibland måste gå före den enskilda enhetens bästa.

Målet är att kommunens resurser ska användas på ett effektivt sätt. För att nå dit handlar det om att:

- Precisera ansvar och roller
- Planera och budgetera verksamheten
- Fortlöpande redovisa ekonomi och verksamhet
- Följa upp om ekonomin och verksamheten utvecklas enligt plan
- Vidta korrigerande åtgärder vid befarade avvikelser

Roller och ansvar

Nämnderna bekräftar genom budgeten sitt åtagande gentemot kommunfullmäktige. Det sker genom att nämnderna inom den angivna ekonomiska ramen åtar sig att uppfylla de kommunövergripande mål som berör verksamheten samtidigt som man på ett övergripande sätt beskriver hur man kommer att arbeta för att uppnå dessa mål.

Nämnderna ansvarar också för att

- målen följs upp och utfallet rapporteras i enlighet med fastställda rutiner och tidplaner
- genomföra intern kontroll som stöd för en effektiv verksamhet
- mätning och redovisning av resultat och effekter av genomförd verksamhet görs i enlighet med de krav som olika statliga myndigheter har
- kostnads- och kvalitetsjämförelser görs med andra organisationer.

Nämnderna har ett ansvar att hantera förändringar som inte avser demografi, prisökningar eller av kommunstyrelsen godkända löneökningar inom ram. Vid behov ska nämnden justera verksamhetsplan och internbudget så att verksamheten kan bedrivas inom fastställd ram.

Respektive nämnd skall upprätta internbudget med beaktande av fullmäktiges beslut vad gäller inriktning och omfattning av verksamhet. I internbudgeten kan nämnden göra avsteg från den uppdelning av nettokostnaderna på verksamheter som redovisats i budgetförslaget dock med beaktande av fullmäktiges beslut.

För investeringar erhåller nämnderna ett årligt nettobelopp i form av nettoinvesteringsram utifrån verksamhetsområde och ändamål. För enstaka investeringar av större omfattning eller som av annan anledning är av principiell betydelse, fastställs en ram för respektive investering.

Samtliga nämnder ska löpande följa upp verksamhet, resultat och ekonomi samt vidta erforderliga åtgärder vid avvikelser.

Konflikt mellan mål och medel

Vid konflikt mellan mål och medel gäller medlen. Det innebär att tillgång till ekonomiska och andra resurser sätter gräns för måluppfyllelsen och verksamhetens inriktning och omfattning.

I de fall det finns en tvingande lagstiftning som innebär en skyldighet för kommunen att göra utbetalningar eller svara för kostnader är det möjligt att överskrida medelsramen. Berörd nämnd är dock skyldig att snarast anmäla detta till kommunstyrelsen.

Kommunens mål och kvalitet

Kommunen arbetar brett med kvalitet och uppföljning. Årligen följs kommunfullmäktiges övergripande mål upp. Nämnderna ska i årsredovisningen redovisa utfallet för sina viktigaste mål och bidraget till fullmäktiges övergripande mål. För att möjliggöra jämförelser med andra kommuner i riket deltar Linköpings kommun i SKLs undersökning Kommunens kvalitet i korthet (KKIK). Vidare görs uppföljning

och kontroll av privata utförare som bedriver verksamhet på uppdrag av kommunen enligt fullmäktiges fastställda program.

Nedan redovisas sammanfattningar av uppföljningen för 2016 av kommunfullmäktiges övergripande mål och indikatorer respektive utfallet i kommunens kvalitet i korthet.

Avstämning av mål för god ekonomisk hushållning

Enligt kommunallagen ska kommuner ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet. Ett minimikrav är att balans ska råda mellan intäkter och kostnader (balanskravet). Men för att kommunen ska uppnå en sund och hållbar ekonomi som ger ett handlingsutrymme för framtiden behövs också ett positivt resultat. Det behövs också ett positivt resultat för att kunna finansiera investeringar utan upplåning. En sund ekonomi är en fundamental förutsättning för att garantera en över tiden jämn servicenivå för verksamheten och för att kunna utveckla kommunens verksamhet.

Kommunens mål för god ekonomisk hushållning – finansiellt mål

Enligt kommunfullmäktiges övergripande mål ska Linköpings kommun präglas av ansvarstagande i såväl goda tider som i stunder av finansiell oro och ska ha god ordning på ekonomin. Det skapar handlingsutrymme på både kort och lång sikt. Kommunkoncernen ska ha en långsiktig tillväxt i balans. Framtida kommuninvånare ska tillförsäkras en bibehållen eller förbättrad nivå på verksamhet, service och anläggningar. Verksamheter inom kommunkoncernen och externa utförare ska vara ändamålsenliga och kostnadseffektiva.

Indikatorer:

1. Kommunkoncernens soliditet ska inte vara lägre än 18 procent och inte minska fler än två år i rad. *Kommunkoncernens soliditet uppgår till 28,9 procent vilket är en ökning jämfört med 2015.*
2. Kommunens soliditet ska inte vara lägre än 50 procent och inte minska fler än två år i rad. *Kommunens soliditet uppgår till 62,1 procent, vilket är en minskning jämfört med 2015.*

Mellan år 2014 och 2015 ökade kommunens soliditet.

3. Bolagen inom Stadshuskoncernen ska generera resultat som möjliggör koncernbidrag eller utdelning till moderbolaget för att täcka moderbolagets kostnader och utdelning. *Bolagen inom Stadshuskoncernen har lämnat koncernbidrag och utdelningar som gjort till att moderbolaget Stadshus AB för året redovisar ett resultat på 349 miljoner kronor.*
4. Bolagen inom Stadshuskoncernen ska klara att finansiera investeringar utan aktieägartillskott. *Bolagens investeringar uppgår till 2 361 miljoner kronor. Inget bolag har erhållit aktieägartillskott för att finansiera investeringar.*
5. Kommunen ska endast lånefinansiera stora och långsiktiga investeringar², det vill säga där det är rimligt att kostnaderna för investeringen ska bäras även av kommande generationer. *Kommunen har inga lån.*
6. Kommunens resultat inklusive reavinster/förluster och med pensionerna redovisade enligt fullkostnadsmodellen ska under en tvåårsbudgetperiod vara så stort att investeringar som inte är stora och långsiktiga kan egenfinansieras. *Resultatet för 2016 uppgår till plus 62 miljoner kronor (inklusive avskrivningskostnader 162 miljoner kronor). Nettoinvesteringarna uppgår till 243 miljoner kronor. Av detta har 162 miljoner kronor finansierats genom avskrivningar. Resterande del, 80 miljoner kronor, har finansierats med kommunens resultat och likviditet år 2016.*

² Med stora och långsiktiga investeringar avses investeringar och investeringsbidrag som överstiger 30 miljoner kronor och har en livslängd på minst 20 år.

7. Kommunens likviditet ska under en tremånadsperiod i genomsnitt inte understiga beloppet som motsvarar en månads utbetalning av löner exklusive arbetsgivaravgifter, för 2016 cirka 250 miljoner kronor. *Kommunen har under perioden augusti-december 2016 haft en likviditet som understigit 250 miljoner kronor för senaste tremånadersperiod.*

Kommunens övriga mål för god ekonomisk hushållning

Kommunfullmäktige har fastställt 11 övergripande mål, som gäller för mandatperioden 2015-2018. De övergripande målen följs upp årligen genom fastställda indikatorer. Utöver den årliga uppföljningen inom ramen för tertiärrapporter, delårsrapport och årsredovisningar utvärderas de övergripande målen med indikatorer för kommunal utveckling i särskild ordning årligen. Totalt finns det 65 indikatorer och 85 indikatorvärden kopplade till de övergripande målen.

Det har efter år 2016 inte värderats huruvida mål eller indikatorer är uppfyllda eller inte. Istället har det angivits om utfallet för indikatorerna pekar på en positiv, oförändrad eller negativ riktning jämfört med uppföljningen 2015. I de fall indikatorvärdena pekar på olika riktningar har det samlade utfallet för indikatorn i fråga bedömts positivt i 4 fall och negativt i 1 fall. I de fall indikatorvärden saknas helt så redovisas inte riktningen på indikatorn. I de fall det finns indikatorvärden men saknas ett eller flera har det värde som finns legat till grund för riktningen (1 fall, negativ riktning).

Sammantaget ges följande bild:

- 30 indikatorer visar på en ”positiv riktning”
- 10 indikatorer visar på en ”oförändrad riktning”
- 16 indikatorer visar på en ”negativ riktning”

Därutöver finns det ett antal indikatorer (9 stycken) vars resultat inte kan redovisas per den sista december 2016.

Noterbart är att samtliga indikatorer för mål nummer 1 (I Linköping ska fler människor nå egen försörjning) visar en positiv riktning. För mål 10 (En ekonomiskt hållbar kommun) visar samtliga indikatorer utom en (avseende likviditet) positiv riktning.

Mål nummer 5 (En ekologiskt hållbar kommun), 6 (Fler bostäder för en växande kommun), 8 (En kreativ kommun), och 11 (En kommun som är en stark röst regionalt, nationellt och internationellt) har flera indikatorer som visar en positiv riktning. För mål 8 (En kreativ kommun) visar nio av elva indikatorer på positiv riktning och en på oförändrad riktning.

Vad gäller mål 6 (Fler bostäder för en växande kommun) så är de flesta indikatorerna positiva eller oförändrade. Det kan konstateras att bostadsbyggandet under 2016 har inneburit ett nytt ”rekordår” med 2 639 pågående lägenheter vid årsskiftet, varav 1 389 är påbörjade under året. Vidare har 1 055 lägenheter färdigställts under året.

Mål nummer 2 (En kommun med växande näringsliv) har många indikatorer som saknar uppgifter vid tidpunkten för årsredovisningen. Bland de indikatorer som finns kopplat till målet så har fler negativ än positiv riktning.

Utfallet bland indikatorerna för mål 3 (En kommun med höga kunskapsambitioner och trygga uppväxtvillkor) är blandade. Tre indikatorer har positiv riktning, tre har negativ och en oförändrad riktning.

Mål nummer 4 (En kommun där alla kan leva ett hälsosamt liv) är det mål som ”sticker ut” genom att flest indikatorer har negativ riktning. En indikator är positiv, fyra har negativ riktning, tre har oförändrad riktning och en har inget värde.

Fullmäktiges mål nummer 7 (En sammanhållen kommun med framtidstro och delaktighet) har ett blandat utfall. Två indikatorer har positiv riktning, en har negativ riktning och två indikatorer har inget mätvärde.

Vad gäller mål 9 (En kommun med bra arbetsvillkor) så har de flesta indikatorerna (3 stycken) oförändrad riktning, en indikator med positiv riktning och en med negativ riktning.

Kommunens kvalitet i korthet

Jämförelser görs med andra kommuner för att kunna utvärdera resultat och kvalitet på kommunens tjänster. Linköping deltar i Sveriges Kommuner och Landstings (SKL:s) undersökning Kommunens kvalitet i korthet (KKIK). Undersökningen består av 39 nyckeltal fördelade på fem områden. Syftet är bland annat att informera om kvaliteten på den kommunala servicen. År 2016 deltog 251 av landets 290 kommuner i undersökningen.

I undersökningen ges en snabb överblick kring hur kommunen ”presterar” i relation till de övriga deltagande cirka 250 kommunerna. Kommunens utfall för varje nyckeltal grupperas i tre grupper, de 25 procent bästa värdena, 25 procent sämsta värdena eller övriga 50 procent av kommunerna.

Sammantaget ges följande bild:

- 8 nyckeltal placerar Linköpings kommun bland de 25 procent bästa i undersökningen
- 19 nyckeltal placerar Linköpings kommun bland de 50 procent i mitten av undersökningen ”genomsnittliga”
- 7 nyckeltal placerar Linköpings kommun bland de 25 procent sämsta i undersökningen

Därutöver finns det ett antal nyckeltal (5 stycken) vars resultat inte redovisas i undersökningen vid det här tillfället.

Utifrån Linköpings utfall ibland annat KKIK får nämnderna särskilda uppdrag i direktiven för budget 2018 med plan för 2019-2021.

De fem områden som redovisas är *tillgänglighet*, *trygghet*, *delaktighet och information*, *effektivitet och samhällsutveckling*.

Inom området *tillgänglighet* utmärker sig kommunen positivt vad gäller öppettider och tillgänglighet till bland annat bibliotek, återvinningstationer och simhall. Kommunen tillhör mätningens sämsta, 25 procent vad gäller att svara på e-post inom 2 dagar. Kommunen har genomsnittliga väntetider för plats på äldreboende samt vid ekonomiskt bistånd vid nybesök. Uppklarandeandelen, eller förmågan

att lösa en fråga, vid första kontakten samt bedömning av bemötandet är genomsnittligt. Sammantaget för området framträder kommunen som genomsnittlig med övervikt mot en negativ placering.

Området *trygghet* består av tre nyckeltal där ett värde saknas, ett värde är positivt (antal olika vårdare en äldre möter i hemtjänsten under en 14-dagarsperiod) och ett värde är genomsnittligt (barngruppens storlek i relation till antalet personal i förskolan). Den sammantagna bedömningen för området blir därför övervägande positiv.

Området *delaktighet och information* har fyra nyckeltal varav två saknar mätvärde och två placerar kommunen på en genomsnittlig plats, vilket också blir den samlade bedömningen för området.

Effektivitet är det område som har flest nyckeltal och är därför svårt att sammanfatta. Några iakttagelser är dock att kommunen när det gäller olika kostnadsmått för omsorg respektive gymnasieskolan hamnar bland de 25 procent mest effektiva kommunerna. Vad gäller kostnader i för- och grundskolan så hamnar kommunen i den stora genomsnittliga gruppen. Tydligt negativ placering gentemot andra kommuner hamnar Linköping på avseende andel av eleverna som fullföljer gymnasieutbildning. Här har dock kommunen en positiv trend, vilket redovisas i uppföljning av fullmäktiges övergripande mål. Den samlade bilden är att kommunen genom ett fortsatt utvecklingsarbete kan öka den samlade effektiviteten.

Samhällsutveckling är ett område där flera av nyckeltalen berör den geografiska kommunen, inte organisationen. Nyckeltal som placerar kommunen bland de sämsta är förvärvsfrekvens och andel av befolkningen med försörjningsstöd. I andra ändan av skalan (bästa 25 procent) hamnar kommunen när det gäller nivån på sjukpenningtal bland invånarna samt miljöbilar i kommunorganisationen. Nyckeltalen är alltför olika för att en samlad bedömning för området ska kunna göras.

Befolkning, arbetsmarknad och bostäder

Befolkning

Riket

Den sista december 2016 uppgick Sveriges befolkning till 9 995 153 personer. Det är en ökning med 144 136 personer jämfört med året innan och är den största förändring som uppmätts mellan två enskilda år. Invandringen var rekordstor och uppgick brutto till 163 005 personer.

Födelseöverskottet uppgick till 26 443 personer och invandringsöverskottet uppgick till 117 127 personer. Den enskilt största invandringsgruppen under 2016 var personer födda i Syrien med ungefär 52 000 personer.

Östergötland

Folkmängden ökade med 6 444 personer i Östergötlands län under 2016. Det var 2 888 personer fler än ökningen 2015. Folkmängden ökade mest i länets två största kommuner.

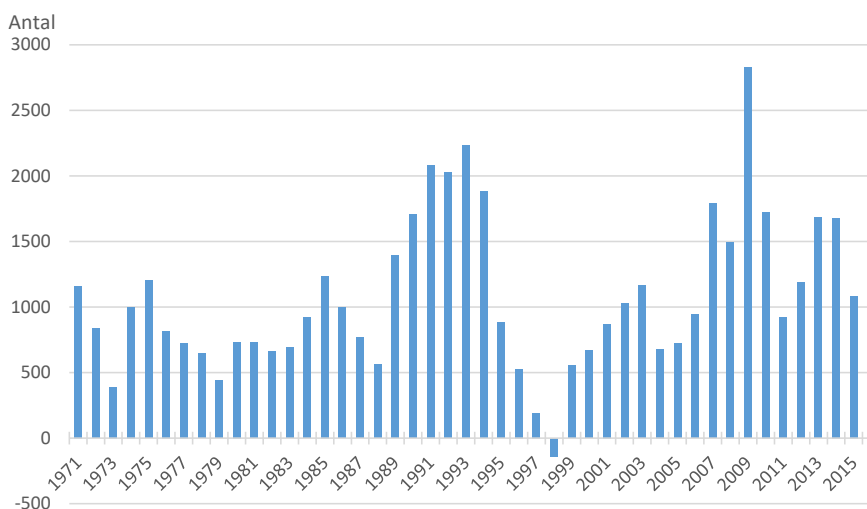
Ökningen uppgick till 2 851 personer i Linköping och till 2 328 personer i Norrköping. Motala ökade sin befolkning med 355 personer och Mjölby ökade med 106. Vadstenas befolkning minskade med 59 personer under 2016. Vid årsskiftet uppgick folkmängden i länet till 452 105 personer.

Linköpings kommun

Linköpings kommun ökade sin befolkning med 2 851 personer till 155 817 invånare under 2016, vilket var 1 766 personer fler än ökningen 2015. Folkmängden har aldrig tidigare ökat med mer i Linköping under ett kalenderår än vad den gjorde 2016. Födelseöverskottet uppgick till 652 personer under året och det summerade flyttningsöverskottet till 2 187 personer.

Under 2016 hade Linköping den femte största befolkningstillväxten i landet.

Årlig befolkningstillväxt i Linköpings kommun 1971-2016

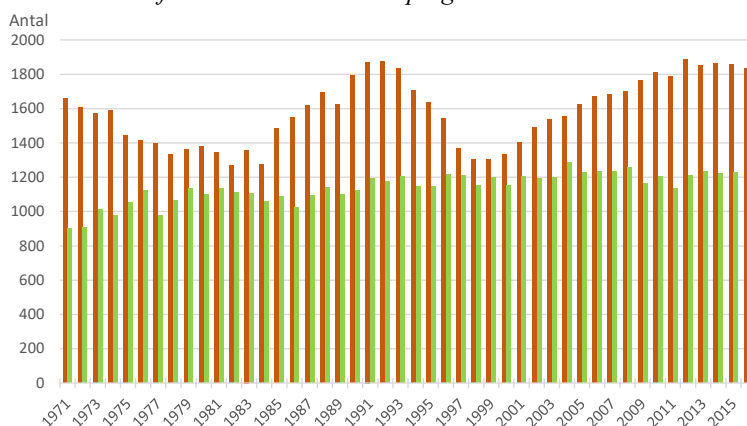

Antal födda och döda i Linköping

Födelseöverskottet har varit tämligen stabilt under de senaste åren. Under 2016 ökade födelseöverskottet något till 652 personer (2015: 631). Det är det tredje högsta överskottet

sedan 1992. Antalet födda uppgick till 1 832 barn (2015: 1 859) och antalet döda till 1 180 personer (2015: 1 228). Ett betydande födelseöverskott är kännetecknande för Linköpings kommun.

Antal födda och döda i Linköpings kommun 1971-2016

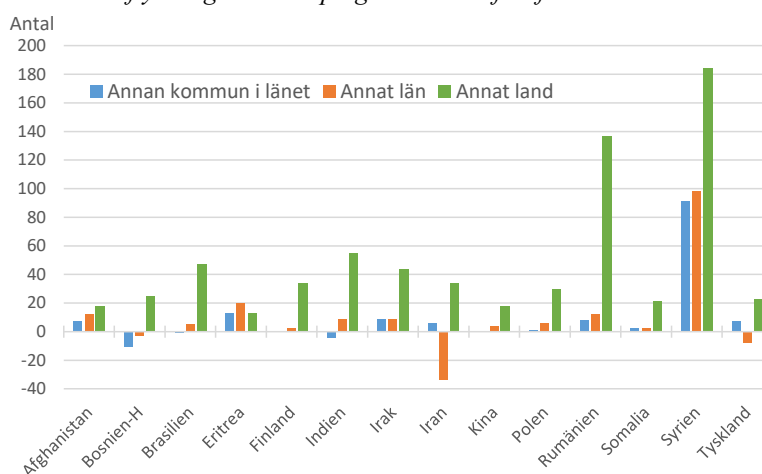

Flyttnetto

Flyttnettot till Linköping ökade till 2 187 personer (2015: 442). Det är det högsta summerade nettot som någonsin har redovisats för Linköping. Flyttnettot var positivt både i förhållande

till andra kommuner i landet och i förhållande till andra länder. Flyttnetto inom landet uppgick till 999 personer (2015: -14) och från utlandet uppgick det till 1 188 personer (2015: 456).

Nettoflyttning till Linköpings kommun efter födelseland 2016

Linköping hade ett positivt flyttningsnetto framför allt emot två födelseländer under 2016. Det var gentemot Syrien med ett summerat netto på 373 personer och Rumänien med ett summerat netto på 157 personer. I övrigt visades exempelvis stora summerade positiva flyttningsnetton upp för födelseländerna Irak, Indien, Eritrea och Brasilien. För det sistnämnda landet har dock flyttningsnettot börjat minska jämfört med nivån i somras, då en återflytt till Brasilien har inletts under hösten 2016. För samtliga redovisade födelseländer visades en positiv nettoflyttning i förhållande till andra länder. För personer födda i Bosnien-

Hercegovina och Indien visades ett litet negativt flyttningsnetto inom länet. För födelseländerna Bosnien-Hercegovina, Tyskland och framför allt Iran visades ett negativt flyttningsnetto i förhållande till kommuner i andra län. Framst är det Iran som avviker då iranier i betydande utsträckning flyttade vidare från Linköping till kommuner i andra län under 2016. Noterbart är också att drygt hälften av den summerade nettoflyttningen för syrier berodde på inrikes omflyttning från andra kommuner till Linköping. Den totala nettoflyttningen för personer födda i Sverige uppgick till 360

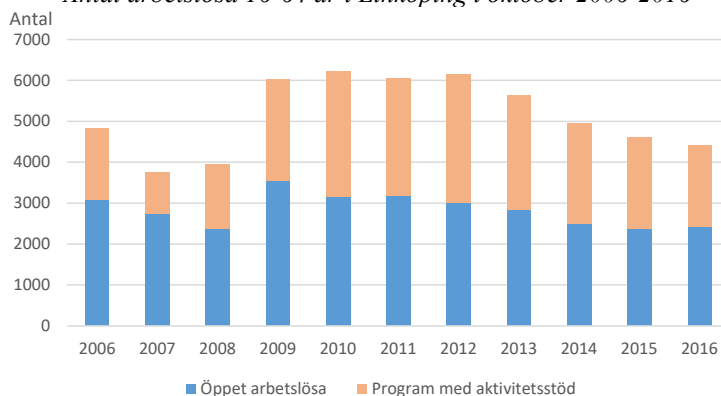
personer 2016, varav minus 30 personer i förhållande till andra länder.

Arbetsmarknad

Arbetslösheten fortsatte att sjunka i Linköping under 2016. Antalet öppet arbetslösa samt personer i program med aktivitetsstöd uppgick i oktober 2016 till 4 408 personer, vilket var 202

personer färre än vid motsvarande tidpunkt ett år tidigare och 1 804 personer färre än i oktober 2012.

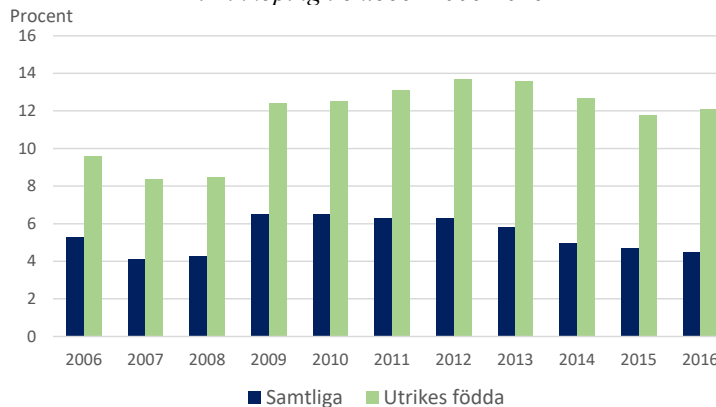
Antal arbetslösa 16-64 år i Linköping i oktober 2006-2016

Andelen öppet arbetslösa uppgick i oktober till 2,5 procent av befolkningen och andelen personer i program med aktivitetsstöd till 2,0 procent. Summerat innebär det med andra ord att 4,5 procent av befolkningen i åldern 16-64 år var

arbetslösa, inklusive program med aktivitetsstöd i oktober 2016. Detta kan exempelvis jämföras med 4,7 procent 2015, 6,3 procent 2012 och 6,5 procent 2010.

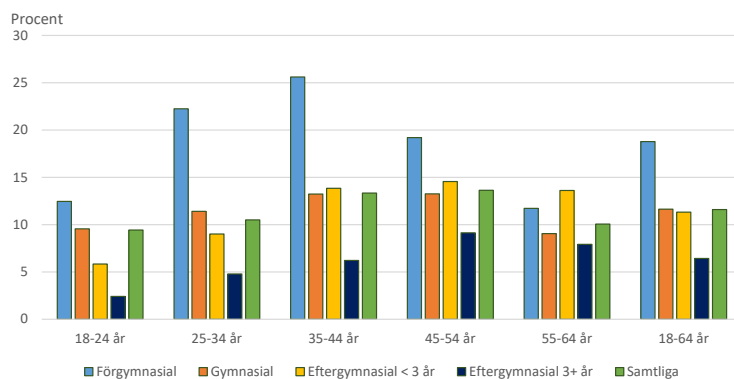
Andel arbetslösa inklusive program med aktivitetsstöd 16-64 år i Linköping i oktober 2006-2016

12,1 procent av de utrikes födda var arbetslösa, inklusive program med aktivitetsstöd, vilket var 0,3 procentenheter högre än ett år tidigare men ändå 1,6 procentenheter lägre än 2012.

För de utrikes födda är det mycket tydligt att utbildningsnivån har stor betydelse för möjligheterna att erhålla ett arbete.

Öppet arbetslösa och personer med aktivitetsstöd, utrikes födda i Linköping efter ålder och utbildningsnivå i mars 2016

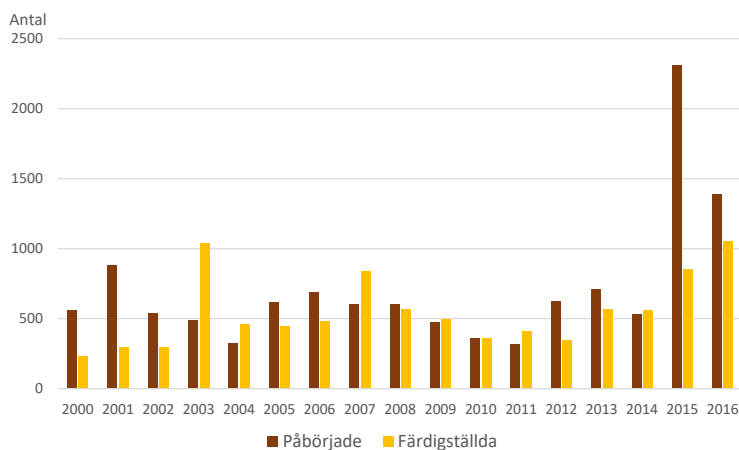

I de ur ett arbetsmarknadsperspektiv betydelsefulla åldersgrupperna mellan 25 och 54 år är det mycket tydligt att de utrikes födda som enbart har förgymnasial utbildning har svårt att erhålla ett arbete, samt att arbetslösheten för de utrikes födda som har en eftergymnasial utbildning på tre år eller mer har en förhållandevis låg arbetslöshet. Mellan dem med gymnasial respektive kort eftergymnasial utbildning är däremot skillnaden inte speciellt stor i dessa åldersgrupper. De befinner sig också på en arbetslöshetsnivå ungefär mittemellan de båda andra utbildningsgrupperna. Noterbart är också att med stigande ålder ökar andelen arbetslösa med lång eftergymnasial utbildning. Förmodligen hör det ihop med att förhållandevis

många av de yngre utrikesfödda akademikerna har läst vid universitet i Sverige. Något som de i åldern 45 år eller äldre inte har gjort i samma utsträckning. Jämfört med samma tidpunkt ett år tidigare minskade arbetslösheten för samtliga utbildningsnivåer, och mest för dem med kort utbildning. Störst minskning mellan mars 2015 och mars 2016 visas för utrikes födda i åldern 18-24 år med gymnasieutbildning och för dem i åldern 25-34 år med förgymnasial utbildning. Den sistnämnda gruppen är trots det fortfarande den med näst högst nivå för arbetslösheten. För personer 45 år eller äldre med kort eftergymnasial utbildning ökade arbetslösheten mellan 2015 och 2016.

Bostäder

Antal påbörjade och färdigställda lägenheter i Linköpings kommun 2001-2016

För tillfället byggs det i stort sett som aldrig förr i Linköping. Inte sedan början av 1970-talet har mellan 2015 och 2016 det pågått så mycket bostadsbyggnation som under 2016. Antalet påbörjade lägenheter minskade dock med 925 lägenheter från 2 314 till 1 389 lägenheter. Med god marginal är dock antalet påbörjade lägenheter 2016 den näst högsta nivån under 2000-talet. Sedan sekelskiftet har nu mer än 12 000 lägenheter påbörjats i Linköping, 75 procent av

dem har varit i flerbostadshus. I genomsnitt har 708 bostadslägenheter påbörjats per år sedan sekelskiftet.

Under 2016 färdigställdes 1 055 lägenheter i Linköpings kommun, vilket med en marginal på 13 lägenheter är det högsta antalet färdigställda lägenheter under ett kalenderår sedan sekelskiftet. I genomsnitt har det färdigställts 548 lägenheter per år sedan sekelskiftet. En

fjärdedel av de färdigställda lägenheterna 2016 var i småhus.

Årets verksamhet

Äldrenämnden

Äldrenämndens insatser ska bidra till att äldre personer känner sig trygga i sin vardag och får stöd och hjälp när behov uppstår. Målet bedöms vara delvis uppnått. Kommunen har fått ändra sitt arbets sätt med förenklad handläggning utifrån en dom i kammarrätten. Bemanningen på nio vårdboenden har ökat (nu är det i snitt 17 brukare per nattpersonal).

Äldrenämndens verksamhet ska präglas av kvalitet och utveckling. Målet bedöms vara uppnått inom hemtjänst men ej uppnått inom särskilda boendeformer. 91 procent av brukarna är mycket eller ganska nöjda med hemtjänsten och 79 procent är mycket eller ganska nöjda med sitt särskilda boende.

Kvalitet och uppföljning

Nämndens uppföljning sker enligt en årlig kvalitetsuppföljningsplan. 2016 genomfördes 18 avtalsuppföljningar vilket innebar 23 verksamhetsbesök. Två av dessa har lett till viten. Särskild fokus har lagts vid hemtjänstutförare där sju avtal sagts upp och en har slutat på egen begäran. Rehabilitering i särskilt boende för personer som fått stroke har följts upp särskilt. Uppföljningen ledde till vidare uppdrag gällande rehabiliteringsinsatser.

2014 övertog kommunen hemsjukvård i ordinärt boende. Uppföljningar visar att antalet patienter och hemsjukvårdsbesök är högre än beräknat. Verksamheten är nu relativt stabil men

svårigheter kvarstår för att bemanna verksamheten med legitimerad personal.

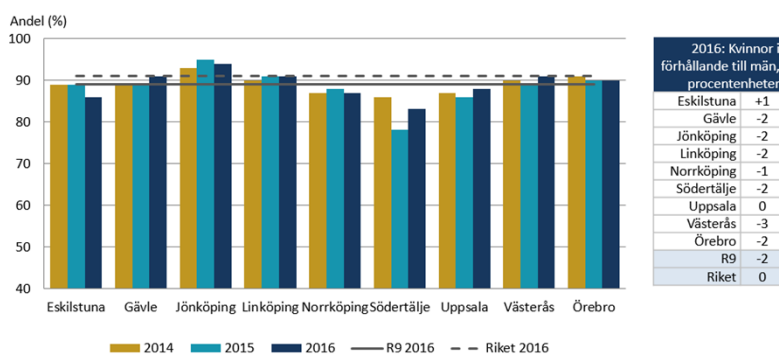
Händelser och utmaningar

Samtliga utförare uppger svårigheter i att rekrytera personal. Att erbjuda utbildning och kompetensutveckling är ett sätt att bibehålla personal inom omsorgen. Under 2016 har bland annat 300 omsorgsnära medarbetare deltagit i utbildningsinsatser och 100 verksamhetschefer har utbildats i IBIC (individens behov i centrum).

I förfrågningsunderlag har äldrenämnden krävt en lägsta fast bemanning. Kraven har även stärkts när det gäller bemanning av verksamhetschef och sjuksköterska. Vid en del avtalsförändringar har äldrenämnden skrivit in att personal ska få önskad sysselsättningsgrad. Genom verksamhetsuppdrag har också Leanlinks andel av vårdboende ökat. Detta är exempel på arbete som sker mot majoritetens samverkansprogram.

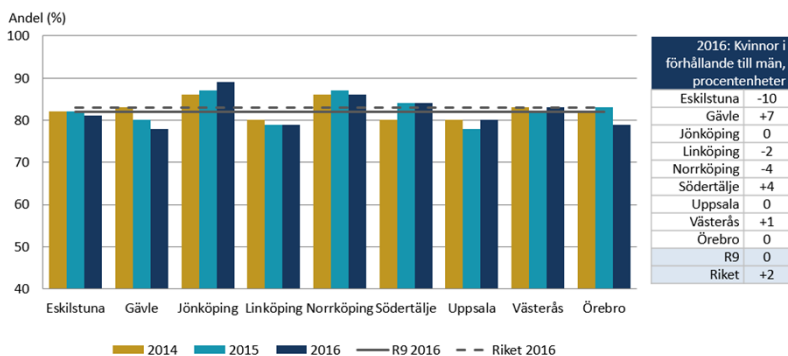
Testbäddar inom e-hälsoområdet har införts vid fyra enheter. Det är ett arbets sätt för att pröva och implementera ny teknik. För att vidare stimulera e-hälsoarbetet har utvärderingskriterier införts som innebär att utförare ska tillhandahålla och använda läsplattor tillsammans med brukarna. Det är en del i arbetet mot majoritetens samverkansprogram.

Äldreomsorg: Brukarbedömning för hemtjänst – helhetssyn

Brukbedömningen för hemtjänsten har varit relativt stabil och har varierat mellan att 90-91 procent som är mycket eller ganska nöjda med hemtjänsten. Brukarbedömningen för vårdboenden har minskat. 79 procent är mycket eller ganska nöjda vad gäller helhetsomdömet om sitt vårdboende. Män är något mer nöjda än kvinnor. (Källa: Socialstyrelsen).

Äldreomsorg: Brukarbedömning för särskilt boende (äldreboende) – helhetssyn, andel nöjda eller mycket nöjda, procent

79 procent av brukarna är mycket eller ganska nöjda med sitt särskilda boende. Värdet är oförändrat jämfört med 2015 års värde. Män är något mer nöjda än kvinnor.

Omsorgsnämnden

Medborgare i Linköpings kommun ska känna sig trygga med att stöd och hjälp finns att få när behov uppstår. Målet bedöms vara delvis uppnått. De flesta verksamheter kan ge råd och stöd inom 10 dagar. 2016 Utökades familjerådgivningen för att tillmötesgå det bättre.

Medborgare i Linköpings kommun ska känna sig nöjda med den hjälp och de insatser som de erhållit. Målet bedöms vara uppnått. Årets brukarundersökning inom individ- och familjeomsorg och socialpsykiatri visar att de flesta verksamheter har nöjdhetsindex över 80.

Sociala stödinsatser ska vara lättillgängliga och kunna erhållas genom olika serviceinsatser utan krav på biståndsbeslut. Målet bedöms inte vara uppnått. Tillgängligheten till socialtjänstens insatser utan biståndsbeslut har försämrats under 2016 på grund av en dom i kammarrätten. Boendestödjande insatser får inte ges utan biståndsbeslut. Linköpings kommun har i en skrivelse till socialdepartementet efterfrågat en lagändring som möjliggör för kommunen att fortsätta arbeta med lättillgänglig socialtjänst.

Kvalitet och uppföljning

Nämndens uppföljning sker enligt en årlig kvalitetsuppföljningsplan och en plan för intern kontroll. Årets uppföljning har skett i enlighet med den plan för kontroll och insyn som antagits av nämnden. Under 2016 påbörjade omsorgsnämnden ett arbete med att följa upp tre fokusområden: jämställdhet, e-hälsa samt arbete och sysselsättning.

Händelser och utmaningar

Antalet ensamkommande barn har minskat och staten har beslutat om ett nytt ersättningssystem vilket kräver omställning och nedskalning. Kommunens mottagande av ensamkommande barn kommer att följas upp av FoU Centrum under 2017-2018. En framtida utmaning är att planera för ett ekonomiskt hållbart mottagande utifrån osäkra förutsättningar.

2015 redovisade omsorgsnämnden underskott och beslutade om åtgärdsplaner för att minska kostnaderna. De berodde till stor del på placeringar på behandlingshem (HVB). Därför har öppenvårdsinsatserna förstärkts. Att erbjuda alternativa insatser istället för HVB-placering är en del av arbetet mot målsättningen att *alla kan leva ett hälsosamt och meningsfullt liv.*

För att öka tillgängligheten och arbeta mer förebyggande och samordnat kommer det finnas stadsdelslokaliserad socialtjänst i Berga och Lambohov. Det är en del av arbetet mot målsättningen om *en sammanhållen kommun med framtidstro och delaktighet.* Likaså ska ytterligare en familjecentral öppna (i Tannefors) och fältverksamheten utvecklas.

Flera av nämndens ansvarsområden har ökade behov vilket har lett till köer. För att möta behoven har nämnden bland annat tagit fram en omfattande plan för utbyggnad av bostäder med särskild service. Flera bostäder kommer färdigställas 2016-2019. Det finns också avsatta medel för att utveckla och förstärka boendestödjande insatser.

Socialnämnden

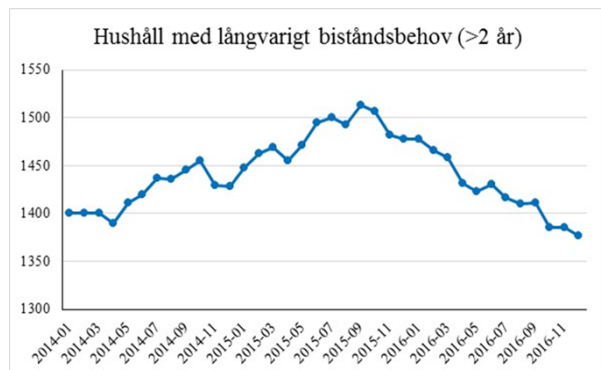
Professionellt bemötande och god tillgänglighet. Målet bedöms vara delvis uppnått. Avdelningen för försörjningsinsatser har bland annat utökat sin telefontid. E-möten används där det är lämpligt och individ- och familjeom-

sorgens brukarenkät är genomgående positiv. Avdelningen för äldre och funktionsnedsatta visar dock en viss försämring av tillgängligheten i brukarenkäten. Klagomål som inkommer handlar främst om väntetider på handläggning.

Barnperspektivet ska beaktas inom socialnämndens verksamhet. Målet bedöms vara uppnått. Att beakta barnperspektivet är en prioriterad fråga inom socialförvaltningen och internkontrollen visar på en hög kompetens inom området och att arbetet hela tiden förbättras.

Händelser och utmaningar

Gruppen långvarigt biståndsberoende ökar inte längre. I december 2016 fanns det 1 377 hushåll (att jämföra med 2015 då det var 1 500). Det långsiktiga arbetet med att minska långtidsberoendet av försörjningsstöd fungerar och börjar visa resultat. Det här är en del av arbetet för att nå det övergripande målet i *Linköping ska fler människor nå egen försörjning*.

Antalet ensamkommande barn minskade kraftigt under 2016. Samtidigt trädde den nya anvisningslagen för kommunanvisade flyktingar i kraft under året. Båda delarna har påverkat socialförvaltningens arbete.

Bemanning och kompetensförsörjning inom utbildningsområdet

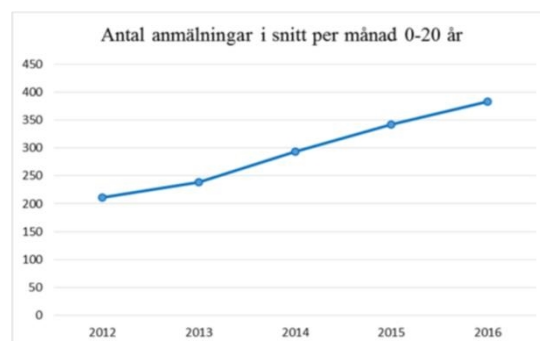
Antalet månadsavlönade medarbetare vid utbildningsförvaltningen var vid utgången av 2016 5 618 personer varav 680 var visstidsanställda. Detta innebär att utbildningsförvaltningen har ökat med 400 medarbetare och motsvarande 390 årsarbetare jämfört med 2015. Både interna och externa

Våld i nära relationer och vräkningsförebyggande arbete är fortsatt prioriterade områden för att minska utsatthet.

Ansökningar som gäller äldre och funktionsnedsatta ska handläggas inom 120 dagar. För äldre har 3 procent överstigit den tiden, för funktionshinderomsorg har 6 procent överstigit och för LSS har motsvarande siffra varit 27 procent.

Under 2017 fortsätter arbetet med att minska väntetider genom bland annat pooltjänster för att täcka vid vakanser och frånvaro. Antalet ej verkställda beslut som överstiger tre månader har dock minskat och antalet registrerade SIP-möten har ökat.

Ärendeinströmningen av orosanmälningar av barn som far illa har under hela året legat högt. Förhandsbedömningar och utredningar har inte klarats av inom lagstadgad tid. Trots att flera åtgärdsplaner beslutats i nämnden har inte dessa gett tillräcklig önskad effekt. IVO förelägger nu kommunen om ett vite på 2 miljoner kronor om inte lagstiftningens krav klaras till juni 2017.

Det är svårt att rekrytera medarbetare till nya och vakanta tjänster, framförallt inom arbetsgrupperna som arbetar med barnutredningar. Bristen på socialsekreterare, hög arbetsbelastning och lägre löneläge för socialsekreterare i Linköping är bidragande orsaker i konkurrensen. Mentorskoncept och kompetenstrappa har införts och utvärderats positivt.

rekryteringar och avgångar har ökat under 2016 jämfört med 2015. Detta beror på ökat

antal pensionsavgångar, en utökad verksamhet samt även på en ökad rörlighet på arbetsmarknaden för både förskollärare och lärare.

Den största utmaningen de kommande åren är att bemanna våra förskolor och skolor med behörig personal. Inom förskolan är bristen på utbildade medarbetare akut. Det råder stor brist på förskollärare samtidigt som en gynnsam arbetsmarknad i Linköping även bidrar till stora svårigheter att rekrytera barnskötare. För att stärka barnskötarnas kompetens kopplat till förskolans pedagogiska uppdrag genomförs en pilotutbildning med start våren 2017. Ett projekt har påbörjats rörande uppdrag och bemanning i förskolan för att förbättra arbetsmiljön och öka förskolans attraktivitet.

Obalansen mellan examinerade lärare från högskolor och avgång från läraryrket är stor och kommer att öka ytterligare under de kommande tre – fyra åren. Vid en analys ger de volymberäkningar som gjorts att det är cirka 550-600 medarbetare per år som behöver rekryteras. Utifrån Skolverkets prognoser om underskott så är det cirka 150 tjänster per år av dessa som inte kan besättas med rätt kompetens. Hittills har Linköpings kommuns skolor i huvudsak lyckats väl i bemanningsplaneringen och andelen legitimerade lärare är fortsatt hög. Prognosen är dock att situationen i skolan, gällande tillgången till behöriga lärare, kommer att förvärras de närmaste åren. Detta kan allvarligt försämra nämndernas förutsättningar att utföra sina uppdrag och nå sina mål.

Barn- och ungdomsnämnden

Förskola

Andelen legitimerade förskollärare har ökat från 29 procent (april 2016) till 37 procent (december 2016). Den största anledningen är troligtvis att en stor andel förskollärare har ansökt och fått sin legitimation under perioden. Samtidigt har fler barnskötare och övrig personal anställts. Under

hösten 2016 startade en ny utbildningsomgång för barnskötare som ska bli förskollärare. Detta bidrar till att på sikt öka andelen legitimerade förskollärare. Det finns fortsatt ett stort behov av att anställa legitimerade förskollärare. Andelen inskrivna barn i förskola 3-5 år har minskat marginellt. Under innevarande läsår öppnas flertalet förskolor i områden där barnomsorgskön är lång, vilket förhoppningsvis leder till att andelen inskrivna barn ökar ytterligare. På grund av svårigheten att rekrytera personal kommer sannolikt en del nystartade förskolor inte att kunna öppnas med full kapacitet.

Med stöd av bland annat statsbidrag har det under hösten 2016 påbörjats ett arbete på samtliga förskolor i Linköpings kommun för att minska barngruppernas storlek. Skolchefen har i uppdrag att säkerställa att Linköpings kommunala förskolor organiserar och utvecklar arbetssätt som möjliggör att i högre utsträckning arbeta med att dela in barn i fler och mindre grupperingar under större del av dagen och över tid.

Fritidshem

Andelen årsarbetare i fritidshem med pedagogisk högskoleexamen är i Linköpings kommun 52 procent. Andelen legitimerade lärare bland dem som har befattningen fritidspedagog är 36 procent. Under 2016 genomfördes en genom-

lysning av fritidshemmen med syfte att synliggöra förutsättningarna för på vilket sätt fritidshemmen kan vara ett komplement till skolan när det gäller stöd till lärande, utveckling och elevers måluppfyllelse. De rekommendationer som genomlysningen pekar på är:

- Skapa gemensam förståelse av uppdrag och syfte
- Utveckla arbetsformer för utbyte och samverkan
- Ta fram metoder för att mäta och utveckla kvalitet i fritidshemmen
- Stödja ledning och styrning med fokus på behovet av förutsättningar

Under 2017 genomförs arbete med att implementera utvecklingsinsatser utifrån resultatet på genomlysningen.

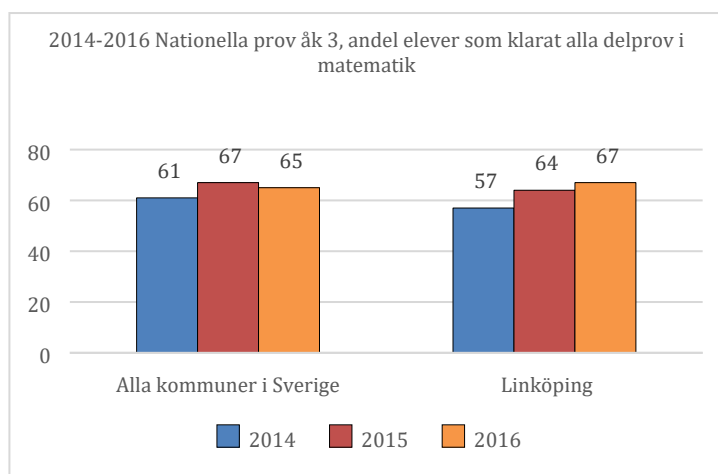
Förskoleklass

I förskoleklassen genomförs varje år en kartläggning av barnets språkförståelse på svenska och man mäter barnens ordförståelse, grammatiska språkförståelse, fonologiska medvetenhet, tal och minne. Samtliga dessa delar är av stor betydelse för barnets framtida läs- och skrivutveckling. Höstens kartläggning visar att andelen barn med låga värden ökar och att fler skolor möter större grupper elever med låga värden. Spridningen i resultat mellan skolorna har blivit större. Jämfört med 2015 har resultaten i socio-ekonomiskt utsatta områden utvecklats positivt, andelen med låga värden har minskat något. I övriga områden har utveckling skett åt det negativa hållet, en något större andel barn har låga värden och mindre andel har höga värden. Skillnaderna är dock fortfarande stora mellan socioekonomiskt utsatta områden och övriga områden.

Det är av stor vikt att fortsatt återföra resultatet från förskoleklassen till förskolan i syfte att vidareutveckla arbetet med språkutveckling.

Grundskolan

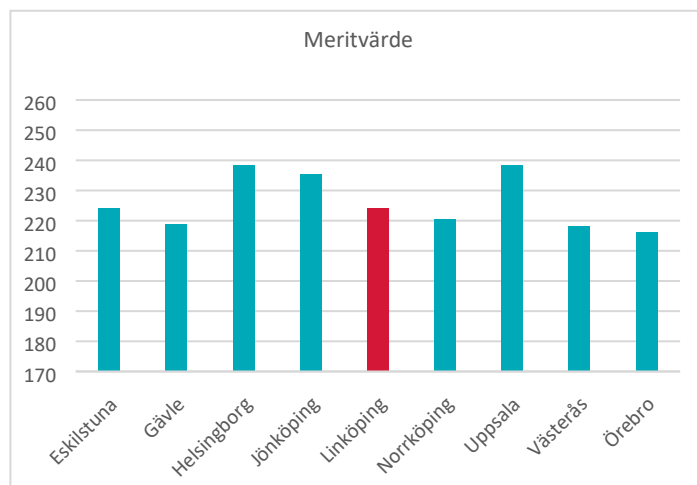
Andelen elever i årskurs 3 som har klarat alla delprov i de nationella proven i svenska/svenska som andraspråk (sva) har ökat jämfört med 2015. Det är framförallt en ökning i matematik och svenska som andraspråk. Flickorna står för hela ökningen av resultatet i matematik. Det förbättrade resultatet i matematik kan vara en effekt av det genomförda Mattelyftet, kommande utvärdering under 2017 kommer att ge en tydligare bild av Mattelyftets effekter. Fler flickor når kravnivåerna i alla tre ämnena.

Det har gjorts förstärkningar av lärartätheten med hjälp av lågstadiesatsningen som generellt sett inneburit att cirka 50 lärartjänster tillkommit. Det har dock varit svårt att rekrytera lärare och därför har annan pedagogisk personal anställts. Förstärkningen med annan pedagogisk personal har i första hand lett till ökad personaltäthet som möjliggjort mer anpassningar och individuellt stöd. Effekterna av denna personalförstärkning bör kunna redovisas under 2017.

Störst skillnad mellan könen är det i svenska/svenska som andraspråk. Vad gäller de nationella proven i matematik i årskurs 3 så är resultatet jämförbart med föregående år, dock har större andel flickor klarat alla delprov än tidigare. En lägre andel pojkar har klarat alla delprov jämfört med 2015. Det delprov som flest elever inte klarar är det som handlar om skriftliga räknemetoder. Linköpings kommun har en positiv utveckling även 2016, vilket inte är fallet med det genomsnittliga resultatet för riket som helhet.

Under läsåret 2015/16 invandrade många barn som började i den svenska skolan under årskurs 9. I statistiken syns dessa nyanlända elever framförallt i antal elever med okänd bakgrund. Elever med okänd bakgrund avser elever som saknar uppgift om personnummer. Den ovanligt stora förändringen i elevsammansättningen i årskurs 9 både nationellt och lokalt, tillsammans med svårigheter att betygsätta elever som kommit till Sverige kort tid innan slutbetygen sattes, gör att resultaten inte är direkt jämförbara med tidigare år.

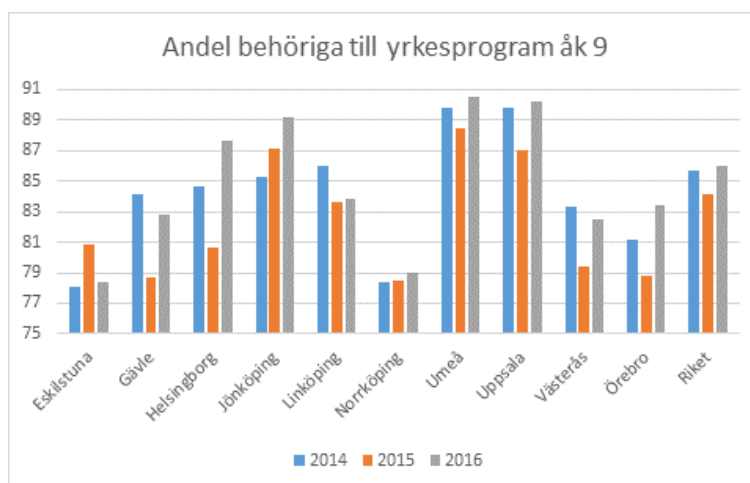

Meritvärdet för samtliga elever i årskurs 9 visar på en svag nedgång jämfört med föregående år, det ligger nu på 219,2. Flickor har fortsatt högre meritvärde jämfört med pojkar. I den årskull som lämnade årskurs 9 våren 2016 är andelen nyanlända elever (1-4 år i Sverige) större än föregående år och motsvarar cirka 10 procent av eleverna. Detta är en fördubbling sedan 2014. En stor del av de nyanlända eleverna är ensamkommande pojkar med mestadels låg skolbakgrund.

Meritvärdet har stigit kraftigt för de elever som inte är nyanlända. För den gruppen var meritvärdet 225, 8 våren 2015 och våren 2016 hade det stigit till 230,4. Ökningen i meritvärde gäller både elever med höga meritvärden och elever med låga meritvärden. Detta innebär att eleverna som man haft möjlighet att jobba med i skolan under minst 4 år har lyckats bättre i år än tidigare årskullar. Det höjda meritvärdet beror bland annat på att fler elever nått minst E i betyg. I skolverkets statistik finns meritvärden där alla elever är inkluderade men även meritvärden där elever med okänd bakgrund (tillfälliga personnummer) är exkluderade. I jämförelse

med samarbetskommunerna ligger Linköpings meritvärde över snittet, både vad gäller alla elever och exklusive elever med okänd bakgrund. När det gäller eleverna exklusive okänd bakgrund finns det några kommuner som ligger tydligt över Linköpings nivå.

Behörigheten till gymnasieskolans yrkesprogram för alla elever låg våren 2016 på 81 procent. Detta är lägre än föregående år. Om man gör samma differentiering av grupperna som ovan ligger behörigheten på 88 procent för elever som varit bosatta i Sverige mer än fyra år. Om man tar bort andelen nyanlända elever i redovisningen av behörighet till yrkesprogram så ökar andelen elever som är behöriga till yrkesprogram både i socioekonomiskt utsatta områden och övriga områden. För elever (exklusive nyanlända) bosatta i socioekonomiskt utsatta områden är ökningen en stadig trend de senaste tre åren. Skillnaden mellan grupperna är dock fortsatt stor. Det visar på att behörigheten till yrkesprogram ökar i de socioekonomiskt utsatta områdena om man tar bort de nyanlända – de elever lärarna haft möjlighet att arbeta med under en längre tid når bättre resultat.

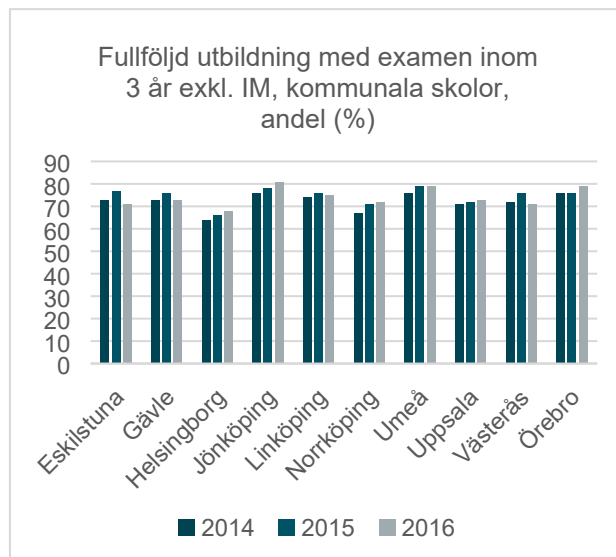
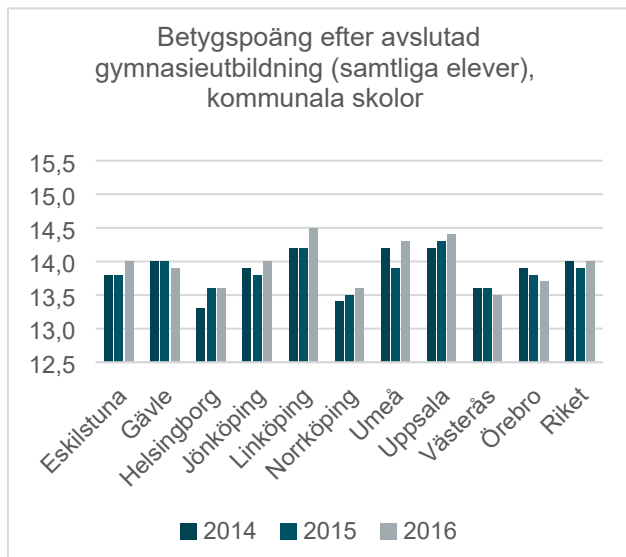
Behörigheten till gymnasieskolans högskoleförberedande program har sjunkit något

sedan föregående år och ligger nu på 77 procent. Den främsta orsaken till detta är den stora andelen

nyanlända elever som kommit sent till Sverige under sin grundskoletid. För att öka kunskapen om hur elever från grundskolan klarar sina gymnasiestudier genomförs resultatuppföljningar tillsammans med rektorer i grund- och

gymnasieskola. Vid dessa tillfällen följs bland annat elevers resultat över tid för att få en bild av hur betygen från grundskolan står sig på gymnasiet.

Bildningsnämnden

Gymnasieskolan

För avgångseleverna våren 2016 har andelen elever som erhållit gymnasieexamen ökat från föregående år. Examensnivån har liksom förra året höjts kraftigt för män. Det är elever på yrkesprogram, där män dominerar, som står för ökningen i examensgrad. För kvinnor ligger examensgraden strax under förra årets nivå men högre än 2014. Elever på högskoleförberedande program har en jämn och hög examensgrad. Totalt har 85 procent av både pojkarna och flickorna fått gymnasieexamen. Många olika insatser har gjorts under året för att öka andelen elever med gymnasieexamen. Bland annat ett projekt med inriktning på specialpedagogik och en försöksverksamhet med heltidsmentorer. Tillsammans med att skolorna har fokuserat på arbete kring elevernas skolnärvaro och studieplanering för eleverna har detta kunnat bidra till ökad måluppfyllelse.

möjlighet till integration med svensktalande elever. Därför erbjuder alla kommunala gymnasieskolor utom Birgittaskolan språkinträdning från och med höstterminen 2016. Tillfälliga lokaler har förhyrts för att möjliggöra organisationsförändringen.

Många elever vill gå i kommunala skolor, framför allt på högskoleförberedande program. Detta har medfört rekordhöga meritvärden för att komma in på några skolor. Under slutet av 2015 och början av 2016 kom många nyanlända. Under våren 2016 arbetades en ny modell för organisation av språkinträdning fram. Syftet är att tydliggöra progressionen inom utbildningen, ge en tydlig väg genom utbildningssystemet, erbjuda valmöjligheter samt ge nyanlända elever

Många elever som börjar på gymnasieskolan har behov av särskilt stöd och anpassningar i undervisningen. För att dessa elever ska få det stöd de behöver direkt när de börjar krävs en bra överlämning från grundskolan. Under året har arbete med förbättrade överlämningsrutiner lett till att det nu finns en blankett som gymnasieskolan får inför skolstart där de anpassningar som skett i grundskolan och det särskilda stöd eleven fått redovisas kort. Nu är också digitaliseringen av skolornas elevakter färdig och en smidig överföring av elevakten kan göras mellan kommunala skolor (om det finns ett medgivande från vårdnadshavaren eller eleven). Det specialpedagogiska utvecklingsprojekt som pågått sedan hösten 2014 har under innevarande år fortsatt inom områden som rör läs- och skrivutveckling (Läs-lyftet och läs- och skrivutredningar), kollegialt lärande (Learning Studies) samt grundläggande specialpedagogik för undervisande lärare (specialpedagogisk grundutbildning 7.5 hp). Det tidsförlängda heltidsmentorprojekt som pågått under året har inneburit att sex personer har anställts med uppdraget att på heltid och i större omfattning än vad som annars är brukligt, jobba med enbart mentorsuppdraget. Satsningen på heltidsmentorer har inneburit att andra lärare fått möjlighet att fokusera på undervisningen.

Satsningen på att alla elever på gymnasieskolan ska ha tillgång till ett eget digitalt verktyg (för närvarande på gymnasiet är det en så kallad Chromebook) pågår och från och med hösten 2016 har alla elever i åk 1 och åk 2 på gymnasieskolan tillgång till ett eget digitalt verktyg.

Från och med läsåret 17/18 är satsningen fullt genomförd då alla årskurser omfattas. Satsningen är en förutsättning för att digitalisera undervisningen vilket är ett prioriterat mål såväl nationellt som lokalt.

Vuxenutbildning

Bildningsnämndens mål att samtliga behöriga sökande ska erbjudas gymnasial vuxenutbildning är uppnått. Detta gäller dock inte samtliga som sökt yrkesutbildning i annan kommun. Varje kommun gör sin egen antagning och alla får inte plats. En konsekvens av att Linköping har en god arbetsmarknad med låg arbetslöshet är att antal platser inom gymnasial och grundläggande vuxenutbildning på totalen har minskat. Antalet platser inom yrkesvux har dock ökat. En del personer som inte får arbete, utan väljer att studera, står ibland långt ifrån arbetsmarknaden och har en komplex problematik. Dessa elever kräver särskilt stöd för att klara studierna. Genom samordning, vägledning och stöd kan måluppfyllelsen öka för den allt större elevgruppen med funktionsnedsättningar. Som en start på detta utvecklingsområde har kommunen ansökt om och beviljats medel från Specialpedagogiska skolmyndigheten för ett utvecklingsprojekt "Förbättrad samordning och måluppfyllelse för vuxenstuderande med funktionsnedsättningar i Linköpings kommun". Projektet ska pågå under 2017.

Ett utvecklingsarbete har pågått sedan sommaren 2016 för att hitta former inom befintlig organisation för väl fungerande lärlingsutbildning. Metoder och rutiner tas fram för ett långsiktigt och kvalitetssäkrat arbetssätt med lärling. Nästa steg i utvecklingsarbetet är att koppla in näringslivet och dess förutsättningar. Rektorerna är delaktiga i utveck-

lingsarbetet och även Skolverkets lärlingsutvecklare. En regional konferens kring lärlingsutbildning planeras tillsammans med Skolverket för hösten 2017.

Under hösten 2016 har tillströmningen av elever till Sfi (svenska för invandrare) ökat och ytterligare ökning väntas från januari 2017 fram till sommaren. Birgittaskolan har fått i uppdrag att starta ytterligare sfi-grupper i externa lokaler. Även inom vuxenutbildningen behöver en satsning på digitalisering göras. Då vuxenstuderande själv ska stå för läromedel och andra nödvändiga verktyg handlar det främst om att kompetensutveckling av personal.

Arbetsmarknads- och integrationsinsatser

Under perioden har en ny avdelning med avdelningschef för arbetsmarknad Integration

samt två sakkunniga anställts. Uppdraget inom etableringen i samarbete med arbetsförmedlingen är uppstartat. En process för översyn av Jobb- och Kunskapstorget verksamhet är genomförd med reviderat verksamhetsuppdrag (utifrån bildningsnämndens reglemente) och ny verksamhetsstruktur som resultat. Samhällsorientering på modersmål steg 2 är en utökning utöver den obligatoriska insats som ska finnas i etableringsprogrammet för nyanlända. Insatsen startade i maj 2016 och fyra grupper har genomförts. Utvärderingen visar att deltagarna är nöjda med innehållet i kursen och ytterligare fyra grupper planeras under hösten. Samarbetet med HR centralt vad gäller praktikplatser inom Linköpings kommuns förvaltningar och bolag fortskrider och redovisas tidig höst.

Vid årsskiftet 2016-2017 tillfördes avdelningen medel för utökad arbetsmarknadssatsning.

Kultur- och fritidsnämnden

En attraktiv stad: Ett rikt och synligt kultur-, idrotts- och fritidsliv ska bidra till Linköpings identitet som attraktiv kommun. I nämndens kultur- och fritidsvaneundersökning har 80 procent av de svarande uppgett att kommunens kultur-, idrotts- och fritidsutbud bidrar till Linköpings identitet, som attraktiv kommun. Nämnden har under året erbjudit ett varierat utbud av aktiviteter, utökat samarbetet med föreningslivet samt initierat Kulturgillet med nyinstiftat kulturpris.

En hälsosam stad: Linköpings kultur-, idrotts- och fritidsutbud ska bidra till att alla linköpingsbor har förutsättningar att leva ett hälsosamt och meningsfullt liv. I nämndens kultur- och fritidsvaneundersökning för 2016 har 80 procent av de svarande uppgett att kommunens kultur-, idrotts- och fritidsutbud bidrar till förutsättningar att leva ett hälsosamt och meningsfullt liv. Utrednings- och planeringsarbetet gällande nya hallar och anläggningar har skett under året. Under augusti togs Smedstad rid-sportcenter i drift.

En kreativ stad: Alla ska kunna ta del av ett kreativt och utmanande kultur-, idrotts- och fritidsliv men möjlighet till eget skapande. I nämndens kultur- och fritidsvaneundersökning för 2016 har 68 procent av de svarande uppgett att de kan del av ett kreativt och utmanande kultur-, idrotts- och fritidsliv med möjlighet till eget skapande. Nämnden har bland annat genomfört arrangemang med möjlighet till delaktighet, samt haft särskilda satsningar gentemot unga vuxna för ökad delaktighet.

Kvalitetsuppföljning och måluppfyllelse

Kultur- och fritidsnämndens systematiska kvalitetsuppföljningsarbete omfattar bland annat formella uppföljningar till såsom delårsrapporter, årsbokslut, internkontrollrapport samt en verksamhetsuppföljningsplan som revideras varje höst inför kommande verksamhetsår. Internkontroll är prioriterat och under 2016 tog nämndens fokusgrupper fram förslag på internkontrollmoment för 2017, varav två av förslagen återfinns i nämndens internkontrollplan för 2017.

Kultur- och fritidsnämnden har delvis uppnått målen för dess viktigaste mål. En mängd aktiviteter har genomförts under året, likaså visar nämndens kultur- och fritidsvaneundersökning tillfredsställande resultat. Förutsättningarna för måluppfyllelse 2017 bedöms därför vara goda. Måluppfyllelse för nämndens verksamhetsområden är relativt god oavsett om verksamheten bedrivs inom nämndens regi eller om den bedrivs av uppdragsföretag. Fem av nämndens verksamhetsmål bedöms vara uppnådda medan sex av verksamhetsmålen bedöms vara delvis uppnådda.

Uppdragsföretag, ekonomi och händelser av väsentlig betydelse

Cirka 33 procent av nämndens budget avser externa utförare/uppdragsföretag (inkluderar hyreskostnad). Under året har kultur- och fritidsnämnden i samarbete med andra nämnder påbörjat planering av flera stora anläggningar. Vidare är den kommunala kulturskolan sedan 2016-07-01 en resultatenheter inom kultur- och fritidsnämnden.

Föreningsstöd

Under 2016 fördelas andelen aktiva föreningsmedlemmar på 44 procent flickor och 56 procent pojkar.

Föreningsstöd	Bokslut 2016	Bokslut 2015	Bokslut 2014	Bokslut 2013
Antal bidragsberättigade medlemmar 7-20 år	23 606	22 431	19 611	22 850
- varav andel flickor/år	44%	45%	43%	45%
- varav andel pojkar/år	56%	55%	57%	55%
Antal deltagartillfällen för medlemmar 7-20 år	801 637	776 391	751 076	763 150
- varav andel flickor/år	41%	40%	38%	40%
- varav andel pojkar/år	59%	60%	62%	60%

Samhällsbyggnadsnämnden

Alla nämndmål har en koppling till kommunens övergripande mål. Nämnden har främst fokuserat på fyra mål som bidrar till ökat och attraktivare bostadsbyggande, och att kommunen ska bli koldioxidneutralt 2025. Målen mäts genom statistik och en måluppföljningsenkät som går ut till 1 000 kommuninvånare, där de får ge sin syn på nämndens service, information, verksamhet och stadens fysiska miljö – stadsmiljö, gator, parker, natur med mera.

Tillgången på detaljplanelagd mark för bostäder, verksamheter och handel ska vara god. Utveckla metoder för detaljplaneläggning och markanvisning. Målet är uppnått.

Nämnden ska planera för stadsbyggnad och arkitektur av hög kvalitet och god hållbarhet. Målet är uppnått.

Linköpings stadsdelar och kommunens tätorter ska utvecklas till levande och integrerade stadsmiljöer med blandade boendeformer, daglig service och bostadsnära verksamheter. Målet är inte uppnått.

Kommunens trafiksystem ska bidra till en attraktiv och hälsosam stadsmiljö med prioriteringsordning att gå, cykla, åka kollektivtrafik, åka bil. Målet är delvis uppnått.

Av övriga 12 nämndmål har 3 mål uppnåtts, 8 mål delvis uppnåtts och 1 mål inte uppnåtts. Totalt av alla 16 mål har 38 procent uppnåtts, 56 procent delvis uppnåtts och 6 procent inte uppnåtts. Nämndens båda mål om rekreation i natur och parker har uppfyllts. Trafiksystemet ger god tillgänglighet och bidrar till en hållbar utveckling i kommunen och regionen. Detta mål är därmed uppfyllt. Däremot är nämndens trafiksäkerhetsmål inte uppfyllt. Under 2016 har genomförandet av aktiviteterna i verksamhetsplanen och i nämndens basverksamhet bidragit till förverkligande av såväl de övergripande målen, som till det politiska samverkansprogrammet ”Höjda ambitioner för Linköping”.

Händelser och utmaningar

En av nämndens viktigaste utmaningar är att öka bostadsbyggandet för en ökad befolkning. Under 2016 ökade bostadsbyggandet ytterligare i förhållande till det stora bostadsbyggandet 2015,

inte minst av hyresrätter. En del av de nya bostäderna har bidragit till mer mångfald i de stadsdelar och tätorter som fått ett tillskott av bostäder, till exempel Vasastaden, Garnisonen, Vimanshäll och Ekängen. Ett detaljplaneprogram håller på att tas fram för Skäggetorp, i samråd med boende och andra intressenter, för att skapa större mångfald och integrera stadsdelen bättre i Linköping. Kommunfullmäktige antog nya riktlinjer för bostadsförsörjningen, ”Bra bostäder i Linköping”, som stöd för ökat bostadsbyggande och nämndens planarbete. Socialt vill nämnden också bidra till bättre flyktingmottagande. Därför har ett samarbetsavtal tecknats med privata fastighetsägare. Flera insatser har också vidtagits i stadsdelar med stort utanförskap. I övrigt är planberedskapen god för såväl bostäder, som industri, kontor och handel. Linköpings markresurser för bostadsbyggande är begränsad om nämnden också ska uppfylla målet att bevara högvärdig jordbruksmark. Förtätning är en viktig planeringsåtgärd för att skapa en mer sammanhållen och integrerad stad, som ger bättre förutsättningar för minskat bilberoende och ökad lokal service inom gångavstånd.

Samhällsbyggnadsnämnden vill vara en kreativ och utvecklande kraft i kommunen. Som en del i detta har nämnden varit delaktig i planeringen av bomässa i Vallastaden år 2017. Utvecklingen av Folkungavallen, en ny simhall och att knyta samman Stångåstråket med Tinnerbäcksstråket är andra projekt.

Nämndens svåraste utmaning är målet om koldioxidneutralitet 2025. Målet påverkas starkt av övergripande samhällsfenomen och många olika intressenter som är mer svårpåverkade och indirekt påverkbara. Under 2016 visar resvaneundersökningen och trafikmätningar att biltrafiken har ökat, och att cykeltrafiken har minskat. Det är tvärt emot samhällsbyggnadsnämndens mål. Kollektivtrafiken har däremot ökat, helt enligt målet. Troligen beror en del av detta på den goda samhällsutvecklingen, med bland annat högre sysselsättning, och låga räntor, som lett till ökad rörlighet och nybilsförsäljning. Nämndens har gjort stora insatser för att få fler att cykla och åka kollektivtrafik, och bli mindre bilberoende, bland annat genom attitydpåverkan genom så kallad mobility management. För att förbättra kollektivtrafiken har nämnden också fått ett statliga bidrag på cirka 50 miljoner kronor.

Åtgärder för kollektivtrafiken kommer att förverkligas 2017 och 2018 utifrån den planeringen som genomförts under 2016. Om vidtagna åtgärder är tillräckliga återstår att se vid nästa resvaneundersökning 2018, och av resultaten av fler och mer omfattande trafikmätningar. År 2018 bör det också vara möjligt att se om kommunens satsningar på elladdningsstationer har ökat elbilanvändningen. Behovet av fler och mer av nuvarande åtgärder eller av andra åtgärder kräver att nämnden följer trafikutvecklingen allt noggrannare.

Kvalitet och uppföljning

Nämndens jämförelser med andra kommuner mäts bland annat genom det kommunala nätverket "Väl mätt" som består av befolkningsmässigt likvärdiga kommuner, Sveriges kommuner och landsting (SKL) (till exempel servicemätningen Insikt och Kritik på teknik), Statistiska Centralbyrån (SCB) (till exempel medborgarundersökningen), och Rådet för främjande av kommunala analyser (en ideell förening med staten och SKL som medlemmar) som tillhandahåller jämförelseverktyget Kolada.

Resultat av attitydundersökningar bland kommuninvånare 2014* och 2016** i jämförbara kommuner:

Jämförelsefaktorer \ Kvalitetsjämförelse	Lägre än genomsnittet	Genomsnittligt	Högre än genomsnittet
Inflytande (både information, kontaktmöjligheter med politiker och tjänstemän, påverkansmöjligheter och förtroende för den kommunala organisationen)*			Högre
Bostadsmöjligheter*		Genomsnittligt	
Trygghet*	Lägre		
Fritidsmöjligheter*			Högre
Idrotts- och motionsanläggningar (inkl spontanidrottsplatser som nämnden ansvarar för)*			Högre
Kommunikationer*			Högre
Gator och vägar*			Högre
Beläggningsstandard på större gator och vägar**		Genomsnittligt ***	
Beläggningsstandard på bostadsgator**		Genomsnittligt	
Gång- och cykelvägar*			Högre
Beläggningsstandard på gång- och cykelvägar**			Högre
Parkskötsel i centrum**		Genomsnittligt	
Parkskötsel i bostadsområdena**		Genomsnittligt	
Skötsel av lekplatser och lekredskap**		Genomsnittligt	

* Medborgarundersökningen våren 2014, SCB. **Kritik på teknik, SKL 2016. I jämförelse med de andra kommunerna ligger Linköpings kommun över medelvärdet i alla frågor utom parkskötsel i centrum, där kommunen ligger på medelvärdet.

***Standarden på större gator och vägar minskade kontinuerligt mellan 1995 och 2013, men har förbättrats de tre senaste åren.

Av nämndens senaste måluppföljningsenkät 2016 framgår att kvinnor och män i många fall likartade attityder, utom på 7 enkätfrågor. Kvinnor är betydligt mer missnöjda med tryggheten kvällar och nätter på gator och torg, och i parker i Linköpings innerstad. Däremot finns det ingen skillnad i det egna bostadsområdet. Kvinnor är mer nöjda än män vad gäller tillgängligheten till daglig service, tillgängligheten till Linköpings innerstad och innerstadens attraktivitet. Kvinnorna är också mer nöjda med information om Linköpings stads- och landsbygdsutveckling, möjligheterna att lämna medborgarasikter, delta i samråd och föra dialog med kommunen i dessa frågor.

Nämnden använder många olika former av verksamhetskontroll oavsett om den bedrivs i egen regi eller av externa utförare. Mycket av samhällsplaneringen sker med hjälp av externa konsulter. Deras resultat styrs av avtal, intressenterna som beställt detaljplanen, det samrådsförfarande som krävs av plan- och bygglagen och av länsstyrelsen. Vid byggnation av offentlig mark finns det ofta externa och oberoende kontrollanter och besiktningsmän. Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen bistår samhällsbyggnadsnämnden med beställarombud, projektledare, controllers och kvalitetsansvariga. Nämndens internkontrollplan innehåller främst verksamhetskontroller, men också kontroller av ekonomiska rutiner, redovisningar, uppföljningar och resultat.

Kommunens personal

Antal anställda och årsarbetare

En årsarbetare är som regel en heltidstjänst på fyrtio timmar per vecka och måttet för ett årsarbete är 1 700 timmar³. Antal årsarbeten visar hur mycket arbetstid som finns till förfogande. Under mätperioden har antalet årsarbetare ökat med

733 till 8 492 årsarbeten. Den genomsnittliga sysselsättningsgraden är 95 procent. Sysselsättningsgraden är 96 procent för män och 94 procent för kvinnor.

³ Sveriges kommuner och Landstings definition av årsarbete.

Antal tillsvidare- och visstidsanställningar

Kategori	2015	2016	Förändring
Tillsvidareanställda ⁴	7 425	8 060	635
<i>Därav heltid</i>	<i>5 855</i>	<i>6 387</i>	<i>532</i>
<i>deltid</i>	<i>1 570</i>	<i>1 673</i>	<i>103</i>
Visstidsanställda ⁵	729	892	163
<i>Därav heltid</i>	<i>421</i>	<i>524</i>	<i>103</i>
<i>deltid</i>	<i>308</i>	<i>368</i>	<i>60</i>
Totalt antal medarbetare	8 154	8 952	798

⁴ Tillsvidareanställning innebär att anställningen inte har något slutdatum.

⁵ Visstidsanställning innebär att anställningen är tidsbegränsad.

Årets personalökning förklaras bland annat med volymökningar inom grund- och förskola. Behörighetsreglerna i skollagen påverkar även att antalet visstidsanställningar ökar.

Inom kommunens utförarverksamhet, Leanlink, ökar antalet medarbetare främst på grund av verksamhetsövergång, men även ny verksamhet som Sandrinoparken.

Kommunen har 1 128 medarbetare med en utomnordisk bakgrund⁶, vilket motsvarar 12 procent av samtliga anställda⁷.

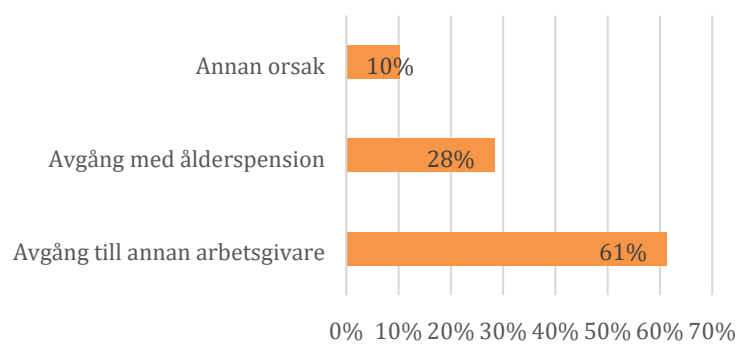
Personalrörlighet

Under året har 706 personer externrekryterats till en tillsvidareanställning i kommunen. Samtidigt har 835 personer avslutat sin tillsvidareanställning och lämnat kommunen. Det ger en personalomsättning på 7,9 procent (2015: 4,8 procent). Av de personer som lämnat kommunen har 170 personer (2015: 179) gjort det med pension.

⁶ Uppgifter från SCB. Definition personen född utom Norden eller att båda föräldrarna är födda utom Norden.

⁷ Tillsvidare- eller visstidsanställda.

Andel per avgångsorsak av totala antalet avgångar från tillsvidare anställning

Semesterdagar

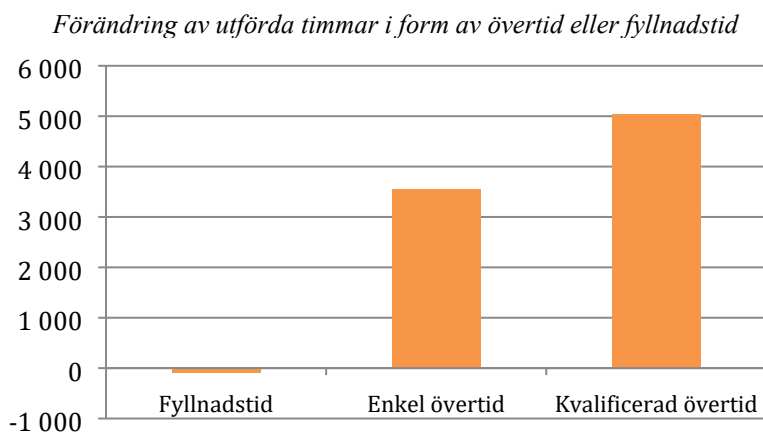
Personalens inestående semester uppgick i december till 66 853 dagar, eller 7 dagar per anställd. Jämfört med 2015 har antalet inestående semesterdagar minskat med 4 492 dagar.

Timanställd personal, övertid och fyllnadstid

Förutom tillsvidareanställda och visstidsanställda med månadslön finns timavlönade medarbetare som under året vid ett eller flera tillfällen arbetat i kommunen. Deras sammanlagda

arbetade tid uppgår till drygt 1,37 miljoner timmar, vilket motsvarar cirka 800 årsarbeten. Det är en ökning med 50 årsarbeten jämfört med 2015.

Under 2016 har 191 miljoner kronor i utbetalats i timlön, det är en ökning med 14 miljoner kronor jämfört med 2015. Under perioden har arbete med fyllnadstid minskat med 80 timmar. Övertidsuttaget har totalt sett ökat med 8 588 timmar.

Åldersstruktur

Medelåldern för kommunanställda är 44,7 år. Åldersstrukturen för tillsvidareanställda är jämförbar med tidigare år vilket innebär att 57 procent av den tillsvidareanställda personalen återfinns i intervallet 40-59 år.

Utbetalda löner och arvoden

De totala personalkostnaderna uppgår till 4 507 miljoner kronor, vilket är en ökning med 11 procent från 2015. Det är främst kostnader för

avgifter och direkta personalkostnader som påverkar den totala kostnadsbilden.

Sjukfrånvaro

För att beskriva hur sjukfrånvaron förändras i organisationen används huvudsakligen två nycklar; sjukfrånvaro i timmar och den lagstadgade redovisningen av sjukfrånvaron, det vill säga sjukfrånvarons andel av den ordinarie arbetstiden för samtliga medarbetare.

Sjukfrånvaron har ökat med drygt 83 500 timmar under 2016. Huvudsakligen är det korttidssjukfrånvaron i sjuklöneperioden (dag 2-14) som svar för ökningen. En viss ökning av långtidssjukfrånvaron (dag 60-) redovisas också. Intervallet dag 15-59 minskar med drygt 300 timmar.

Tabellen nedan visar den obligatoriska sjukredovisningen i procent av de anställdas sammanlagda planerade arbetstid fördelat på ålder och kön. Även långtidsfrånvarons andel av den totala sjukfrånvaron redovisas.

Obligatorisk sjukredovisning, %	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009
Total sjukfrånvaro ⁸	6,1	5,6	5,3	4,8	4,8	4,4	4,4	5,0
- varav långtidssjukfrånvaro ⁹	47,7	50,0	48,0	44,2	43,5	44,5	47,6	51,0
Sjukfrånvaro för kvinnor	6,5	6,1	5,7	5,1	5,2	4,7	4,7	5,5
Sjukfrånvaro för män	4,4	3,9	3,9	3,5	3,4	3,5	3,4	3,4
Sjukfrånvaro i åldersgruppen 29 år eller yngre	5,2	3,6	4,0	3,5	3,4	3,2	2,7	4,3
Sjukfrånvaro i åldersgruppen 30-49 år	5,8	5,3	4,6	4,4	4,4	4,2	4,1	4,5
Sjukfrånvaro i åldersgruppen 50 år eller äldre	6,7	6,5	6,0	5,5	5,6	5,1	5,2	5,7

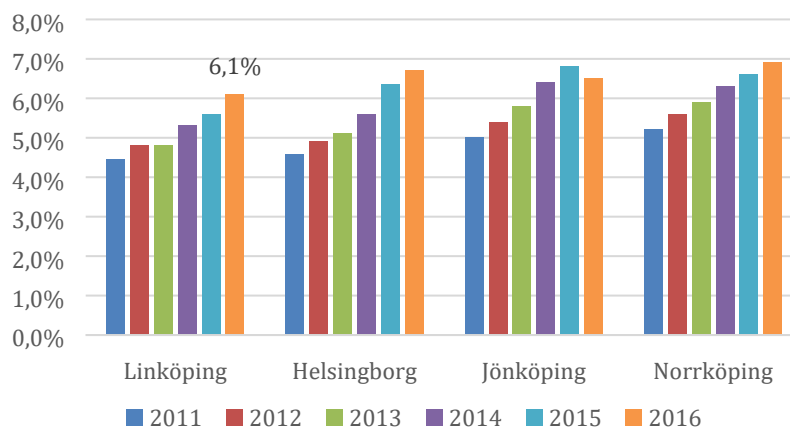
⁸ Sjukfrånvarons andel av den ordinarie arbetstiden för samtliga medarbetare.

⁹ Den andel av sjukfrånvaron som avser frånvaro under en sammanhängande tid av 60 dagar eller mer.

Den totala sjukfrånvaron är 6,1 procent, vilket är en försämring med 0,5 procentenheter jämfört med 2015. Både mäns och kvinnors sjukfrånvaro som ökar. En kraftig ökning av sjukfrånvaron bland yngre kvinnliga medarbetare kan noteras.

En ökad sjukfrånvaro återfinns bland flera jämförbara kommuner. Diagrammet nedan redovisar total sjukfrånvaro för några jämförbara kommuner åren 2011-2016.

Total sjukfrånvaro i några jämförbara kommuner

Finansiell analys

Koncernen Linköpings kommun - sammanställd redovisning

I kommunkoncernen ingår kommunen och de kommunala bolag som finns samlade inom koncernen Linköpings Stadshus AB. För en mer utförlig beskrivning av bolagen hänvisas till årsredovisningen för Linköpings Stadshus AB och dotterbolagens årsredovisningar.

Om kommunkoncernen

Kommunkoncernen omfattar förutom den juridiska personen Linköpings kommun även de bolag i vilka kommunen har ett betydande inflytande. Med betydande inflytande avses normalt en röstandel om minst 20 procent.

För att spegla kommunkoncernens samlade verksamhet görs en sammanställd redovisning. I den redovisningen ingår Linköpings kommun samt den verksamhet som bedrivs i aktiebolagsform inom Linköpings Stadshus AB. Med denna definition omfattas år 2016 totalt 11 företag¹⁰ med en underkoncernbildning. Samtliga 11 företag är aktiebolag. Övriga juridiska personer som Linköpings kommun kan anses ha ett betydande

inflytande i, anses för små för att konsolideras i den sammanställda redovisningen.

Syftet med den sammanställda redovisningen är att ge en helhetsbild av den samlade kommunkoncernens ekonomi och åtaganden. Interna transaktioner mellan de organisationer som ingår i koncernen ska därför elimineras.

De kommunala bolagens utveckling har stor betydelse för kommunkoncernens ekonomi, eftersom de svarar för mer än hälften av omsättningen och balansomslutningen. Den 31 december 2016 fanns det totalt 10 178 (2015: 9 364) anställda inom kommunkoncernen.

¹⁰ Moderbolaget Linköpings Stadshus AB, Tekniska verken, Stångåstaden, Lejonfastigheter, Nulink, Visit Linköping & co, Sankt Kors, Resmex, Linköping City Airport AB, Mjärdevi Science Park samt Linköpingsexpo

Finansiell analys – koncernen

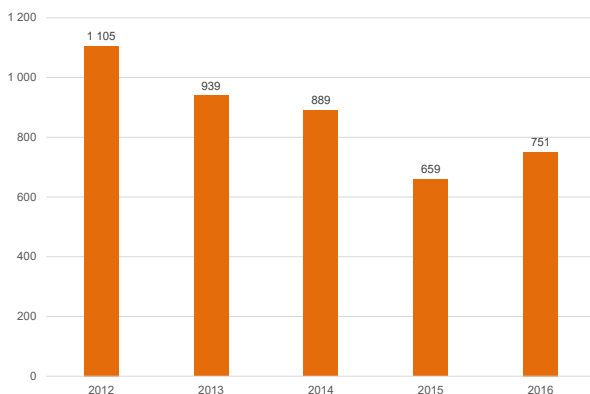
Resultat

Efter att koncerninterna mellanhavanden har eliminerats uppkommer ett resultat efter finansnetto för koncernen på 897 miljoner kronor (2015: 722). Årets resultat efter skatter för koncernen uppgår till 751 miljoner kronor (2015: 659).

För kommunen blev resultatet 128 miljoner kronor lägre än 2015. För koncernen Linköpings stadshus AB blev resultatet efter finansiella poster 301 miljoner kronor högre än föregående år.

För koncernen ökade verksamhetens intäkter med 644 miljoner kronor, från 7 222 miljoner kronor till 7 866 miljoner kronor. Verksamhetens kostnader ökade med 845 miljoner kronor från 12 408 miljoner kronor till 13 253 miljoner kronor.

Årets resultat för koncernen 2011-2016, mnkr

Finansiella intäkter och kostnader

Koncernens finansnetto är negativt och uppgick till -70 miljoner kronor (2015: -87). Koncernen har en nettolåneskuld och högre finansiella kostnader än intäkter.

Investeringar

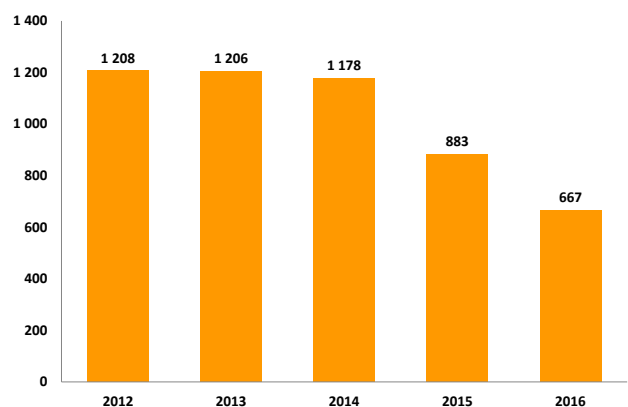
Koncernens bruttoinvesteringar uppgick till 2 695 miljoner kronor (2015: 2 609). Den största delen av investeringarna har gjorts inom Stadshuskoncernen med 2 361 miljoner kronor (2015: 2 276). Resterande del, 335 miljoner kronor, står Linköpings kommun för, varav 92 miljoner kronor finansierats med investeringsbidrag. Avskrivningar på anläggningstillgångar minskade med 78 miljoner kronor till 1 120 miljoner kronor (2015: 1 198).

Soliditet

Koncernens balansomsättning uppgick till 35 715 miljoner kronor (2015: 34 028), en ökning med 5,0 procent. Det egna kapitalet har ökat med 753 miljoner kronor, och uppgick till 10 337 miljoner kronor (2015: 9 584), en ökning med 7,9 procent. Koncernens soliditet uppgick till 28,9 procent (2015: 28,2). En stabil soliditet är viktig för att ge en god betalningsförmåga på lång sikt och därmed en stark finansiell handlingsberedskap i framtiden. Koncernens soliditet har successivt ökat under de senaste åren.

Likviditet

Likvida medel inklusive korta placeringar 2012-2016

Koncernens likviditet är fortsatt god, även om den minskat jämfört med 2015. Koncernens likviditet uppgick per den 31 december till 667 miljoner kronor inklusive korta placeringar. Kommunen placerar löpande koncernens likviditetsöverskott på den korta penningmarknaden. Placeringar görs främst i kreditsäkra certifikat med högsta kreditrating (K1), i certifikat utgivna av svenska kommuner och landsting eller certifikat utgivna av till 100 procent statligt ägda företag. Löptiden på certifikaten är till största delen tre månader eller kortare.

Av koncernens likvida medel på 667 miljoner kronor var 281 miljoner kronor placerat i den korta penningmarknaden. Koncernens husbank Nordea har från och med juni månad infört negativ inlåningsränta på all likviditet överstigande 100 miljoner kronor på bankkontot (motsvarande 1 veckas STIBOR).

Placerat belopp bestäms av en likviditetsprognos som görs löpande. Prognosen baseras på de likviditetsrapporter bolagen i koncernen löpande rapporterar till kommunens finansfunktion. Även nämnderna rapporterar större utbetalningar. Då likviditeten på koncernvalutakontot, bankkontot, kan förändras med tiotals miljoner över en dag syftar förvaltningen dels till att ge en överavkastning jämfört med bankkontoräntan och dels till att hålla en buffert som motsvarar möjlig förändring av koncernens likviditet. Därtill finns en möjlighet att utnyttja krediten på bankkontot som uppgår till 900 miljoner kronor. Sammantaget har koncernen god beredskap att möta snabba förändringar i koncernlikviditeten.

Koncernens lån

Koncernens lån uppgick den 31 december till 16 540 miljoner kronor vilket är en ökning med 631 miljoner kronor jämfört med föregående årsskifte. Kommunen hade vid årsskiftet inga egna lån. Koncernens sammanlagda långsiktiga lån 2016 får inte överskrida 18 915 miljoner kronor enligt gällande beslut i kommunfullmäktige. Kommunfullmäktige beslutade om en ny låne- och borgensram under januari månad 2017, låneramen höjdes då till 19 611 miljoner kronor för 2017.

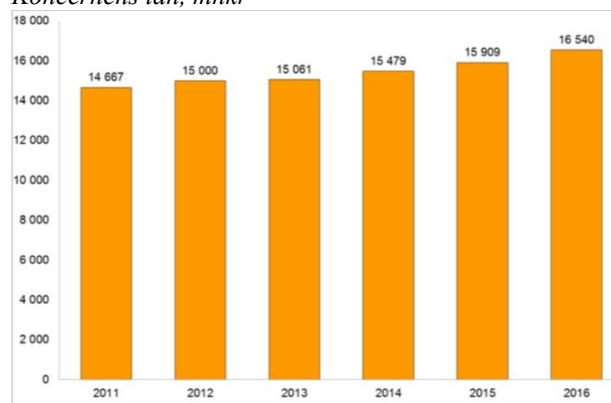
Koncernbolagen hanterar själva sina ränterisker och refinansieringsrisker. Den genomsnittliga räntebindningstiden beror på hur bolagen hanterar upplåningen i kombination med räntesäk-ringsinstrument (ränteswap). Bolagen har egna certifikatsprogram och därför sker största delen av bolagens omsättning av lån via certifikat. Upplåning på certifikatsprogram är maximerat till högst ett år. Omsättning av lånen sker i de flesta fall var tredje månad.

Som beskrivits ovan har respektive bolag möjlighet att räntesäkra sin upplåning med ränteswappar, det vill säga med ett avtal om byte av ränteflöden, rörlig ränta mot fast ränta. En sådan aktivitet innebär att en given räntenivå kan säkras framåt i tiden och att låntagaren inte är exponerad mot kortsiktiga ränte-rörelser. Vid

stigande marknadsräntor är fasta räntor ekonomiskt fördelaktiga för en låntagare på samma sätt som rörliga räntor är ekonomiskt fördelaktiga vid fallande marknadsräntor. För en långsiktig låntagare är ofta förutsägbarhet om framtida räntekostnader viktig och då kan fast ränta vara att föredra även om det visar sig att rörlig ränta gav en lägre räntekostnad en viss period.

För koncernbolagen innebär detta i praktiken att viss upplåning sker på certifikatmarknaden, med kort räntebindning, och att bolagen aktivt väljer att kombinera upplåning med en ränteswap. Lånekonstruktionen kan därmed jämföras med ett traditionellt lån med fast ränta.

Koncernens lån, mnkr

Kommunkoncernens finansiella ställning

Uppställningen nedan visar en bild av kommunkoncernens finansiella ställning per den 31 december för åren 2014-2016. Nettolåneskulden är beräknad enligt följande; räntebärande skulder minskat med räntebärande fordringar, likvida medel och placerade medel i likvida finansiella instrument. Finansiellt sett är kommunkoncernen en nettolåntagare med en nettoskuld på 8 962 miljoner kronor. Nettolåneskulden har ökat med 419 miljoner kronor från föregående år. Kommunkoncernens bokförda värde för immateriella och materiella anläggningstillgångar samt maskiner och inventarier har samtidigt ökat med 1 499 miljoner kronor och uppgår till 24 030 miljoner kronor.

Nettolåneskuld koncernen, belopp mnkr	2016	2015	2014
Räntebärande skulder			
Långfristiga skulder	7 899	9 214	9 485
Korta skulder till kreditinstitut	8 641	6 695	5 994
Skulder	16 540	15 909	15 479
Räntebärande tillgångar/Placerade medel			
Placerade medel och långfristiga fordringar exkl pensionsmedel	-6 676	-6 533	-6 229
Likvida medel	-902	-833	-1 178
Tillgångar	-7 578	-7 366	-7 407

Nettolåneskuld	8 962	8 543	8 072
-----------------------	--------------	--------------	--------------

Borgensåtaganden inom kommunkoncernen

Inom kommunkoncernen förekommer borgensåtaganden både från kommunen till kommunala

bolag och från Stadshuskoncernen till dotterbolagen. Per den 31 december 2016 är borgensåtagandena fördelade enligt följande:

Borgen från kommunen	Belopp mnkr	Borgen från Tekniska verken	Belopp mnkr
Pensioner kommunala bolag	11	Evereg AB	4
Stadshus AB	7 275	Bixia ProWin	73
Summa	7 286		77

Finansiell analys - kommunen

Den finansiella analysen utgår från den så kallade RK-modellen¹¹. Modellen bygger på fyra aspekter, resultat, kontroll, kapacitet och risk, som är viktiga ur ett finansiellt perspektiv när kommunens ekonomi ska bedömas. Genom att analysera dessa olika aspekter identifieras kommunens finansiella styrkor och svagheter.

¹¹ RK-modellen är en modell för finansiell bedömning som har utvecklats inom Kommunforskning i Västsverige (KFI) och som bygger på fyra olika aspekter vid finansiell bedömning; Resultat-Kapacitet, Risk-Kontroll.

Resultat

Kommunens omsättning uppgick till 9 099 miljoner kronor för år 2016. Resultatet blev plus 62 miljoner kronor, eller 0,7 procent av verksamhetens bruttokostnader. Årets resultat blev 181 miljoner kronor bättre än budget. Att budgetavvikelsen och resultatet inte är lika beror på att det budgeterade resultatet är minus 119 miljoner kronor på grund av ianspråktagande av markeringar. År 2004 var senaste gången som kommunen redovisade ett underskott i årsbokslutet.

I kommunens resultat redovisas samtliga pensionsåtaganden enligt den så kallade fullkostnadsmodellen. Enligt lagen om kommunal redovisning ska inte pensioner som tjänats in före 1998 redovisas som en skuld i balansräkningen. För att resultatet ska bli jämförbart med andra kommuner måste det därför justeras för pensionsredovisningen. Eftersom den del av pensionsskulden som är intjänad före 1998 nu minskar innebär det att kommunens resultat kommer att försämrars vid en sådan justering. Linköpings kom-

muns resultat försämrars vid en sådan justering med 57 miljoner kronor och blir efter justeringen plus 5 miljoner kronor.

Balanskravsutredning

Enligt kommunallagen krävs att kommunernas ekonomi ska vara i balans, det vill säga att årets intäkter ska täcka kostnaderna. Om kostnaderna för ett visst räkenskapsår överstiger intäkterna, ska det negativa resultatet regleras och det redovisade egna kapitalet enligt balansräkningen återställas under de närmast följande tre åren. Vid avstämningen mot balanskravet räknas inte realiserade vinster och orealiserade förluster med i resultatet.

Kommunen har 2016 ett positivt resultat efter balanskravsjusteringar på 60 miljoner kronor och inget balanskravsresultat som behöver återställas. Sedan lagen infördes år 2000 har kommunen inte behövt återställa något negativt balanskravsresultat.

Balanskravsutredning, belopp mnkr	2016	2015	2014
Årets resultat	62	190	296
Samtliga realisationsvinster	-2	-8	-15
Vissa realisationsvinster enligt undantagsmöjlighet	0	0	0
Vissa realisationsförluster enligt undantagsmöjlighet	0	0	0
Orealiserade förluster i värdepapper	0	1	0
Återföring av orealiserade förluster i värdepapper	0	0	0
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	60	183	281
Reservering av medel till resultatutjämningsreserv	0	0	0
Användning av medel från resultatutjämningsreserv	0	0	0
Årets balanskravsresultat	60	183	281
<i>Synnerliga skäl:</i>			
Medel till övriga markeringar	-	-112	-155
Medel från övriga markeringar	120	96	196
Sänkt diskonteringsränta för pensionsskuldberäkning	-	-	-
Årets balanskravsresultat efter synnerliga skäl	179	167	322
Balanskravsresultat att återställa	0	0	0

Ianspråktagande av markeringar¹²

Under 2016 förbrukades sammanlagt 120 miljoner kronor av de markeringar som gjorts i tidigare års bokslut. Förbrukning av ianspråktagande av beslut om markeringar påverkar likviditeten negativt. Därefter återstår drygt 1 miljard kronor i markeringar som inte har förbrukats. Dock har det fattats flera beslut om

ianspråktagande som ännu inte förbrukats. Det innebär att det finns drygt 800 miljoner kronor kvar att besluta om. Av dessa är 150 miljoner kronor reserverade i en resultatutjämningsreserv för att vid behov kunna utjämna intäkter över en konjunkturcykel. Resterande medel är "öronmärkta" för särskilda ändamål.

Jämförelsestörande poster

Som jämförelsestörande betraktar Linköpings kommun poster som är sällan förekommande

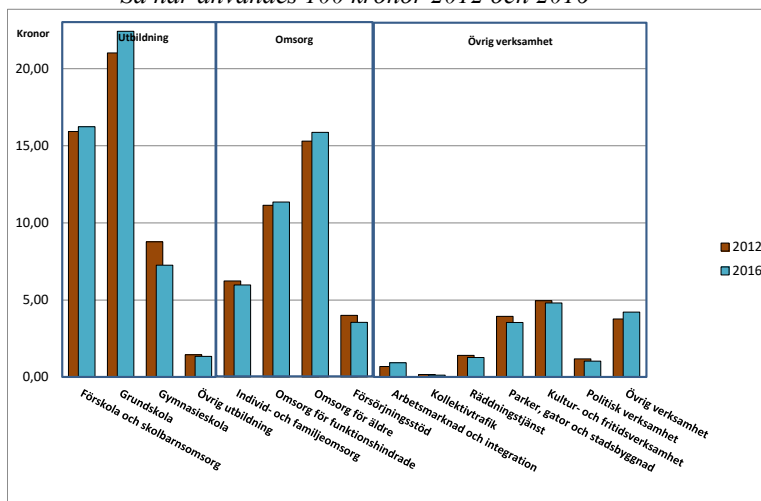
¹² En markering är en "öronmärkning" av eget kapital till ett särskilt ändamål

och överstiger 5 miljoner kronor. Jämförelsestörande poster bör särskilt beaktas vid jämförelser av resultatet mellan olika år. Resultatet exklusive jämförelsestörande poster är plus 53 miljoner kronor.

De poster som betraktas som jämförelsestörande under 2016 är, exploateringsinkomster (2015: 147 miljoner kronor), reavinster (2015: 2 miljoner kronor) samt exploateringskostnader (2015: 140 miljoner kronor). Sammanlagt uppgår de jämförelsestörande posterna i bokslutet till 10 miljoner kronor i nettointäkter.

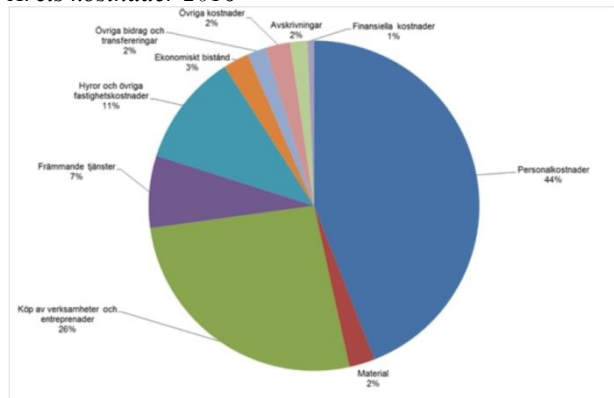
Verksamhetens kostnader och intäkter

Så här användes 100 kronor 2012 och 2016

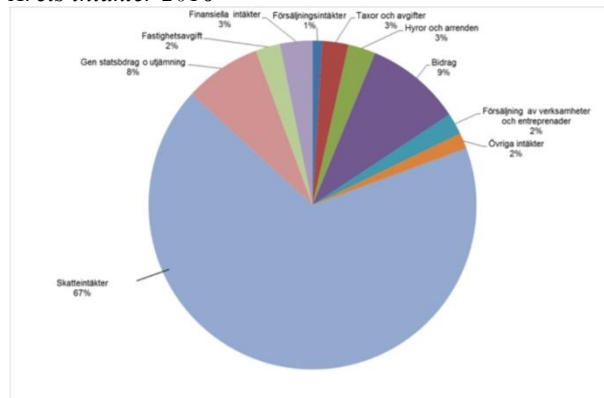

Förskola och skolbarnsomsorg	16,24	Arbetsmarknad och integration	0,94
Grundskola	22,43	Kollektivtrafik	0,14
Gymnasieskola	7,26	Räddningstjänst	1,28
Övrig utbildning	1,35	Parker, gator och stadsbyggnad	3,54
Individ- och familjeomsorg	5,98	Kultur- och fritidsverksamhet	4,81
Omsorg för funktionshindrade	11,36	Politisk verksamhet	1,04
Omsorg för äldre	15,87	Övrig verksamhet	4,22
Försörjningsstöd	3,56		

Årets kostnader 2016

Årets intäkter 2016

Diagrammet ovan visar kommunens kostnader respektive intäkter fördelat på olika kostnads-/intäktsslag. För att behålla en fortsatt god ekonomi bör inte verksamhetens kostnader öka snabbare än finansieringen i form av skatteintäkter, utjämning och statsbidrag under en längre tidsperiod. För att inte tillfälliga kostnader eller intäkter ska påverka jämförelserna har jämförelsestörande poster rensats i nedanstående tabell.

Skatte- och nettokostnadsutvecklingen

Förändring i procent	2016	2015	2014
Nettokostnadsutveckling ¹³	5,4	3,9	5,6
Skatteintäktsutveckling ¹⁴	4,8	3,0	4,5

Verksamhetens nettokostnader uppgår till 7 660 miljoner kronor exklusive jämförelsestörande poster vilket är en ökning

¹³ Verksamhetens nettokostnad, exklusive jämförelsestörande poster

¹⁴ Skatteintäkter inklusive skatteutjämning, generella statsbidrag och fastighetsavgift

med 5,4 procent (391 miljoner kronor) jämfört med bokslut 2015. Finansieringen i form av skatteintäkter och utjämning har ökat med 4,8 procent (344 miljoner kronor) och finansnettot blev 6,2 procent (16 miljoner kronor) lägre än förra året.

Att resultatet trots det blir positivt beror på att tidigare års starka resultat och därmed var utgångsläget så bra att resultatet klarar av att verksamhetens kostnader ökar mer än finansieringen i form av bland annat skatteintäkter. Men om nettokostnaderna under en längre period ökar snabbare än finansieringen kommer det så småningom att leda till framtida underskott.

Avskrivningarnas andel av verksamhetens nettokostnader uppgick till 2,2 procent för 2016 vilket är en ökning med 0,2 procent jämfört med 2015.

Driftkostnadsandel

För att uppnå och vidmakthålla en god ekonomisk hushållning är det viktigt att det finns en balans mellan intäkter och kostnader. Ett mått på en sådan balans är driftkostnadsandelen. Verksamhetens andel av skatter och finansnetto uppgår till 99,3 procent, exklusive jämförelsestörande poster. I bokslutet för 2015

var driftkostnadsandelen 98,4 procent. Andelen måste vara lägre än 100 procent för att resultatet ska kunna bidra till att finansiera de investeringar som överstiger avskrivningarna samt ianspråktagande av markeringar.

Driftkostnadsandel, %	2016	2015	2014
Verksamhetens nettokostnader	97,1	96,4	94,9
Avskrivningar	2,2	2,0	2,0
Driftkostnadsandel	99,3	98,4	96,9

Budgetavvikelser

En förutsättning för en fungerande ekonomistyrning och ekonomi i balans är en god budgetföljsamhet. Nästan samtliga nämnder redovisar överskott jämfört med budget för 2016. Nämndernas samlade överskott jämfört med budget uppgår till 89 miljoner kronor, exklusive exploateringsverksamhet.

Att budgetavvikelsen och resultatet inte är lika beror på att det budgeterade resultatet är minus 119 miljoner kronor på grund av ianspråktagande av markeringar.

Fördelning av 2016 års budgetavvikelse, belopp mnkr	Bokslut	Prognos oktober	Prognos augusti	Prognos april
Nämndernas budgetavvikelse exkl exploatering	89	87	50	-4
Exploateringsverksamheten	-13	-9	-6	-10
Resurs- och reservmedel, intern ränta	124	101	77	38
Pensionsenheten exkl finans	-16	-4	-4	-4
Skatteintäkter	-6	-17	-17	7
Finansnetto	1	2	-2	-2
Budgetavvikelse*	181	159	98	25
Årets resultat	62	44	0	-121
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	60	42	0	-121

*Budgeten är negativ till följd av ianspråktaganden av markeringar.

Nämndernas budgetavvikelser

Budgeten är det viktigaste instrumentet för styrning av kommunens verksamheter. Kommunfullmäktige har i budgetbeslutet gjort en prioritering av hur skattemedlen ska användas. En förutsättning för att uppnå god ekonomisk hushållning är därför att nämnderna klarar att bedriva

verksamheten inom den tilldelade budgeten. Nämndernas budgetavvikelser exklusive exploateringsverksamhet visar ett överskott med 89 miljoner kronor vilket motsvarar 1,2 procent av deras samlade budget. I tabellen nedan redovisas de olika nämndernas prognostiserade budgetavvikelser.

Nämndernas budgetavvikelser, belopp mnkr	Bokslut 2016	Prognos oktober	Prognos augusti	Prognos april
Omsorgsnämnden	-16	-12	-15	-5
Äldrenämnden	-10	2	2	0
Barn- och ungdomsnämnden	2	6	1	-8
Kultur- och fritidsnämnden	2	2	0	0
Bygg- och miljönämnden	5	3	3	2
Utförarnämnden	9	7	6	-9

Kommunstyrelsens anställningsmyndighet	11	10	8	0
Bildningsnämnden	12	18	14	6
Kommunstyrelsen	20	19	16	2
Socialnämnden	24	21	6	-1
Samhällsbyggnadsnämnden	28	13	10	10
Övriga nämnder och styrelser	2	1	0	0
Summa nämndernas verksamheter	89	87	50	-4

Prognoser

Linköpings kommun upprättar tre delårsrapporter per år, per den 30 april, per den 31 augusti och per den 31 oktober. Delårsrapporterna innehåller också prognoser av utfallet för innevarande år. Det är viktigt att dessa hamnar så nära det verkliga utfallet som möjligt, eftersom det kan komma att vidtas ekonomiska åtgärder beroende på hur utfallet förväntas bli. Som framgår ovan finns flera budgetavvikelser i prognosen, dessa kommenteras nedan.

Förändringar jämfört med prognoserna under året

Jämfört med prognoserna som gjorts under året har det skett förändringar.

- Nämndernas samlade prognostiserade budgetavvikelse har förändrats.
- Äldrenämnden redovisar ett underskott med 9,7 miljoner kronor i bokslutet för 2016. I delårsrapporten per den 31 oktober prognostiserades ett överskott med 1,5 miljoner kronor. Utfallet i relation till tidigare prognosen avviker främst med anledning av mycket sena avstämningar och slutregleringar. En översyn och annan hantering bör kunna införas 2017.
- Socialnämnden har förbättrat sina prognoser under året bland annat på grund av lägre kostnader för ekonomiskt bistånd och HVB placeringar. Orsaken till det förbättrade resultatet jämfört med oktober är framförallt minskade kostnader för HVB-placeringar. Överskott för ekonomiskt bistånd uppgår till 9,4 miljoner kronor och överskottet för HVB placeringar till 8,3 miljoner kronor.
- Samhällsbyggnadsnämnden har förbättrat sitt resultat. De prognostiserade avvikelserna i oktoberuppföljningen har förstärkts bland annat för kollektivtrafik samt drift och underhåll inklusive vinterunderhåll.

- Prognoser och utfall för exploateringsintäkterna har förändrats under året, det beror på att det är svårt att förutsäga när försäljningarna kommer att ske och de kan avse stora belopp.
- Skatteintäkterna beräknas i både prognoserna under året och i bokslutet enligt SKL:s prognoser.

Finansnetto

Budgetavvikelse	Belopp mnr
<i>Utdelning Linköpings Stadshus AB</i>	-21
<i>Långsiktiga placeringarna</i>	
Räntor, utdelningar och rabatter	-16
Nettovinster	28
Övriga finansiella kostnader	-3
Netto avvikelse	9
<i>Pensionsmedelsplaceringar</i>	
Räntor, utdelningar och rabatter	-3
Netto avvikelse	-3
<i>Kommunens övriga placeringar</i>	4
<i>Pensionsenheten, ränteuppräknig av pensionsskulden</i>	12
Summa	1

Kommunens finansnetto uppgår till 248 miljoner kronor jämfört med budgeterade 247 miljoner kronor, ett överskott på 1 miljoner kronor. Den budgeterade utdelningen från Linköpings Stadshus AB om 21 miljoner kronor flyttas till kommande år. Placeringsportföljerna visar aggregerat ett mindre överskott på 6 miljoner kronor jämfört med budget. Avvikelsen för övriga placeringar på 4 miljoner kronor beror främst på något högre borgensavgifter och något högre ersättning för back upp-garantier än vad som budgeterats.

Portföljen Långsiktiga placeringar levererar ett resultat om 160 miljoner kronor vilket är 9 miljoner kronor högre än vad som budgeterats. Portföljens ränteintäkter understiger budget med cirka 16 miljoner kronor, samtidigt överstiger nettovinster (vinster minus förluster) budget med 28 miljoner kronor. Övrig negativ avvikelse om 3 miljoner kronor beror på något mindre fondutdelningar samt räntekostnader för ränteswappar som inte budgeterats för 2016.

Portföljen Pensionsmedel levererar ett resultat om 27 miljoner kronor. Pensionsmedelsportföljen bidrar med en negativ avvikelse mot budget om 3 miljoner kronor vilket främst beror på lägre ränteintäkter än vad som budgeterats.

Ränteuppräknigen av pensionsskulden är 12 miljoner kronor lägre än budgeterat. Budgeten bygger på beräkningar från vår pensionsadministratör och den är svår att beräkna.

Skatteintäkter, utjämning och generella statsbidrag

Den samlade nettointäkten för skatt, utjämning, statsbidrag och fastighetsavgiften redovisas enligt SKL:s prognos den 21 december till 7 464 miljoner kronor för 2016. Jämfört med 2014 är det en ökning med 344 miljoner kronor eller 4,8 procent. I ökningen ingår periodisering av tillfälligt stöd för flyktingmottagande med 39 miljoner kronor.

Budgeten för skatteintäkter fastställdes av fullmäktige den 24 november 2016 och grundade sig på SKL:s då aktuella prognos. Därefter har SKL:s prognoser försämrats och avvikelsen mot budget är minus 6 miljoner kronor (inklusive periodisering av tillfälligt stöd för flyktingmottagande 39 miljoner kronor).

Jämförelse med andra kommuner

Den genomsnittliga totala kommunalskatten (kommun och landsting sammantaget) för riket uppgår för 2016 till 32,1 procent (vägt genomsnitt). Linköping har 30,90 i skattesats år 2016. För kommuner ligger det vägda genomsnittet för skattesatsen på 20,75 procent och för landsting på 11,35 procent.

För 2016 är Linköpings skattesats 20,20. Linköping har lägst skattesats i Östergötland som har 21,71 i genomsnitt. I tabellen nedan redovisas jämförelser av skattesats med några större kommuner.

Kommun	Andel av rikets medelskattekraft %	Skattesats kommun 2016	Skattesats landsting 2016	Skattesats totalt	Skatteväxling Hemsjukvård	Skatteväxling Kollektivtrafik
Eskilstuna	87,9	22,08	10,77	32,85	0,20	ingen
Gävle	96,9	22,26	11,51	33,77	0,22	-0,26
Jönköping	97,5	21,34	11,26	32,60	0,34	-0,48
Linköping	99,1	20,20	10,70	30,90	0,25	-0,45
Norrköping	91,6	21,75	10,70	32,45	0,25	-0,45
Uppsala	103,1	21,14	11,71	32,85	0,29	-0,49
Västerås	102,1	20,36	10,88	31,24	0,16	-0,04
Örebro	94,0	21,35	11,55	32,90	0,54	-0,34

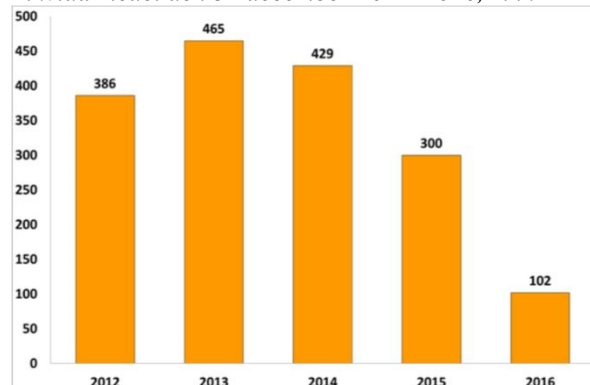
Andel av rikets medelskattekraft visar skatteunderlaget (de beskattningsbara förvärvsinkomsterna) per invånare som andel av rikets medelskattekraft. Skatteunderlaget påverkas av att Linköping har många studenter. Inkomstutjämningen gör att Linköpings skatteintäkter endast påverkas marginellt av de egna invånarnas skattekraft.

Det finns också en kostnadsutjämning som utjämnar för strukturella kostnadsskillnader mellan Sveriges kommuner. Kostnadsutjämning finns bland annat för verksamheterna förskola, grundskola, äldreomsorg, individ- och familjeomsorg och LSS. Linköpings kommun är nettobetalare i kostnadsutjämningen.

Likviditet

Kommunens likviditet uppgick till 102 miljoner kronor den 31 december 2016. Vid årets början var likviditeten 300 miljoner kronor.

Likvida medel den 31 december 2012–2016, mnkr

Kommunens likviditet har tidigare legat på en hög nivå. Det innebär att kommunen haft en god

förmåga att möta oförutsedda utgifter. Emellertid har kommunens likviditet försämrats under de sista två åren. År 2016 beror försämringen främst på ett lågt resultat (bland annat på grund av ianspråktagande av markeringsmedel) i kombination med att investeringsutgifterna överstiger avskrivningskostnaderna.

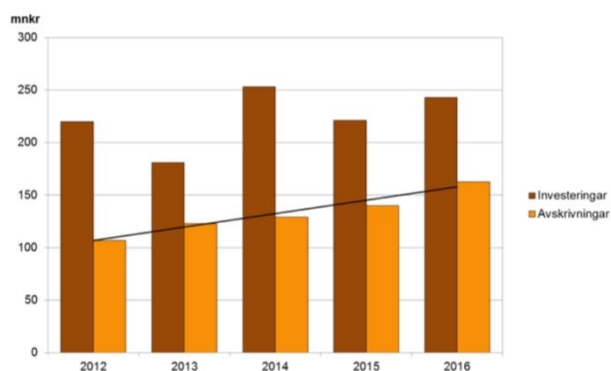
Investeringar

Nettoinvesteringarna uppgår till 243 miljoner kronor jämfört med budgeterade 432 miljoner kronor (inklusive 100 miljoner kronor avseende aktiekapital förnyelsebar energi). Investeringsbidragen uppgår till 92 miljoner kronor. Föregående år uppgick nettoinvesteringarna till 220 miljoner kronor. De största bruttoinvesteringarna avser investeringar i gator, vägar och parkeringar (120 miljoner kronor), maskiner och inventarier (80 miljoner kronor), och parker (51 miljoner kronor).

Planenliga avskrivningar uppgick till 162 miljoner kronor vilket innebär att investeringarna överstiger årets avskrivningar med 80 miljoner kronor.

Nettoinvesteringar och avskrivningar

Nettoinvesteringarna har under flera år kraftigt överstigit avskrivningskostnaderna. Som framgår av diagrammet ökar avskrivningskostnaderna successivt, vilket innebär att de kommer att ianspråka en allt större del av budgetutrymmet framöver.

Nedan redovisas de planenliga avskrivningarnas andel av nettokostnaderna, exklusive jämförelsestörande poster för de senaste fem åren.

	2016	2015	2014	2013	2012
Avskrivningarnas andel av nettokostnaderna i %	2,2	2,0	2,0	1,9	1,7

Nettoinvesteringarnas andel av skatteintäkter och statsbidrag samt självfinansieringsgrad

När den löpande driften har finansierats bör det helst återstå ett tillräckligt överskott för att investeringarna ska kunna finansieras med egna medel, årets resultat och avskrivningar. Detta kallas för självfinansieringsgraden. Om självfinansieringsgraden understiger 100 procent innebär det att kommunen antingen måste minska sin likviditet eller låna till investeringarna. 2016 har inte investeringarna fullt ut kunnat finansieras med årets resultat och avskrivningar.

År	Nettoinvestering, mnr	Andel av skatteintäkter ¹⁵ , %
2016	243	3,3
2015	220	3,1
2014	253	3,7
2013	181	2,7
2012	220	3,5

Pågående projekt

Pågående projekt är sådana investeringar som inte har blivit slutförda och aktiverade. Avskrivningar och intern ränta beräknas inte för pågående projekt. Utgifterna uppgår till 417 miljoner kronor, jämfört med 292 miljoner kronor för föregående år.

Nedan redovisas bruttoutgifterna för de största investeringsprojekten under 2016.

Projekt, belopp mnr	Utgifter
Vallastaden 2017 Vallaparken	18
Vallastaden 2017 västra området	9
Julbelysning 2016	8
Gång- och cykelväg Linghamsvägen Tallboda	8
Norrberga Sturefors etapp 3	8
Linghem Manstorp etapp 3	7

Soliditet

Soliditeten är ett mått på kommunens långsiktiga finansiella handlingsutrymme och visar hur stor del av tillgångarna som finansierats med egna medel. Om soliditeten är hög har tillgångarna till stor del finansierats med egna medel och

¹⁵ Skatteintäkter, utjämning och fastighetsavgift

lånefinansieringen är låg. De faktorer som påverkar soliditeten är dels årets resultat och dels hur tillgångar och skulder förändrats under året. Linköpings soliditet har under 2016 minskat från 63 till 62 procent.

fullkostnadsmodellen. Om balansräkningen rensas för den del av pensionskulden som är intjänad före 1998 blir soliditeten istället 78 procent.

Linköpings soliditet påverkas också negativt av att kommunen bokför pensionsskulden enligt

Soliditet, %	2016	2015	2014	2013	2012
Soliditet	62	63	61	59	56
<i>exkl pensionsskuld intjänad före 1998</i>	78	79	78	77	80

Pensioner

Pensionsåtaganden

Linköpings kommun redovisar sina pensionsåtaganden enligt fullkostnadsmodellen, vilket innebär att samtliga pensionsförpliktelser redovisas som en avsättning i kommunens balansräkning. Den 31 december uppgick pensionsskulden till 3 212 miljoner kronor, varav 2 627 miljoner kronor är intjänade före år 1998 och 585 miljoner kronor från och med 1998.

Pensionsskulden har totalt sett minskat med 50 miljoner kronor jämfört med föregående år. Att pensionsskulden minskar beror på att den del som är intjänad före 1998 utgjordes av förmånsbestämd pension som nu successivt minskar och att

den största delen av den pension som är intjänad efter 1998 utgörs av avgiftsbestämd pension som inte leder till att pensionsskulden ackumuleras.

Av pensionsskulden redovisas den del som förväntas bli utbetald under 2016 som en kortfristig skuld. Det beloppet uppgår sammanlagt till 162 miljoner kronor.

Förutom pensioner för anställda och politiker har kommunen även pensionsåtaganden gentemot förtroendevalda politiker och pensioner till räddningstjänstpersonal som tidigare var anställda i Linköpings kommun men som numera tillhör Räddningstjänstförbundet i Östra Götaland (RTÖG).

Nedan redovisas kommunens kostnader och intäkter för samtliga pensionsåtaganden för åren 2014-2016.

Pensionskostnad inkl löneskatt, belopp mnkr	2016	2015	2014
Pensionskostnader	272	227	257

Nedan redovisas kommunens pensionsåtaganden gentemot anställd eller tidigare anställd personal.

Upplysningar om pensionsåtaganden, belopp mnkr	2016	2015	2014
<i>Pensionsåtaganden</i>			
Pensioner intjänade före 1998	2 627	2 684	2 757
Pensioner intjänade fr o m 1998	585	540	525
Summa	3 212	3 224	3 282
Avgår marknadsvärde finansiella placeringar	-1 665	-1 648	-1 357
Återlån i verksamheten	1 547	1 576	1 925

Trenden är att kommunens totala pensionsåtagande sjunker. Det beror på att pensionsutbetalningarna för pensioner som är intjänade före 1998 nu ökar mer än den årliga uppräknings som görs av skulden.

Som ett komplement till finansreglerna fastställer kommunstyrelsen en jämförelseportfölj, benchmark, för respektive placeringsportfölj. Jämförelseportföljen utgör ett underlag för analys av risk och avkastningspotential och är ett verktyg för utvärdering av förvaltningens effektivitet.

Placeringsverksamheten

Policy för hantering av finansiella risker

Kommunens exponering mot finansiella risker regleras och begränsas av kommunens finansregler och kommunens riskinstruktion.

Finansregler och jämförelseportföljer ska tas upp till behandling minst en gång per mandatperiod. Kommunledningskontoret avser att lägga fram förslag på förändringar i reglerna under 2017.

Marknaden

2016 var ett relativt turbulent år på finansmarknaden. I februari sänkte Riksbanken styrräntan från -0,35 procent till anmärkningsvärda, och aldrig tidigare skådats, -0,50 procent och har legat kvar där sedan dess. Under året har Riksbanken också kontinuerligt köpt statspapper och kommer i mitten av 2017 att ha köpt obligationer för 275 miljarder kronor, vilket är cirka 40 procent av stocken svenska statsobligationer.

I den så kallade Interbankmarknaden, där banker lånar pengar av varandra med statspapper som säkerhet, har kortfristiga lånetransaktioner omsatts till räntor ner mot -0,90 procent! Riksbanken säger i samband med decembermötet att banken förväntar sig att styrräntan ska börja höjas i början av 2018 vilket är något senare än vad vissa marknadsaktörer prognosticerar.

Den brittiska folkomröstningen, om utträde ur EU, så kallat BREXIT, tillsammans med det amerikanska presidentvalet har haft stor påverkan på volatiliteten i marknaden det vill säga storleken på kursrörelserna och på frekvensen av kursrörelserna. Noterbart är också att räntemarknaden och aktiemarknaden har uppvisat positiv korrelation under helår 2016, det vill säga obligationer och aktier stiger respektive sjunker samvarierat i värde. Obligationer fungerar inte längre som fullgod riskreducering mot sjunkande aktiekurser.

Kommunens placeringsportföljer

Kommunens förvaltade kapital är i relation till balansomslutningen betydande vilket innebär att intäkterna från placeringsportföljerna också är betydande. Intäkterna utgör en delfinansiering av kommunens budget. Placeringar syftar till att, i första hand, leverera ett årligt resultat i linje med budget.

Den kortsiktiga målhorisonten betyder att förvaltningen strävar efter att minimera risken det vill säga uppvisa så liten negativ avvikelse mot budget som möjligt och inte försöka maximera avkastningen på längre sikt och då med större årlig variation.

Långsiktiga placeringar

Genom ändrad lagstiftning under 2009 fick kommunens bolag inte längre göra avdrag för räntor på lån som erhållits inom koncernen. När lagstiftningen trädde i kraft hade Linköpings kommun lånat ut 5 450 miljoner kronor till kommunens bolag. För att undvika ökad beskattning har Linköpings Stadshus AB istället lånat upp motsvarande belopp på den externa kreditmarknaden och amorterat lånen till Linköpings kommun. Kommunfullmäktige har beslutat att det återbetalda beloppet ska placeras på finansmarknaden och har beslutat om särskilda placeringsriktlinjer för denna långsiktiga placeringsportfölj.

Uppföljning av långsiktiga placeringarna

Nedan redovisas kommunens resultat av de långsiktiga placeringarna som jämförs med Stadshus AB:s kostnader för sin upplåning.

Uppföljning av de långsiktiga placeringarna 2016 och 2015

Belopp mnkr	2016			2015		
	Linköpings kommun	Stadshus AB	Totalt	Linköpings kommun	Stadshus AB	Totalt
Intäkter						
Utdelningar och rabatter	25		25	26		26
Ränteintäkter	32		32	46		46
Reavinster	128		128	122		122
Borgensavgift Linköpings Stadshus AB	24		24	21		21
Utdelning Linköpings Stadshus AB	0		0	0		0
Summa intäkter	209	0	209	215	0	215
Kostnader						
Räntekostnader och avgifter för certifikatsprogram	-3	-113	-116	-2	-121	-123
Borgensavgift		-24	-24		-21	-21
Utdelning		0	0			
Reaförluster	-22		-22			
Förvaltningsavgifter, konsulttjänster m m			0			
Summa kostnader	-25	-137	-162	-2	-142	-144
Resultat	184	-137	47	213	-142	71

Sammanfattning 2016

Portföljens totala marknadsvärde, inklusive upplupna räntor och övriga interimfordringar, uppgick till 6 916 miljoner kronor den 31 december (2015: 6 724 miljoner kronor). Totalt bokfört anskaffningsvärde, inklusive värdereglering obligationer och upplupna interimfordringar, 6 463 miljoner kronor (2015: 6 322 miljoner kronor).

Diagrammet nedan visar hur bokfört värde och marknadsvärde har utvecklats under perioden 2011-2016.

Portföljens övervärde, det vill säga skillnad mellan marknadsvärde och bokfört värde uppgick till 435 miljoner kronor per 2016-12-31 (2015: 406 miljoner kronor) vid årsskiftet. Övervärdet motsvarar den vinst som skulle uppstå om portföljen avvecklades till gällande marknadspriser. Storleken på övervärdet beror dels av hur innehaven utvecklas och dels på hur mycket återinvesteringar som görs. Återinvesteringar av räntor och vinster med mera görs till marknadspriser.

Portföljens totala marknadsvärde har ökat med cirka 192 miljoner kronor under 2016 vilket motsvarar 2,85 procents avkastning jämfört med normalportföljens avkastning på 3,91 procent. Avvikelsen förklaras främst av den korta räntebindningstiden som ränteportföljen haft jämfört med index. Kort räntebindningstid syftar till att skydda portföljvärdet vid ränteuppgångar.

Tidsviktad avkastning för totalportföljen, i procent

Tillgångsslag	Avkastning	Benchmarkindex	Avvikelse
Långsiktiga placeringar	2,85	3,91	-1,06

Orealiserade värdeökningar räknas inte in i resultatet men återspeglas i avkastningen. Det är först vid en försäljning som eventuell vinst ingår.

Portföljens fördelning per tillgångsslag

Nedanstående tabell visar portföljens marknadsvärde per 2016-12-31 och den procentuella fördelningen jämfört med

Den långsiktiga placeringsportföljen levererade ett redovisat resultat i linje med budget.

Samtliga tillgångar är klassificerade som omsättningstillgångar och kommunen bokför det lägsta värdet av anskaffningsvärde och marknadsvärde. Inga nedskrivningar eller återföringar har gjorts under 2016.

Kalenderåret 2017 bjuder på stora utmaningar och för att budget ska nås kommer förmodligen krävas att ytterligare orealiserade kursvinster måste tas hem/realiseras.

Portföljens ränterisk är fortfarande mycket låg och den genomsnittliga räntebindningstiden är kortare än 0,5 år.

Portföljusteringar

Under 2016 har kommunen valt att avveckla en blandfond och en räntefond som hittills har levererat negativ avkastning. Kommunen har också gjort en del vinsthemtagning (som har återinvesterats) främst i kategorierna svenska och globala aktier.

Vinster och förluster vid försäljningar och omplaceringar 2016, mnkr

Tillgångsslag	Vinst/förlust
Obligationer	0
Räntefonder	-1
Indexobligationer	0
Svenska aktier	69
Globala aktier	56
Hedgefonder	-18
Totalt	106

Normalportfölj, jämförelseportfölj

Avkastning

2016 har avkastningen överstigit budget med 42 miljoner kronor cirka +0,6 procent. Jämfört med jämförelseportföljen är avkastningen lägre. Det är främst den korta räntebindningstiden i portföljen som förklarar avvikelsen. Den faktiska portföljen har betydligt mindre risk än jämförelseportföljen.

Orealiserade förluster ska däremot ingå i resultatet, men det är inte aktuellt för 2016.

normalportföljen. Placeringar i fonder som kan skifta mellan aktier och

obligationer klassas som 50 procent räntebärande och 50 procent svenska respektive globala aktier.

Tillgångsslag	Marknadsvärde, mnkr	Fördelning, %	Placeringsriktlinjerna %		
			Min	Normal	Max
Räntebärande + bank	5 527	80	60	80	100
Svenska aktiefonder	794	12	0	10	20
Globala aktiefonder	341	5	0	5	5
Hedgefonder	237	3	0	5	5
Totalt	6 898	100		100	

Nuvarande portföljfördelning fastställdes 2012 med syftet att minska avvikelser mot budgeterat resultat och att öka möjligheten att prognostisera kassaflöden för respektive kalenderår. Marknadsräntorna har nu fallit till sådana nivåer att portföljens löpande avkastning understiger budgeterat resultat. Det ska noteras att det samlade resultatet för åren 2012-2016 kraftigt överstiger

budgeterat resultat för perioden. Man kan uttrycka det som att avkastning har erhållits i förtid jämfört med de förväntningar som uttrycks i budget.

Placeringsportföljens risk

Tabellen nedan visar hur portföljvärdet minskar respektive ökar om räntorna stiger/faller med 1 procent och om börsen stiger/faller med 10 procent.

Marknadsrörelse	Räntor + 1 %	Räntor - 1 %	Börsen + 10 %	Börsen - 10 %
Marknadsvärde	- 12,2 mnkr	+ 12,2 mnkr	+ 113,5 mnkr	- 113,5 mnkr

Genomsnittlig räntebindningstid var vid årsskiftet 0,26 år¹⁶.

¹⁶ Exklusive räntefonder

Pensionsmedelsportföljen

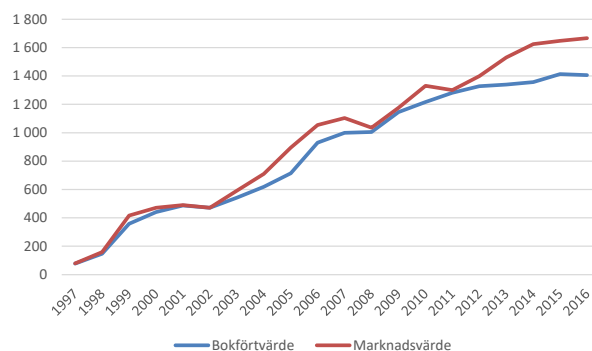
Kommunen har årligen från år 1997 satt av särskilda medel för att täcka en del av de framtida pensionsutbetalningar som tjänades in före 1998. För pensionsskuld som är intjänad från och med 1998 finns hela beloppet avsatt.

Bokfört värde på placeringarna uppgick per 31 december till 1 404 miljoner kronor. Marknadsvärdet uppgick till 1 667 miljoner kronor inklusive upplupna räntor och rabatter. Under 2016 har ett nettouttag på totalt 34 miljoner kronor gjorts. För 2017 planeras ett nettouttag om 26 miljoner kronor.

Marknadsvärdet motsvarar 100 procent av pensionsskulden som är intjänad från och med 1998 samt 41,1 procent av pensionsskulden som är intjänad före 1998. Återlånade medel uppgår till 1 547 miljoner kronor.

I diagrammet visas utvecklingen av såväl det bokförda värdet som marknadsvärdet för pensionsmedelsplaceringarna.

Utvecklingen för pensionsmedelsplaceringarna 1997–2016, mnkr

Pensionsmedelsportföljen levererade ett resultat strax under budget samtidigt som avkastningen överstiger budget med cirka 24 miljoner kronor. I likhet med den Långsiktiga placeringsportföljen har ränteplaceringarna en kort räntebindningstid och risken är därför låg. Pensionsmedelsportföljen har jämfört med den långsiktiga placeringsportföljen en större andel aktier vilket gör att totalrisken i portföljen är högre. Jämfört med andra externa pensionsstiftelser portföljerisken snarare att karakteriseras som låg än hög.

Avkastning

Avkastningen uttryckt i procent har varit lägre för kommunens placeringar jämfört med kommunens jämförelseindex för 2016. Portföljens totala marknadsvärde inklusive utdelning har ökat med 55 miljoner kronor under 2016, eller med 3,34 procent jämfört med normalportföljens avkastning på 5,65 procent. Den största förklaringsfaktorn för avvikelse mot jämförelseindex är den korta räntebindningstiden i den räntebärande delen av portföljen. Portföljen står väl rustat för ett möta stigande räntor.

Tidsviktad avkastning för totalportföljen, i procent

Tidsviktad avkastning	Placering, %	Benchmark, %	Avvikelse, %
Totalportföljen	3,34	5,65	-2,31

Orealiserade värdeökningar räknas inte in i resultatet men återspeglas i avkastningen. Det är först vid en försäljning som eventuell vinst ingår. Orealiserade förluster ska däremot ingå i resultatet, vilket inte är aktuellt för 2016.

Tabellen nedan beskriver hur stor andel av det bokförda värdet som är inbetalt till förvaltare

samt hur stor del som består av återinvesteringar i portföljen. Det bokförda värdet per 31 december uppgår till 1 406 miljoner kronor, marknadsvärdet är vid samma tidpunkt 1 667 miljoner kronor, vilket ger ett övervärde (orealiserad vinst) på 261 miljoner kronor vid årsskiftet.

Inbetalda belopp m m	Belopp mnkr
Kommunens inbetalade belopp till förvaltare	848
Återinvesterade belopp i form av räntor, utdelningar och realiserat nettoresultat	558
Bokfört anskaffningsvärde 31 december, 2016 (inkl upplupen rabatt 2 mnkr)	1 406
Marknadsvärde 31 december, 2016	1 667
Orealiserad vinst 31 december, 2016	261

I tabellen nedan redovisas den strategiska tillgångsfördelningen enligt riskinstruktionen

för placeringarna och tillgångsfördelningen per den 31 december 2016.

Placeringsportföljens marknadsvärden och tillgångsfördelning 2016-12-31

Tillgångsslag	Marknadsvärde, mnkr	Procent av totala placeringsportföljen	Placeringsriktlinjerna, %		
			Min	Normal	Max
Räntebärande placeringar och kassa inkl obligationsfond	1 030	62	50	60	80
Svensk aktiefond	455	27	15	25	35
Globala aktiefonder	119	7	0	10	15
Hedgefonder	63	4	0	5	8
Totalt	1 667	100		100	

Placeringsportföljens risk

Tabellen nedan visar hur portföljvärdet minskar respektive ökar om räntorna stiger/faller med

1 procent och om börsen stiger/faller med 10 procent.

Marknadsrörelse	Räntor + 1 %	Räntor – 1 %	Börsen + 10 %	Börsen – 10 %
Marknadsvärde	-0,2 mnkr	+ 0,2 mnkr	+ 57 mnkr	-57 mnkr

Genomsnittlig räntebindningstid var vid årsskiftet 0,37 år¹⁷.

¹⁷ Exklusive räntefonder

Koncernfinansiering

Linköpings kommun har handlat upp en koncernvalutatjänst hos Nordea. Inom ramen för koncernvalutaramen kan koncernen placera likviditet på respektive konto. Syftet med koncernkontot är att

möjliggöra samverkan kring betalning, likviditet och kortfristig finansiering för att åstadkomma kvittningseffekter och bättre räntevillkor. Kommunen har inga förmedlade lån till bolagen per 2016-12-31.

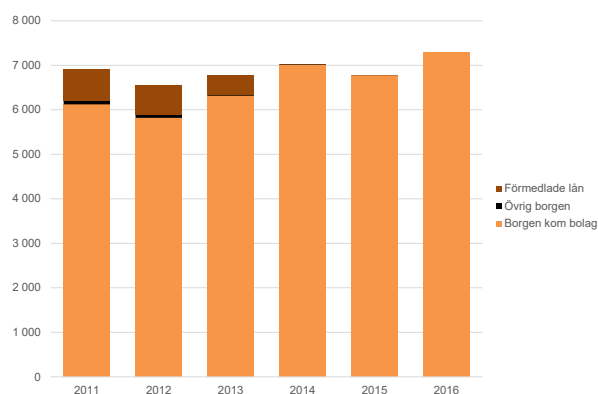
Nedan visas de poster som ingår i kommunens balansräkning och som avser förmedlade poster till kommunens bolag (koncernfinansiering), mnkr

Balansräkning, koncernfinansiering	2016	2015	2014	2013	2012	2011
Tillgångar						
Fordringar på konc; förmedlade långfristiga lån					118	617
Fordringar på konc; förmedlade kortfristiga lån				426	550	82
Övriga kortfristiga fordringar på koncernen	845	950	1 952	1 604	2 014	928
Summa tillgångar	845	950	1 952	2 030	2 682	1 627
Skulder						
Förmedlade långfristiga lån					118	617
Förmedlade kortfristiga lån				426	550	82
Övriga kortfristiga skulder till koncernen	845	950	1 952	1 604	2 014	928
Summa skulder	845	950	1 952	2 030	2 682	1 627

Borgen

Den 31 december 2016 uppgick kommunens totala borgensåtagande till 7 290 miljoner kronor. Borgensåtagandet gentemot de kommunala bolagen uppgick till 7 287 miljoner kronor vilket innebär en ökning med 524 miljoner kronor jämfört med föregående år. Övrig borgen består av en kapitaltäckningsgaranti till stiftelsen Linköpings trädgårdsförening på 2,3 miljoner kronor samt borgen för kommunalt ansvarstagande för egna hem på 1,2 miljoner kronor.

Borgen, mnkr

Kommunens bolag, förbund och stiftelser

Styrning av kommunens helägda bolag inom Linköpings Stadshus AB

Kommunallagen ger utrymme att organisera kommunal verksamhet i bolag, stiftelser, kommunalförbund med mera men lagen ställer också krav på inflytande och kontroll även om verksamheten bedrivs i bolagsform.

För kommunens bolag inom Stadshuskoncernen finns fastställda bolagsordningar samt gemensamma och särskilda ägardirektiv för att reglera och styra verksamheten inom bolagen. Utöver detta finns planer, program och policyer som kommunfullmäktige fastställer och som också gäller för bolagens verksamhet.

Bolagen ska årligen redovisa sina planer för verksamhet och investeringar för de närmaste tre åren till kommunfullmäktige som då har möjlighet att lämna synpunkter som ska ligga till grund för bolagens fortsatta budgetarbete och planering under den aktuella perioden. Bolagens treårsplaner ska upprättas med beaktande av gällande ägardirektiv. Den beslutade treårsplanen ligger sedan till grund för bolagens budget.

Under året görs ekonomiska uppföljningar vid två tillfällen, per 30 april och 31 augusti, då respektive bolags ekonomi redovisas och stäms av mot de ekonomiska målen. Uppföljningen i april redovisas till kommunstyrelsen och rapporten per augusti rapporteras till kommunfullmäktige.

Vid årets slut sker en redovisning av både verksamhet och ekonomisk måluppfyllelse för respektive bolag till kommunfullmäktige.

I kommunens årsredovisning ingår Stadshuskoncernen i den sammanställda redovisningen.

Förutom de ovan nämnda formella dokumenten för styrning och uppföljning förekommer även ägardialoger med alla bolag och ägaröverläggningar. Styrelsen för Linköpings Stadshus AB har beslutat att kommundirektören ska vara ständigt adjungerad till Stadshus AB styrelsemöten.

Bedömningen är att ovan nämnda insatser ger en tillräcklig insyn i bolagens verksamhet för att ha kontroll och inflytande på den verksamhet som bedrivs i bolagen.

Kommunägda bolag

Linköpings kommun har valt att bedriva viss verksamhet i företagsform och har därför ägarintressen i ett antal olika aktiebolag, ekonomiska föreningar och stiftelser. Kommunfullmäktige har fastställt kommunens motiv för ägande och ägardirektiv. Kommunfullmäktige har också fastställt verksamhets- och ekonomiska krav för bolagen. Enligt kommunens ägardirektiv ska kommunfullmäktige ges tillfälle att ta ställning innan beslut fattas i bolagens verksamhet som är av principiell karaktär eller annars av större vikt. Frågor som bildande/köp av nya bolag, försäljningar av bolag, taxor och avgifter som bolagen tar ut för sin verksamhet, till exempel för vatten och parkering är exempel på frågor som ska behandlas av kommunfullmäktige.

Linköpings Stadshus AB

VA, energi, renhållning	Fastigheter	Näringslivsutveckling	Upplevelser/ event	Övriga bolag
Tekniska verken i Linköping AB	AB Stångåstaden	Näringslivsutveckling i Linköping AB	Visit Linköping & Co	Linköping City Airport AB
Tekniska verken Linköping Nät AB	Studentbostäder i Linköping AB	Mjärdevi Science Park AB		Resecentrum Mark o Exploatering i Linköping AB
Tekniska verken Driftum AB	Bryggaregården AB			Linköpingsexpo AB
Svensk Biogas i Linköping AB	Lejonfastigheter AB			
Svensk Biogas Handel AB	Sankt Kors Fastighets AB			
Utsikt Bredband AB	Flygplatsområdets Mark o Exploatering i			
Usitall AB				
Tekniska verken Linköping Vind AB				
Bixia AB				
Ljusfors Kraft AB				

FÖRKLARINGAR

Moderbolag

Dotterbolag

Dotterdotterbolag

Delägda bolag

Kinda kanal AB
38 %

Östsvenska yrkeshögskolan AB
8,3 %

Nyköping – Östgötalänken AB
18 %

Industri-kompetens AB
2 %

Marknadsbolaget East Sweden
20 %

Kommunal- och samordningsförbund

Räddningstjänsten Östra Götaland
50 %

Fjärde storstadsregionen
50 %

Linköpings Samordningsförbund
22 %

Stiftelser

Östergötlands Länsmuseum

Östgötateatern

Linköpings Trädgårdsförening Park

Koncernen Linköpings Stadshus AB

Koncernens verksamheter omfattar såväl bostäder, el, fjärrvärme, vatten- och avloppshantering, förvaltning av skol- och omsorgsfastigheter som parkering, flyg, turism och kultur med mera. I sammanställningen nedan avseende verksamheten i koncernens bolag redovisas endast de tre största helägda bolagen, Tekniska verken, Stångåstaden och Lejonfastigheter. För en mer utförlig beskrivning av dessa bolag och övriga bolag inom Stadshuskoncernen hänvisas till årsredovisningen för Linköpings Stadshus AB och dotterbolagens egna årsredovisningar.

Linköpings Stadshus AB svarar för koncernens övergripande utveckling och strategiska planering, samt styrning och uppföljning av de ekonomiska och finansiella resurserna. Den strategiska utvecklingen och de operativa besluten i moder- och dotterbolag ska ha kommunmedborgarnas långsiktiga intressen som utgångspunkt. Dotterbolagens styrelser och verkställande ledningar har det operativa ansvaret för att kommunfullmäktiges beslut verkställs. Flera av aktiebolagen som ingår i koncernen är i sin tur egna koncerner. Stadshuskoncernen leds av en koncernstyrelse, vars representanter utses av kommunfullmäktige.

Verkställande direktören Hans Lander är sedan den 1 april 2013 anställd i moderbolaget.

Under året har interna omstruktureringar av bolagen skett genom att Mjärdevi Science Park AB blivit ett dotterbolag till Linköpings Stadshus AB. Det var tidigare ett dotterbolag till Näringslivsutveckling i Linköping AB.

Verksamhet och resultat i koncernen Linköpings Stadshus AB 2016

Resultatet efter finansnetto uppgår till 576 miljoner kronor (2015: 275). Nettoomsättningen ökade med 243 miljoner kronor jämfört med 2015. Avkastning på eget kapital var 11,1 procent (2015: 5,6) och soliditeten 20,6 procent (2015: 19,8).

Investeringar och låneskuld

Koncernens bruttoinvesteringar i materiella och immateriella anläggningstillgångar uppgick till 2 361 miljoner kronor (2015: 2 276). Investeringarna består främst av nyproduktion av bostäder i det allmännyttiga bostadsbolaget, investeringar i verksamhetslokaler, exploateringsinvesteringar och förnyelsebar energiproduktion.

Koncernen Linköpings Stadshus AB

Nyckeltal	2016	2015	2014
Omsättning, mnkr	6 757	6 514	6 701
Balansomslutning, mnkr	26 369	25 197	24 466
Årets resultat efter finansiella poster, mnkr	576	275	395
Årets resultat i % av eget kapital	11	6	8
Soliditet %	21	20	20
Antal anställda	1 226	1 210	1 239

Linköpings Stadshus AB:s upplåning

Vid årsskiftet var Linköping Stadshus AB:s, exklusive dotterbolagen, upplåning 7 275 miljoner kronor, fördelade på kortfristiga lån med 4 550 miljoner kronor och på långfristiga med 2 725 miljoner kronor.

Den genomsnittliga räntan på Stadshus AB:s upplåning var vid årets början 1,49 procent. Den

momentana genomsnittliga räntenivån för Linköpings Stadshus AB:s lånevolym inklusive säkringar var per den 31 december 1,32 procent och genomsnittlig räntebindningstid var 2,33 år.

Nedan framgår Linköpings Stadshus AB:s skuldportfölj per den sista december:

Räntebindningen och normalportföljens räntebindning i procent per 2016-12-31

Tidsperiod	0-1 år	1-3 år	3-5 år	5-7 år	>7 år	Total
Räntebindning	35,2	34,6	15,1	15,1	0	100
Normalportfölj	40	20	20	20	0	100

Bokslutsdispositioner inom Stadshuskoncernen

Moderbolaget erhöll utdelningsbetingade koncernbidrag från dotterbolagen Tekniska verken i Linköping AB med 187 miljoner kronor, från Lejonfastigheter AB med 39 miljoner kronor och från Sankt Kors Fastighet AB med 4 miljoner kronor. Linköping City Airport AB erhöll 40 miljoner kronor i koncernbidrag. AB Stångåstaden lämnade utdelning på 60 miljoner kronor

varav 55 miljoner kronor avsåg så kallade bostadspolitiska medel. Dessa lämnas av Linköpings Stadshus AB vidare till Linköpings kommun att användas enligt av Kommunfullmäktige särskilt fattade beslut. Totalt uppgick utdelningarna från dotterbolagen till 112 miljoner kronor. Dessutom erhöll moderbolaget skattebetingade koncernbidrag med 311 miljoner kronor och lämnade 67 miljoner kronor för skatteoptimering inom Stadshuskoncernen.

Sammanställning av koncernbidrag, ägartillskott och utdelning inom koncernen framgår av tabellen nedan:

Linköpings kommun Belopp, mnkr	Koncernbidrag		Ägartillskott		Utdelning	
	Lämnade	Erhållna	Lämnade	Erhållna	Lämnade	Erhållna
Linköpings kommun						55
Moderbolaget						
Linköpings Stadshus AB	107	541	242		55	112
Dotterbolag						
Tekniska verken i Linköping AB	352			129		
AB Stångåstaden	136			106	60	
Lejonfastigheter AB	39	66			51	
Sankt Kors Fastighets AB	13					
Visit Linköping & Co AB				7		
Näringslivsutveckling i Linköping AB		1				
Resecentrum Mark och Exploatering i Linköping AB	1			1		
Linköping City Airport AB		40				
Linköpingsexpo AB						
Summa	648	648	242	242	167	167

I sammanställningen nedan redovisas en samlad bild av dotterbolagen inom Stadshuskoncernen. För de största bolagen, Tekniska verken,

Stångåstaden och Lejonfastigheter finns en utförligare redovisning nedan. För övriga bolag hänvisas till respektive bolags årsredovisning.

Bolag	Omsättning mnkr	Resultat efter fin. poster mnkr	Netto- investeringar mnkr	Soliditet %	Antal anställda
Tekniska verken i Linköping AB	4 640	671	610	49	837
AB Stångåstaden	1 409	232	933	40	168
Lejonfastigheter AB	689	80	523	18	53
Sankt Kors Fastighets AB	158	18	130	24	40
Visit Linköping & Co AB	125	1	1	55	87
Näringslivsutveckling i Linköping AB	24	-1	0	76	11
Resecentrum Mark och Exploatering i Linköping AB	10	1	12	57	0
Linköping City Airport AB	24	-39	1	60	16
Mjärdevi Science Park AB	10	0	0	32	7
Linköpingsexpo AB	14	0	0	6	4

Årets verksamhet i kommunens företag inom Stadshuskoncernen

Tekniska verken i Linköping AB

Majoritetsägda dotterbolag

Tekniska verken Linköping Nät AB (k)
Tekniska verken Katrineholm Nät AB
Svensk Biogas i Linköping AB
Svensk Biogas Handel AB
Usitall AB
Tekniska verken i Linköping Vind AB (k)
Tekniska verken Driftum AB

Delägda dotterbolag

Bixia AB (73,24 %)
Ljusfors kraft AB (99 %)
Utsikt Bredband AB (89,9 %)

Dotterbolag till delägda Bixia

Bixia Energy Management AB

Intressebolag till Tekniska verken

Mjölby Svartådalen Energi AB (35,2 %)
Västerviks Biogas AB (40 %)
Evereg AB (24 %)

Intressebolag till Tekniska verken i Linköping Vind AB

Bixia ProWin (45 %)
Vävinge Vind (25,2 %)
Bobergs Vind AB (33 %)

Ovan anges ägarandelen i de fall den är mindre än 100 procent. För en fullständig bild över bolagsstrukturen hänvisas till Tekniska verken AB

Tekniska verken i Linköping AB är ett regionalt företag som verkar för ett väl fungerande och långsiktigt hållbart samhälle genom att erbjuda el, vatten, fjärrvärme, fjärrkyla, avfallshantering, bredband och biogas. Genom internationellt engagemang ska koncernen också kunna bidra till globalt miljö-kunnande. Koncernen bildar ett av regionens största företag. Bolaget ska erbjuda produkter och tjänster till attraktiva priser, med god leveranssäkerhet och med beaktande av miljö- och klimataspekter.

Väsentliga händelser under året

- Ändring av bolagsordning i Tekniska verken Linköping Nät till följd av koncernintern omstrukturering.
- Nedsättning av aktiekapital i Svensk Biogas i Linköping AB för återbetalning till aktieägaren Tekniska verken i Linköping AB, ändring av bolagsordning i Svensk Biogas samt godkännande att genomföra planerad försäljning av distributionsverksamheten (produktion av biogas kvarstår i Tekniska verken i Linköping AB).
- Aktieägartillskott till Utsikt Bredband AB för understödjande av fortsatt offensiv bredbandsutbyggnad.
- Förvärv av aktier i Evereg AB som är ägarbolag till Clever Sverige AB med nationell satsning på bland annat laddinfrastruktur för elfordon.

- Slutfört ett större projekt (NYVA) för att säkra Linköpings framtida vattenförsörjning i två separata vattenverk.
- Påbörjat projekt med utbyggnad av läkemedelsrening på avloppsreningsverket, Nykvarnsverket.
- Utbyggnad av wifi-nätet inom Linköpings kommun via installation i belysningsstolpar. Lösningen innebär en bra teknisk lösning för att erbjuda kommuninvånarna publikt internet.
- Har med oberoende expertis upprättat Klimatbokslut för 2014 och för 2015 (färdigställt hösten 2016).
- Lejonpannan invigdes. Med Lejonpannan kommer reduktion av koldioxidekvivalenter ske med ytterligare 97 000 ton per år.

Framtiden

I koncernens planering och styrning läggs fokus på att kunna understödja såväl miljömässiga intressen, övriga samhällsintressen och en affärsmässighet. De verksamheter som sker genom alla tre dimensionerna bedöms som särskilt intressanta.

Ett vidmakthållande av en finansiell balans i verksamheten och en sund balansräkning är alltid en fokuserad fråga för såväl ledning, bolagsstyrelse som ägare. Detta görs genom produktivitetförbättringar, effektivitet,

prioriteringar, kostnadskontroll, prissättning och en kontinuerlig utveckling av lönsamma affärer.

Elpriserna bedöms inom de närmsta åren ligga kvar på en i allt väsentligt oförändrad låg nivå.

I koncernens arbete med affärsplan identifieras ett antal strategiska utmaningar. De utmaningar som särskilt lyfts fram framgår nedan:

1. Tekniska verken skall vara en drivande aktör i en omvandlad energibransch.
2. Tekniska verkens verksamhet måste vara långsiktigt lönsam, effektiv och säker.
3. Tekniska verken skall vara en drivande part i regionens arbete med att etablera framtidssäkra, resurseffektiva lösningar.
4. Tekniska verken ska ge kunden ett intressant och relevant erbjudande i varje kundsituation.

Ekonomi

Nyckeltal	2016	2015	2014
Omsättning, mnkr	4 640	4 495	4 700
Balansomslutning, mnkr	9 141	8 959	8 969
Justerat eget kapital, mnkr	4 443	4 095	3 998
Årets resultat efter finansiella poster, mnkr	671	410	358
Årets resultat i % av justerat eget kapital	15	10	9
Soliditet %	49	46	45
Investeringar brutto, mnkr	630	1 144	1 185
Antal anställda	837	859	847

Koncernresultatet uppgår till 671 miljoner kronor, en förbättring mot föregående år med 261 miljoner kronor. Av resultatförbättringen är 163 miljoner kronor hänförlig till lägre nedskrivningar av vattenkraft och vindkraft, 41 miljoner kronor är hänförlig till försäkringsersättningar av engångskaraktär och 44 miljoner kronor som resultat av återtagande av tidigare nedskrivna lagervärden på olja. Föregående år erhöles engångsintäkt för mottagningsstation för elnät om 68 miljoner kronor, motsvarigheten saknas 2016. Resterande

5. Tekniska verken ska utnyttja möjligheterna med digitalisering.
6. Tekniska verken ska vara ett dynamiskt och nyskapande företag med kompetenta och engagerade medarbetare.

Koncernens ”normala” investeringsnivå bedöms ligga runt 650-750 miljoner kronor per år utan särskilda större satsningar eller strategiska investeringar. Projektet med Sveriges första storskaliga anläggning för rening av läkemedel i avloppsvattnet beräknas slutföras 2017. Förnyelseinvesteringstakten ökar successivt under ett antal år. Styrande är de förnyelseplaner som lagts kopplat till riskvärdering, ålders- och material-analys men också oförutsedda läckor eller skador. Förnyelseinvesteringstakten kommer fortsatt att ökas vilket indikeras i bolagets flerårsprognos och affärsplan.

81 miljoner kronor är verksamhetsrelaterad positiv resultatgenerering bland annat från planerlig positiv driftsekonomi med Lejonpannan och väsentligt gynnsammare bränslemix när dyrare fossilbaserat bränsle fasats ut. Omsättningen under året var 4 640 miljoner kronor, en ökning med 145 miljoner kronor i jämförelse med föregående år. Investeringarna uppgår till 630 miljoner kronor, en minskning från föregående år med 514 miljoner kronor.

AB Stångåstaden

Majoritetsägda dotterbolag

Studentbostäder i Linköpings AB
Bryggaregården AB
TGS Fastigheter nr 3 AB
Agraffmuren Holding AB

Intressebolag

Byggutveckling Svenska AB
Bixia Gryningsvind AB
Linköping Industri 2 Holding AB

Bolaget är den största aktören på Linköpings bostadsmarknad. Stångåstaden äger och förvaltar 18 854 lägenheter, varav 4 364 är studentbostäder, som förvaltas av dotterbolaget Studentbostäder i Linköping AB. Därutöver finns 37 bostäder av speciell kulturhistorisk karaktär i dotterbolaget Bryggaregården AB.

Väsentliga händelser under året

- Bolaget har haft invigningar av:
 - 48 bostäder i Harvestad
 - 114 bostäder i Valla, Irrblosset
 - 28 bostäder i Majelden, Tallbacken
 - 29 bostäder i Lingham, Gällstad
- Bolaget driver ett fyrtiotal aktiva föreningssamarbeten.
- Bolaget ställer sociala krav på sina upphandlingar.
- Bolaget har skrivit avtal med kommunen om att erbjuda bostäder till nyanlända i Linköping.
- Audition för sommarjobb.
- Spadtag för nyproduktion i Västanfläkten, Torget Vallastaden, Övre Vasastaden Alnen, Majelden Höjdpunkten och Vasastaden Agraff en.

- Bolaget var en av arrangörerna till Coder Dojo Summer Camp och Culture Camp för ungdomar i Linköping.
- Näringslivsgalan där Stångåstaden utser årets visionär genomfördes.

Framtiden

Stångåstaden har redan initierat en ökning av nyproduktionen och bolaget står inför en period som kommer att präglas av expansion. Byggnadstakten kommer vara hög och stora krav ställs på bolaget att bidra till bostadsförsörjningen på grund av inflyttningen till följd av flyktingkrisen.

För närvarande har Stångåstaden cirka 900 bostäder under uppförande och för 2017 är planen att starta upp nyproduktion av ytterligare 480 bostäder. Bolaget står inför stora utmaningar då en stor andel av fastighetsbeståndet kräver omfattande renoveringar och ombyggnader för att hålla dagens standard. Mellan 7 000–7 500 bostäder behöver genomgå omfattande renovering under de kommande 15–20 åren. I den fortlöpande omstruktureringen av fastighetsportföljen ingår såväl förvärv av fastigheter, fastighetsbyte som försäljningar.

Ekonomi

Nyckeltal	2016	2015	2014
Omsättning mnkr	1 409	1 369	1 346
Balansomslutning, mnkr	7 706	6 896	6 349
Justerat eget kapital, mnkr	3 090	2 914	2 765
Årets resultat efter finansiella poster, mnkr	232	207	318
Årets resultat i % av justerat eget kapital	8	7	12
Soliditet %	40	42	44
Investeringar brutto, mnkr	933	706	493
Antal anställda	168	158	145

Årets nettoomsättning uppgick till 1 409 miljoner kronor, en ökning med 40 miljoner kronor jämfört med 2015. Koncernens resultat efter finansiella poster uppgick till 232 miljoner

kronor jämfört med 207 miljoner kronor föregående år. Investeringarna har ökat från tidigare år och uppgår till 933 miljoner kronor jämfört med 706 miljoner kronor för 2015.

Lejonfastigheter AB

Majoritetsägda dotterbolag
Castoris AB

Lejonfastigheter AB erbjuder kommunen och andra offentliga verksamheter lokaler. Bolaget äger och förvaltar 630 371 kvm bruksarea fördelat på 275 fastigheter.

Väsentliga händelser under året

- Har medverkat i projekt- och styrgrupp för medborgardialog i Berga.
- Bolaget har implementerat ett nytt verktyg för planering, genomförande och uppföljning av projekt, där samtliga projekt var överförda till nytt system vid årsskiftet.
- Bolaget har genomfört en antikvarisk förundersökning inför planering av underhåll och renovering av sporthallen.
- Har startat projektet Allaktivitetshuset i Skäggetorp.
- Färdigställda byggprojekt är renovering och ombyggnad av Elsa Brändströms skola,

Nygårdsskolan, nybyggnation av gruppboende i Ekängen.

Framtiden

Bolaget beräknas göra investeringar för cirka 660 miljoner kronor 2017. Investeringarna kommer att bestå av ny-, till-, och ombyggnader för att anpassa lokalerna till verksamheterna samt investeringar för att upprätthålla och höja fastigheternas långsiktiga värde.

Bland kända investeringar kan nämnas:

- Förskolor Björkvägen och Nygårdsvägen
- Skolor Tallboda, Vidingsjö, Kvinneby, Sturefors
- Gymnasieskolor Berzelius och Folkunga
- Vårdboende och trapphusboende i Vallastaden
- Sport- och fritidsanläggningar Idrottshall i Brokind och Allaktivitetshus i Skäggetorp

Ekonomi

Nyckeltal	2016	2015	2014
Omsättning mnkr	689	659	660
Balansomslutning, mnkr	4 477	4 175	3 831
Justerat eget kapital, mnkr	814	850	736
Årets resultat efter finansiella poster, mnkr	80	119	118
Årets resultat i % av justerat eget kapital	10	15	17
Soliditet %	18	20	19
Investeringar brutto, mnkr	525	480	429
Antal anställda	53	43	38

Årets resultat efter finansnetto uppgick till 80 (2015: 119) miljoner kronor. I resultatet 2015 ingick en reavinst till följd av försäljning av den återstående delen av den före detta

räddningsstationen med 54 miljoner kronor. Investeringarna uppgick till 525 (2015: 480) miljoner kronor.

Kommunens övriga bolag, förbund och stiftelser – som inte ingår i koncernen Linköpings Stadshus AB

Nedan beskrivs kommunens övriga bolag, stiftelser och förbund i korthet. För mer utförlig information hänvisas till respektive bolag, förbund och stiftelses årsredovisning.

Kommunalförbund och samordningsförbund

Styrning av kommunalförbund och samordningsförbund

Kommunallagen ger utrymme att organisera kommunal verksamhet i bolag, stiftelse, kommunalförbund med mera men lagen ställer också krav på inflytande och kontroll över kommunal verksamhet, även om den bedrivs i annan form.

För kommunens kommunalförbund och samordningsförbund finns fastställda förbundsordningar. Utöver detta finns planer, program och policyer som kommunfullmäktige fastställt som också avser kommunalförbund och samordningsförbund.

Kommunalförbunden och samordningsförbundet ska årligen redovisa planer för verksamhet och investeringar för de närmaste tre åren. Under året görs ekonomisk uppföljning vid två tillfällen, per 30 april och 31 augusti, då respektive förbunds ekonomi redovisas och stäms av mot budget. Uppföljningen i april redovisas till kommunstyrelsen och rapporten per augusti rapporteras till kommunfullmäktige.

Förutom de ovan nämnda formella dokumenten för styrning och uppföljning förekommer även möten mellan kommunens och kommunalförbundens tjänstemän.

Bedömningen är att ovan nämnda insatser ger en tillräcklig insyn i kommunalförbundens verksamhet för att ha kontroll och inflytande på den verksamhet som bedrivs i bolagen.

Kommunalförbundet Räddningstjänsten Östra Götaland

Kommunalförbundet Räddningstjänsten Östra Götaland är ett kommunalförbund för räddningstjänsterna i Linköpings, Norrköpings, Söderköpings, Valdemarsviks och Åtvidabergs kommuner.

Förbundet redovisar ett överskott för 2016 på 0,6 miljoner kronor (2015: 1,3). Det egna kapitalet uppgår till 9,9 miljoner kronor (2015: 9,4), vilket ger en soliditet på 7 procent (2015: 9). Ökningen av det egna kapitalet består av det positiva resultatet som verksamheten genererat under året.

Kommunalförbundet fjärde storstadsregionen

Kommunalförbundet ansvarar för Linköpings och Norrköpings kommuns löne- och upphandlingsverksamhet. Förbundet startade 2008 med löneverksamheten, 2009 överfördes den kom-mungemensamma upphandlingsverksamheten till kommunalförbundet. Förbundet redovisar ett underskott med 3 miljoner kronor för 2016 (2015: 3), det förklaras med felräknad pensionskostnad samt personalomställningskostnad. Soliditeten har minskat till 60 procent (2015: 73).

Linköpings samordningsförbund

Samordningsförbundet är en fristående juridisk person som är bildat av Försäkringskassan, Linköpings kommun, Åtvidabergs kommun, Kinda kommun, Region Östergötland och Arbetsförmedlingen.

Syftet med Samordningsförbundet är att medborgare som står utanför arbetsmarknaden ska uppnå eller förbättra sin förmåga till förvärvsarbete. Samordningsförbundet redovisar ett negativt resultat med 4,2 miljoner kronor (2015: 3,5). På grund av tidigare års överskott, och därmed ett ingående eget kapital på 8 miljoner kronor, har förbundet budgeterat för ett underskott 2016. Soliditeten har minskat till 49 procent (2015: 75).

Övriga delägda aktiebolag

Industrikompetens AB är verksamma inom rekrytering, bemanning, utbildning och verksamhetsutveckling. Bolaget ägs tillsammans mellan näringsliv och kommuner, Linköpings kommuns ägarandel är två procent.

AB Kinda Kanal ägs av Linköpings kommun (2015: 38 procent), Region Östergötland samt Kinda kommun. Kanalen är idag en ren upplevelseattraktion. Det utförs inga transporter som det ursprungliga syftet med kanalen var. Verksamheten finansieras huvudsakligen genom att de tre ägarna ger årliga aktieägartillskott till bolaget. Bolaget har fem anställda.

Scenkonstbolaget ägs av Region Östergötland, Norrköpings kommun och Linköpings kommun (2015: 20 procent). Scenkonstbolaget består av de konstnärliga verksamheterna Norrköpings Symfoniorkester och Östgötateatern. Bolaget ska bidra till en fortsatt utveckling av kulturlivet i Östergötland.

Nyköping-Östgötalänken AB ska skapa förutsättningar för fortsatt regionförstoring mellan landets största respektive fjärde arbetsmarknadsområde. Bolaget bildades 2001. Linköpings kommuns ägarandel är 18 procent.

Östsvenska yrkeshögskolan 8,3 procent

Stiftelser

Östergötlands länsmuseum har som ändamål att inom Östergötlands län bedriva och befrämja kulturminnesvård och övrig museal verksamhet liksom annan därmed förenlig kulturell verksamhet, att förvalta och vårda stiftelsens fastigheter, markområden, byggnader och samlingar och hålla dem tillgängliga för allmänheten. Verksamheten bedrivs i museibygnaden i Linköping, på Löfstad slott i Norrköpings kommun och i viss omfattning i länets övriga kommuner.

Stiftelsen Östergötlands Länsteater – Östgötateatern – driver teaterverksamhet i Östergötlands län. Sammanlagt har Scenkonstbolaget cirka 200 fast anställda och omsätter cirka 200 miljoner kronor per år. Ägare är Region Östergötland, Norrköpings kommun och Linköpings kommun.

Stiftelsen Linköpings Trädgårdsförening har inte längre någon affärsdrivande rörelse då styrelsen beslutat att avveckla rörelsen under ordnade former.

Finansiella rapporter

Resultaträkning

Belopp, mnkr	Not	Kommunen		Koncernen	
		2016	2015	2016	2015
Verksamhetens intäkter	1	1 720	1 351	7 866	7 222
Verksamhetens kostnader	2	-9 217	-8 480	-13 253	-12 408
Jämförelsestörande poster	3	10	73	10	73
Avskrivningar	4, 10	-162	-140	-1 120	-1 198
Verksamhetens nettokostnader		-7 650	-7 196	-6 496	-6 311
Skatteintäkter	5	6 502	6 149	6 502	6 149
Generella statsbidrag och utjämning	6	728	743	728	743
Kommunal fastighetsavgift		234	228	234	228
Summa skatteintäkter och bidrag		7 464	7 120	7 464	7 120
Finansiella intäkter	7	308	305	241	287
Finansiella kostnader	8	-60	-39	-311	-374
Summa finansnetto		248	266	-70	-87
Bolagsskatt	11	-	-	-132	-52
Minoritetens andel i årets resultat		-	-	-14	-11
Resultat före extraordinära poster		62	190	751	659
Extraordinära intäkter		-	-	-	-
Extraordinära kostnader		-	-	-	-
ÅRETS RESULTAT	9	62	190	751	659

Balansräkning

Belopp, mnkr	Not	Kommunen		Koncernen	
		2016	2015	2016	2015
TILLGÅNGAR					
Anläggningstillgångar					
Immateriella anläggningstillgångar	12	7	8	26	34
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	13	2 513	2 361	15 730	14 263
Maskiner och inventarier	14	261	240	8 274	8 234
Långfristiga fordringar		6	1	132	120
Finansiella anläggningstillgångar	15	3 369	3 369	175	174
Summa anläggningstillgångar		6 155	5 979	24 336	22 825
Omsättningstillgångar					
Lager och förråd		1	1	84	87
Pågående exploatering/omsättningsfastigheter	16	110	136	290	304
Kortfristiga fordringar	17	1 385	1 213	2 587	2 119
Kortfristiga placeringar	18	8 081	7 921	8 081	7 921
Kassa och bank		102	300	337	772
Summa omsättningstillgångar		9 678	9 571	11 379	11 203
SUMMA TILLGÅNGAR		15 833	15 550	35 715	34 028
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER					
Eget kapital					
Ingående eget kapital		9 777	9 587	9 585	8 925
Årets resultat		62	190	751	659
Summa eget kapital	19	9 840	9 777	10 337	9 585
Minoritetsintressen		-	-	141	124
Avsättningar					
Avsättningar för pensioner	20	3 050	3 098	3 071	3 121
Övriga avsättningar	21	22	21	1 363	1 243
Summa avsättningar		3 072	3 119	4 435	4 364
Skulder					
Långfristiga skulder	22	0	0	7 899	9 214
Investeringsbidrag	23	728	656	728	656
Kortfristiga skulder	24	2 193	1 997	12 176	10 086
Summa skulder		2 921	2 653	20 803	19 956
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		15 833	15 550	35 715	34 028
Panter och ansvarsförbindelser	25	-	-	416	440
Borgensförbindelser	26	7 290	6 767	80	77
Förmögenhet i stiftelser förvaltade av kommunen	27	695	678	695	678
Soliditet, %		62,1	62,9	28,9	28,2
Soliditet, exkl pensioner intjänade före 1998, %		77,9	79,2	35,9	35,6

Kassaflödesanalys

Belopp, mnkr	Not	Kommunen		Koncernen	
		2016	2015	2016	2015
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN					
Periodens resultat		62	190	751	659
Justering för avskrivningar		162	140	1 120	1 456
Justering för övriga ej likviditetspåverkande poster	28	-68	-68	90	-394
Kassaflöde från verksamheten före förändring av rörelsekapital		157	262	1 961	1 721
Ökning (-) minskning (+) kortfristiga fordringar	17, 18	-332	155	-629	298
Ökning (-) minskning (+) förråd och varulager		0	0	3	78
Ökning (+) minskning (-) kortfristiga skulder	24	196	-403	2 090	-415
Minskning (+) ökning (-) exploateringsverksamhet	16	26	56	14	56
Delsumma fordringar och skulder		-111	-193	1 478	17
Kassaflöde från den löpande verksamheten		46	70	3 439	1 738
INVESTERINGSVERKSAMHETEN					
Nettoinvesteringar i immateriella anläggningstillgångar	29	-3	-7	-6	-7
Nettoinvesteringar i materiella anläggningstillgångar	30	-240	-210	-2 638	-2 508
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	31	2	8	43	30
Förvärv av dotterbolag		-	-	0	0
Avyttring av dotterbolag		-	-	0	0
Förvärv av finansiella anläggningstillgångar	32	0	-4	-19	-4
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar		-	-	0	6
Förändring av lån till intressebolag		-	-	0	0
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-240	-213	-2 620	-2 483
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN					
Nyupptagna lån (+)		0	0	-1 242	430
Ökning (-) av långfristiga fordringar		-4	0	-11	-105
Minskning (+) av långfristiga fordringar		0	14	0	14
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		-4	14	-1 254	339
Årets kassaflöde	33	-198	-129	-435	-406
Likvida medel vid årets början		300	429	772	1 178
Årets kassaflöde		-198	-129	-435	-406
Övertagna likvida medel		0	0	0	0
Likvida medel vid periodens slut		102	300	337	772

Driftredovisning, kommunen¹⁸

Belopp, mnkr			Netto-		Budget-
Nämnd/styrelse	Intäkter	Kostnader	kostnad	Budget	avvikelse
Kommunfullmäktige	0	12	12	13	1
Kommunens revisorer	1	5	5	5	0
Kommunstyrelsen	79	433	353	373	20
Kommunstyrelsens anställningsmyndighet	145	574	428	439	11
Överförmyndarnämnden	17	23	6	7	1
Valnämnden	0	0	0	0	0
Äldrenämnden	326	1 467	1 141	1 131	-10
Omsorgsnämnden	295	1 294	999	983	-16
Barn- och ungdomsnämnden	442	3 380	2 937	2 939	2
Bildningsnämnden	233	938	705	718	12
Kultur- och fritidsnämnden	49	325	276	278	2
Samhällsbyggnadsnämnden	112	474	362	390	28
Samhällsbyggnadsnämnden, exploatering	147	140	-7	-20	-13
Socialnämnden	431	864	433	457	24
Bygg- och miljönämnden	56	45	-11	-5	5
Utförarnämnden	1 350	1 337	-12	-3	9
Delsumma verksamheten	3 683	11 311	7 627	7 704	77
Pensionsenheten, exkl finansiella poster	207	272	65	49	-16
Intern finansiering	61	19	-42	-51	-9
Resursmedel, reserv för pris och lön	0	0		133	133
<i>Avgår:</i>					
Externa finansiella poster	0	0	0		0
Övriga interna intäkter/kostnader ¹⁹	-2 082	-2 082	0		0
Verksamhetens nettokostnader	1 869	9 520	7 650	7 835	185

Avstämning

Jämförelsestörande intäkter	-149	
Jämförelsestörande kostnader		-140
Avskrivningar		-162
Verksamhetens intäkter och kostnader i resultaträkningen	1 720	9 217

¹⁸ Intäkter och kostnader per nämnd är rensade för interna intäkter och kostnader som bokförs inom respektive nämnd

¹⁹ Avser interna intäkter och kostnader som bokförs mellan olika nämnder

Investeringsredovisning, kommunen

Belopp mnkr	Utgifter	Inkomster	Netto- investering 2016	Budget 2016	Budget- avvikelse	Netto- investering 2015
Immateriella anläggningstillgångar						
Kommunstyrelsen	0	0	0	0	0	0
Äldrenämnden	0	0	0	0	0	0
Utförarnämnden	2	0	2	0	-2	7
Summa	3	0	3	0	-3	7
Materiella anläggningstillgångar						
Kommunstyrelsen	5	0	5	23	18	18
Kommunstyrelsens anställningsmyndighet	1	0	1	1	0	2
Äldrenämnden	1	0	1	18	17	2
Omsorgsnämnden	0	0	0	2	2	0
Barn- och ungdomsnämnden	26	0	26	28	2	23
Bildningsnämnden	6	0	6	13	8	7
Kultur- och fritidsnämnden	6	0	6	8	1	3
Samhällsbyggnadsnämnden	244	92	152	195	42	120
Bygg- och miljönämnden	0	0	0	1	0	
Utförarnämnden	42	0	44	43	-1	34
Summa	333	92	240	332	92	209
Finansiella anläggningstillgångar						
Aktier och andelar	0	0	0	100	100	4
Summa	0	0	0	100	100	4
SUMMA INVESTERINGAR	335	92	243	432	189	220

Exploateringsredovisning, kommunen

Belopp, mnkr						
Balansräkning	2016	2015	Resultaträkning	2016	2015	
Omsättningstillgångar						
Ingående balans	136	192	<i>Resultatavräkning</i>			
Årets exploateringsutgifter	123	151	Avräknade intäkter	142	213	
Avräknade projekt	-131	-193	Kalkylerade exploateringskostnader	-131	-193	
Avslutade projekt	-18	-14	Netto	11	20	
Utgående balans	110	136	<i>Avslutade exploateringsområden</i>			
Kortfristiga skulder						
Ingående balans	-141	-126	Vinst avslutad exploatering	5	8	
Årets exploateringsinkomster	-154	-248	Förlust avslutad exploatering	-7	-1	
Avräknade projekt	142	212	Netto	-2	7	
Avslutade projekt	15	21	Övriga kostnader	-1	-1	
Utgående balans	-138	-141	Årets resultat	7	26	

Kommentarer till avvikelser i driftredovisningen

Nedan redovisas förklaringar till några större avvikelser i driftredovisningen.

Kommunstyrelsen (överskott 20 miljoner kronor)

Överskott återfinns inom framförallt inom personal och kommunikation. Inom personal är 100 projektet som redovisar ett stort överskott, detta på grund av färre antal deltagare. Inom kommunikationsområdet är det event och olika utvecklingsmedel som visar överskott. Även ekonomi gör överskott vilket beror på fastighetsförsäljningar, överskott inom IT och upphandlingsverksamhet. De uppdragsfinansierade verksamheterna gör överskott med drygt 2 miljoner kronor. Anledningen till överskottet är framförallt vakanser och ej tillsatta tjänster.

Kostnaderna inom ordinarie hemtjänst är lägre än budget medan kostnaderna för vårdboenden är högre. Särskild analys behöver göras för att

Kommunstyrelsens anställningsmyndighet

(överskott 11 miljoner kronor)

Överskottet återfinns framför allt inom socialförvaltning och miljö- o samhällsbyggnadsförvaltningen som visar överskott med 6 miljoner kronor vardera. Orsaken till överskotten är dels den höga personalomsättning som fortfarande råder inom socialförvaltningen och som gör att flera tjänster tidvis varit vakanta och därtill kommer även stora svårigheter att rekrytera personal till de vakanta tjänsterna på grund av bristen på socionomer. Motsvarande svårigheter återfinns inom miljö- o samhällsbyggnadsförvaltningen där man har svårt att rekrytera vilket leder ett betydligt lägre personalkostnadsutfall än budgeterat.

Äldrenämnden

(underskott 10 miljoner kronor)

Det preliminära bokslutet för 2016 visar ett underskott med 10 miljoner kronor.

Enheten för it och e-hälsa visar underskott på 2 miljoner kronor.

Kostnader för utskrivningsklara patienter är högre än budgeterat, cirka 4 miljoner kronor.

Hemsjukvård i ordinärt boende visar ett underskott med 5 miljoner kronor. Kostnaderna för bemanningsföretag är den enskilt största förklaringen. Inför verksamhetsuppdraget 2017 diskuteras huruvida denna typ av kostnader ska ingå i överenskommelsen

hitta förklaringar till detta. En del förklaras av en ökad beläggning men även ökade kostnader för hjälpmedel samt nya avtal.

Omsorgsnämnden (underskott 16 miljoner kronor)

Individ och familjeomsorg redovisar överskott med 9 miljoner kronor, framför allt på grund av ej startad/försenad start inom flera uppdragsområden.

Inom hemtjänsten och hemsjukvård som omfattar insatser för personer som är under 65 år redovisas ett underskott med 11 miljoner kronor som beror på att både hemtjänsttimmar och antalet personer har ökat. En del förklaras av enskilda individers insatser. Totalt har antalet hemtjänsttimmar ökat med 17 000 timmar jämfört med 2015 och med 41 000 timmar jämfört med 2014.

Personlig assistans (kommunens kostnader för de första 20 timmarna samt sjuklönekostnader) visar ett överskott på 5 miljoner kronor.

Funktionshindrade barn och vuxna visar ett underskott på 4 miljoner kronor framför allt ökar kostnaderna för kommunens assistansersättning. Analysen huruvida det sker en överföring av kostnaderna mellan staten och kommunen kommer vara viktig inför framtiden.

För området insatser för personer med utvecklingsstörning redovisas ett underskott med 16 miljoner kronor. Orsaken beror framförallt på flera och dyra externa placeringar som i sin tur beror på att ingen lämplig placering finns i kommunen. Dessutom beror underskottet på ökade kostnader för fler personer i daglig verksamhet. Ett särskilt arbete pågår med att granska hur de externa placeringarna ska hanteras samtidigt som det finns tomma platser på boenden i kommunen.

Barn- och ungdomsnämnden inklusive kommunala verksamheter

(överskott 2 miljoner kronor)

Barn- och ungdomsnämnden redovisar ett sammanlagt resultat på 2 miljoner kronor. Nämndens anslagsdel redovisar ett underskott om 13 miljoner kronor och de kommunala enheterna ett överskott på 15 miljoner kronor.

Nämndens anslagsdel

Det negativa resultatet avseende nämndens anslagsdel om 13 miljoner kronor beror framförallt på ökade hyreskostnader för skola

och förskola när det gäller lokalhyror som inte ryms inom nämndens ram för lokaler samt på ett mindre underskott när det gäller kostnader för barn och elever i behov av extraordinära stödåtgärder. Ett underskott finns även inom särskola och särskolefritids om cirka 3 miljoner kronor, där nämnden genom den förändring som gjorts inte längre får demografisk kompensation för förändrade volymer. Ett underskott finns även när det gäller insatser för nyanlända elever.

Nämndens lokalbudget är inte i balans och den budgettram som nämnden har för lokaler täcker inte befintliga kostnader. Största anledningen till underskottet är de moderniseringar av äldre förskolor och skolor som nämnden tvingats genomföra, bland annat på grund av nya myndighetskrav.

Underskotten möts till del upp av nämndens reservmedel och utvecklingsmedel men även av ett överskott gällande vårdnadsbidraget.

Kommunala enheterna

De kommunala enheterna redovisar ett positivt resultat om 15 miljoner kronor. Det positiva resultatet finns främst inom grundskola och fritidshem och beror framförallt på att beslut gällande statsbidrag kommit sent från Skolverket och att omställning gällande personal inte kunnat göras fullt ut innevarande år. Fortfarande finns svårigheter att rekrytera rätt kompetenser inom samtliga verksamhetsområden. Ingen större avvikelse finns för de kommunala enheterna när det gäller resultatet jämfört med helårsprognosen som gjordes i oktober.

Bildningsnämnden inklusive kommunala verksamheter (överskott 12 miljoner kronor)

Överskottet består av 10 miljoner kronor för nämndens anslagsmedel och 2 miljoner kronor för de kommunala utförarna.

Enligt gällande princip har nämndens budgettram utökats för demografiska förändringar för gymnasieskolan med 11 miljoner kronor.

Nämndens anslagsdel

Gymnasieskolan redovisar ett överskott på 1 miljon kronor som bland annat beror på lägre förbrukning än budgeterat för posterna utökad elevhälsa, modersmål, likvärdig gymnasieskola, ökad andel elever med utländsk bakgrund samt för samverkan skola näringsliv/entreprenörskap.

Arbetsmarknads- och integrationsinsatser redovisar ett överskott på 3 miljoner kronor som

beror på att nya avtal inom SFI gett lägre kostnad per elevtimme.

Nämndens medel för lönejusteringar (ofördelat pris- och lönejustering) avser vuxenutbildningen och visar ett överskott på 4 miljoner kronor som beror på att avsatta medel inte förbrukats fullt ut. Detta beror på att nuvarande avtal och ersättningsnivåer varit kostnadseffektiva under året.

Nämndens enheter

Jobb- och kunskapsstorget redovisar ett underskott på 1 miljon kronor som beror på ej budgeterade kostnader för personal.

Birgittaskolan redovisar ett överskott på 2 miljoner kronor som återfinns inom grundläggande vuxenutbildning. Det beror på lägre kostnader än budgeterat för lokaler och att enheten haft fler elever än budgeterat men inte anställt ytterligare personal.

Sektionen för resurs och stödverksamhet redovisar ett underskott på 1 miljon kronor på grund av ökade kostnader för modersmålsundervisning och studiehandledning.

Kultur- och fritidsnämnden (överskott 2 miljoner kronor)

För 2016 redovisar kultur- och fritidsnämnden ett preliminärt positivt resultat med 2 miljoner kronor varav nämndens resultatenheter visar ett positivt resultat om 1 miljoner kronor.

Kultur- och fritidsverksamheten inom nämnden visar på ett överskott om 1 miljon kronor, vilket inom kultursidan främst beror på ett överskott inom kulturskolan där det under våren varit färre elever än beräknat vilket inneburit en lägre kostnad för nämnden. Fritidssidan visar överskott som främst beror på större intäkter än beräknat för Linköping Arena. Ingen av nämndens resultatenheter redovisar ett underskott. Den största delen av det redovisade överskottet kommer från Kulturskolan.

Samhällsbyggnadsnämnden (överskott 28 miljoner kronor)

De största avvikelserna mot budget är:

- Fysisk planering underskott 3 miljoner kronor.
- Drift och underhåll överskott 12 miljoner kronor, varav 7 miljoner kronor avser vinterunderhåll, 2 miljoner kronor avser planerat underhåll och 2 miljoner kronor avser partikelmätning.

- Trafik och parkering överskott 1 miljon kronor varav trafik och parkering står för ungefär hälften vardera.
- Kollektivtrafik överskott 11 miljoner kronor varav 6 miljoner kronor avser särskild kollektivtrafik och 5 miljoner kronor avser skolskjutsar.
- Ofördelade reservmedel överskott 6 miljoner kronor.

Samhällsbyggnadsnämnden, exploateringsverksamheten (underskott 13 miljoner kronor)

I takt med att markförsäljningar genomförs, ska dessa redovisas som intäkter i kommunens resultaträkning. Samtidigt ska motsvarande kalkylerade kostnader för markens iordningställande avräknas. Resultatet före kommunbidrag är ett överskott på 7 miljoner kronor. Efter avdrag av kommunbidrag som är -20 miljoner kronor är resultatet -13 miljoner kronor.

Socialnämnden (överskott 24 miljoner kronor)

Ekonomiskt bistånd visar ett överskott med 9 miljoner kronor. Antal hushåll med ekonomiskt bistånd har minskat med 116 stycken per månad i snitt jämfört med 2015, dock är det utbetalda beloppet per hushåll något högre, vilket gör att verksamheten totalt ändå visar en kostnadsökning med cirka 1 miljon kronor 2016 jämfört med 2015.

Kostnaden för HVB placeringar har under året minskat till förmån för öppenvårdsinsatser, vilket är i linje med socialtjänstens gemensamma målsättning. Förvaltningen har arbetat aktivt med att minska placeringarna på HVB. Verksamheten redovisar ett överskott med 8 miljoner kronor (överskottet är i stort sett jämnt fördelat mellan placeringar unga och vuxna). Eftersom öppenvården hos omsorgsnämnden visar ett underskott har 6 miljoner kronor ur socialnämndens HVB budget överförts till omsorgsnämnden.

Tendensen för den bosociala verksamheten har under året varit att antalet sociala stödkontrakt minskat något. Bostadsbristen i kommunen är väl känd och det innebär en striktare bedömning från hyresvärdarna med högre krav i form av förmåga till egen försörjning och att hyresgästen ska vara skuldfri. Personer som i vanliga fall skulle kunna erhålla förstahandskontrakt nekades detta eftersom konkurrensen om befintliga bostäder är stor. Betalningsgraden hos dem som har bistånd i form av stödkontrakt har på grund

av bättre rutiner ökat och ligger i genomsnitt på 95,4 procent. Verksamheten visar ett överskott med 2 miljoner kronor.

Trots ett intensivt rekryteringsarbete finns det idag fortfarande en brist på familjehem. Inte minst så har trycket varit hårt för att hitta placering till de många ensamkommande barn som kommit till kommunen. Socialförvaltningen tvingas i vissa fall att anlita olika organisationer (konsulentstödda familjehem) för att tillgodose behoven. De konsulentstödda familjehemmen är betydligt dyrare än de som kommunen själva anlitar och arvoderar. Det har i år varit fler barn placerade i familjehem än under 2015. Den största ökningen står placeringen av ensamkommande barn för och där har kommunen erhållit kostnadsersättning för placeringarna från Migrationsverket. Verksamheten visar ett överskott med 1 miljon kronor.

Kostnaden för ensamkommande flyktingbarn har under året täckts via ersättningar från Migrationsverket. På grund av att kommunen, framförallt under hösten 2016, ersatts via platsavtalet för en hel del tomplatser medan kommunen samtidigt inte haft så många barn placerade, visar verksamheten ett stort överskott för 2016, 101 miljoner kronor, vilket balanseras till kommande år.

Verksamheten barn/familj har endast haft enstaka utredningsplaceringar 2016 och visar ett positivt resultat med 3 miljoner kronor jämfört med budget.

Socialnämnden och dess gemensamma funktioner redovisar ett överskott med 1 miljon kronor. I denna verksamhet ingår kommunens alkoholhandläggning som är självfinansierad utifrån debiterade avgifter för serveringstillstånd etcetera.

Bygg- och miljönämnden (överskott 5 miljoner kronor)

Överskottet beror framförallt på intäktssidan där avgifterna för bygglov, hälsoskydd, miljöskydd samt livsmedelstillsyn är högre än budgeterat. Dessa delar visar ett sammanlagt överskott på 4 miljoner kronor.

Bostadsanpassningskostnaderna är 2 miljoner kronor lägre än budgeterat.

Kommunlantmäteriet redovisar ett underskott om 1 miljon kronor som beror på kostnader i samband med införande av geometristöd för lantmäterimyndigheten.

Utförarnämnden (resultat 9 miljoner kronor)

Årets resultat för Leanlink slutar på ett överskott om 9 miljoner kronor. Fyra av sex affärsområden uppnår budgeterade resultat. De största positiva avvikelserna uppvisar LK-data och Råd & Stöd. Anledningar till detta är ökade volymer och fortsatt arbete med effektiviseringar kopplat till avtal och leverantörspriser avseende LK-data. Detta har medfört att prissänkningar motsvarande 7 miljoner kronor på årsbasis har kunnat genomföras inför kommande verksamhetsår 2017. Inom Råd & Stöd har uppdragen kopplade till ensamkommande barn ökat under året. Ett antal vakanser på personalsidan bidrar också till avvikelser inom dessa två affärsområden.

Affärsområde Kost & Restaurang redovisar ett mindre underskott för året. Underskottet härleds till de kostnader som uppstått i samband med återtagande och igångkörning av 19 skolkök från och med 1/1 2017.

Äldreomsorgens underskott har minskats tack vare olika åtgärder och en stor arbetsinsats av medarbetare och chefer inom verksamheterna.

Intern finansiering: Intern ränta, resursmedel, reserv för demografi, pris- o löneökningar (överskott 124 miljoner kronor)

Av överskottet avser 35 miljoner kronor medel som avsatts för nystartad verksamhet som inte kommit igång ännu. Överskottet för reserv för pris, lön och demografi blev 53 miljoner kronor. Överskottet avseende kvarvarande resursmedel blev 46 miljoner kronor. Internräntan redovisar ett underskott med 9 miljoner kronor (motsvarande överskott redovisas under nytillkommen verksamhet).

Pensionsenheten, exklusive finansnetto (underskott 16 miljoner kronor)

Pensionsenhetens budget för 2016 grundade sig på den prognos som pensionsadministratören lämnade i augusti 2015. Bokslutet bygger på en prognos från januari 2017. Då den samlade pensionsskulden uppgår till 3 miljarder kronor innebär små förändringar i beräkningsantaganden stora belopp. Ränteuppräknings av pensionsskulden redovisas som en finansiell kostnad och uppgick till 21 miljoner kronor vilket är 12 miljoner kronor i överskott jämfört med budget. Det samlade underskottet uppgår därmed till 4 miljoner kronor.

Noter till resultaträkning

	Kommunen	
Belopp i mnkr om inget annat anges	2016	2015
Not 1 Verksamhetens intäkter		
Försäljningsintäkter	94	90
Taxor och avgifter	246	239
Hyror och arrenden	262	246
Bidrag	914	587
Försäljning av verksamheter och entreprenader	205	189
Summa	1 720	1 351
Not 2 Verksamhetens kostnader		
Löner	3 018	2 757
Sociala avgifter	932	836
Pensionskostnader	271	226
Material	238	226
Köp av verksamheter och entreprenader	2 518	2 335
Främmande tjänster	676	622
Hyror och övriga fastighetskostnader	1 056	995
Ekonomiskt bistånd	241	230
Övriga bidrag och transfereringar	175	172
Reaförlust vid försäljning av anläggningstillgångar	0	8
Övriga kostnader	91	73
Summa	9 217	8 480
Not 3 Jämförelsestörande poster		
<i>Jämförelsestörande intäkter</i>		
Exploateringsinkomster avslutade projekt	147	220
Vinst vid försäljning av maskiner och inventarier	0	0
Vinst vid försäljning av mark och byggnader	2	8
Återbetalning från AFA	0	39
<i>Summa</i>	<i>149</i>	<i>267</i>
<i>Jämförelsestörande kostnader</i>		
Exploateringskostnader avslutade projekt	-140	-194
<i>Summa</i>	<i>-140</i>	<i>-194</i>
Summa	10	73
Not 4 Planenliga avskrivningar		
Immateriella tillgångar	3	2
Byggnader och tekniska anläggningar	100	84
Maskiner och inventarier	59	53
Nedskrivningar	1	1
Summa	162	140

Belopp i mnkr om inget annat anges	Kommunen	
	2016	2015
Not 5 Skatteintäkter		
Preliminär kommunalskatt	6 527	6 157
Slutavräkningsdifferens föregående år	6	-12
Preliminär slutavräkning innevarande år	-32	7
Mellankommunal kostnadsutjämning	0	-3
Summa	6 502	6 149
Not 6 Generella statsbidrag och utjämning		
Inkomstutjämningsbidrag	976	954
Strukturbidrag	0	16
Införandebidrag	0	17
Generella bidrag från staten	39	15
Regleringsavgift	-5	-6
Kostnadsutjämningsavgift	-277	-260
Avgift till LSS-utjämning	-5	7
Summa	728	743
<p><i>I posten generella bidrag från staten ingår tillfälligt stöd för att hantera den rådande flyktingsituationen. Bidraget uppgår totalt till 43 miljoner kronor varav 1/13-del eller 3 miljoner kronor har periodiserats till 2015. Resterande 12/13-delar, 40 miljoner kronor, har periodiserats till 2016.</i></p>		
Not 7 Finansiella intäkter		
Utdelningar från koncernföretag	55	0
Utdelningar från andra företag	22	24
Ränteintäkter från övriga	35	51
Ersättning för borgenstäckning, kommunala bolag	21	22
Ränta på kundfordringar	1	1
Rabatter	12	12
Ersättning back-upp garantier	6	0
Vinst vid försäljning av finansiella omsättningstillgångar	156	195
Summa	308	305
Not 8 Finansiella kostnader		
Bankkostnader	1	1
Ränteswappar	3	3
Räntekostnad pension intjänad efter 1998	4	8
Räntekostnad pension intjänad före 1998	17	26
Förlust vid försäljning av finansiella omsättningstillgångar	35	0
Nedskrivning av finansiella omsättningstillgångar	0	1
Summa	60	39

	Bokslut 2016	Budget 2016	Avvikelse
Not 9 Resultaträkningens avvikelse mot budget			
Verksamhetens intäkter	1 720	1 280	440
Verksamhetens kostnader	-9 217	-8 970	-247
Jämförelsestörande poster	10	0	10
Avskrivningar	-162	-145	-17
Verksamhetens nettokostnader	-7 650	-7 835	185
Skatteintäkter	6 502	6 521	-19
Generella statsbidrag och utjämning	728	714	14
Kommunal fastighetsavgift	234	235	-1
Summa skatteintäkter och bidrag	7 464	7 469	-5
Finansiella intäkter	308	281	27
Finansiella kostnader	-60	-34	-26
Summa finansnetto	249	247	1
Resultat före extraordinära poster	62	-119	181
Extraordinära intäkter	-	-	-
Extraordinära kostnader	-	-	-
ÅRETS RESULTAT	62	-119	181

Noter Koncernen

	2016	2015
Not 10 Avskrivningar		
Immateriella tillgångar	13	10
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	258	282
Maskiner och inventarier	848	905
Nedskrivningar	1	1
Summa	1 120	1 198
Not 11 Bolagsskatt		
Periodens skattekostnad	-79	-10
Uppskjuten skatt avseende temporära skillnader	-53	-42
Summa	-132	-52

Noter till balansräkning

Belopp i mnkr om inget annat anges	Kommunen		Koncernen	
	2016	2015	2016	2015
Not 12 Immateriella anläggningstillgångar				
<i>Linjär avskrivning tillämpas för samtliga immateriella anläggningstillgångar</i>				
<i>Kommunens tillämpade avskrivningstider:</i>				
<i>-Koncessioner, patent, licenser, varumärken m m</i>	<i>3-7 år</i>			
Ackumulerade anskaffningsvärden				
Vid årets början	19	19	324	323
Årets investeringar	3	7	6	9
Årets försäljningar	0	0	0	0
Utrangeringar/omklassificeringar	0	-7	0	-8
Summa	22	19	330	324
Ackumulerade avskrivningar				
Vid årets början	-11	-15	-290	-286
Årets avskrivningar	-3	-3	-13	-11
Årets försäljningar	0	0	0	0
Utrangeringar/omklassificeringar	0	7	0	7
Summa	-14	-11	-303	-290
Bokfört restvärde vid årets slut	7	8	26	34
Tillgångar per användningsområde				
Utgifter för dataprogram, programlicenser m m	7	8	13	13
Nyttjanderätt, mark och kraftledning	-	-	0	0
Goodwill	-	-	13	21
Summa immateriella tillgångar	7	8	26	34

Not 13 Mark, byggnader och tekniska anläggningar

Linjär avskrivning tillämpas för byggnader och tekniska anläggningar. På mark och pågående byggnadsprojekt görs inga avskrivningar.

Kommunens tillämpade avskrivningstider:

<i>Markanläggningar</i>	<i>5-50 år</i>
<i>Byggnader och tekniska anläggningar</i>	<i>5-50 år</i>
<i>Förbättringsutgifter på annans fastighet</i>	<i>5-50 år</i>

2015 gjordes en genomgång av kommunens samtliga anläggningar med ett restvärde över 5 miljoner kronor och delat upp dessa i komponenter med följande rekommenderade avskrivningstider:

- *Beläggning gata kategori 1 (huvudstråk), 5 år*
- *Beläggning gata kategori 2 (huvudgata), 15 år*
- *Beläggning gata kategori 3 (lokalgata), 30 år*

Belopp i mnkr om inget annat anges	Kommunen		Koncernen	
	2016	2015	2016	2015
<i>Forts</i>				
- Beläggning GC-väg kategori 1 (ingår i sop- och saltstråk), 15 år				
- Beläggning GC-väg kategori 2 (övriga gc-vägar), 30 år				
- Gatukropp/underarbeten, 70 år				
- Gatubelysning, 30 år				
- Lektrustning, 15 år				
<i>För övriga beläggningar, broar och trafiksignaler varierar förutsättningarna kraftigt. Därför finns ingen rekommenderad avskrivningstid utan detta hanteras från fall till fall.</i>				
Ackumulerade anskaffningsvärden				
Vid årets början	3 056	2 862	20 087	18 676
Årets investeringar	252	234	673	1 260
Årets försäljningar	0	-8	0	-8
Utrangeringar/omklassificeringar	0	-12	362	179
Övrigt	0	-20	0	-20
Summa	3 307	3 056	21 122	20 087
Ackumulerade avskrivningar				
Vid årets början	-686	-612	-6 747	-6 321
Årets avskrivningar	-100	-85	-258	-474
Årets försäljningar	0	0	0	0
Utrangeringar/Omklassificeringar	0	11	-18	48
Summa	-786	-686	-7 023	-6 747
Ackumulerade uppskrivningar				
Vid årets början	0	0	23	23
Återförda uppskrivningar	0	0	0	0
Årets uppskrivningar	0	0	0	0
Utrangeringar/omklassificeringar	0	0	-23	0
Summa	0	0	0	23
Ackumulerade nedskrivningar				
Vid årets början	-9	-9	-231	-202
Återförda nedskrivningar	0	0	57	29
Årets nedskrivningar	0	0	-5	-58
Utrangeringar/omklassificeringar	0	0	23	0
Summa	-9	-9	-156	-231

Belopp i mnkr om inget annat anges	Kommunen		Koncernen	
	2016	2015	2016	2015
<i>Forts</i>				
Pågående nyanläggningar och förskott avseende materiella anläggningstillgångar				
Ackumulerade anskaffningsvärden				
Vid årets början	-	-	1 136	1 697
Årets nedlagda utgifter	-	-	1 580	1 303
Färdigställda projekt	-	-	-872	-1 862
Årets försäljningar	-	-	-2	-2
Utrangeringar/omklassificeringar	-	-	0	0
Summa	-	-	1 842	1 136
Ackumulerade nedskrivningar				
Vid årets början	-	-	-5	0
Återförda nedskrivningar	-	-	0	0
Årets nedskrivningar	-	-	-51	-5
Summa	-	-	-56	-5
Summa pågående nyanläggningar	-	-	1 787	1 131
Bokfört restvärde vid årets slut	2 513	2 361	15 730	14 263
Tillgångar per användningsområde				
Byggnader och mark	0	0	13 201	11 889
Markreserv	231	231	231	231
Investeringar i annans fastighet	0	0	16	13
Verksamhetsfastigheter	51	48	51	48
Gator, vägar, parker m m	1 813	1 792	1 813	1 792
Fastigheter för annan verksamhet	3	4	3	4
Pågående byggnadsprojekt	414	286	414	286
Summa mark, byggnader och tekniska anläggningar	2 513	2 361	15 730	14 263

Not 14 Maskiner och inventarier

Linjär avskrivning tillämpas för maskiner och inventarier.

På konst görs inga avskrivningar

Kommunens tillämpade avskrivningstider

Maskiner och andra tekniska anläggningar

3-30 år

Inventarier, verktyg och installationer

3-30 år

Ackumulerade anskaffningsvärden

Vid årets början	706	632	17 127	15 459
Årets investeringar	80	89	680	1 111
Årets försäljningar	-1	0	-61	-177
Utrangeringar/Omklassificeringar	-34	-15	185	734
Summa	751	706	17 931	17 127

Belopp i mnkr om inget annat anges	Kommunen		Koncernen	
	2016	2015	2016	2015
<i>Forts</i>				
Ackumulerade avskrivningar				
Vid årets början	-464	-426	-8 487	-7 904
Årets avskrivningar	-59	-53	-803	-746
Årets försäljningar	0	0	49	149
Utrangeringar/Omklassificeringar	33	15	33	14
Summa	-490	-464	-9 208	-8 487
Ackumulerade uppskrivningar				
Vid årets början	-	-	25	32
Årets avskrivningar	-	-	-5	-7
Summa	-	-	20	25
Ackumulerade nedskrivningar				
Vid årets början	-2	-2	-431	-288
Årets nedskrivningar	1	0	-39	-153
Årets försäljningar	0	0	0	0
Utrangeringar/Omklassificeringar	0	0	0	10
Summa	-1	-2	-470	-431
Bokfört restvärde vid årets slut	261	240	8 274	8 234
Tillgångar per användningsområde				
Maskiner och andra tekniska anläggningar	6	6	7 876	7 864
Inventarier	217	194	360	330
Byggnadsinventarier	3	4	3	4
Bilar och andra transportmedel	12	14	12	14
Förbättringsutgifter på fastigheter ej ägda av kommunen	15	12	15	12
Konstverk och samlingar	4	4	4	4
Pågående inköpsprojekt	3	6	3	6
Summa maskiner och inventarier	261	240	8 274	8 234
Not 15 Finansiella anläggningstillgångar				
Aktier och andelar				
Linköpings Stadshus AB	1 634	1 634	0	0
Aktieägartillskott Linköpings Stadshus AB	1 728	1 728	0	0
Summa Linköpings Stadshus AB	3 362	3 362	0	0
Övriga aktier och andelar	5	5	173	171
Summa aktier	3 367	3 367	173	171
Bostadsrätter	3	3	3	3
Summa finansiella anläggningstillgångar	3 369	3 369	175	174

Belopp i mnkr om inget annat anges	Kommunen		Koncernen	
	2016	2015	2016	2015
Not 16 Pågående exploatering/omsättningsfastigheter				
Bostadsexploatering				
Ingående balans	62	127	62	127
Årets verksamhet	111	120	111	120
Avräknade projekt	-118	-178	-118	-178
Avslutade projekt	-8	-8	-8	-8
Utgående balans	46	62	46	62
Verksamhetsexploatering				
Ingående balans	74	65	74	65
Årets verksamhet	12	31	12	31
Avräknade projekt	-13	-15	-13	-15
Avslutade projekt	-10	-6	-10	-6
Utgående balans	64	74	64	74
Omsättningsfastigheter	0	0	180	168
Summa pågående exploatering/omsättningsfastigheter	110	136	290	304

Specifikation exploateringsverksamhet

Pågående exploateringsutgifter redovisas i not 16 ovan. Pågående exploateringsinkomster redovisas bland kortfristiga skulder i not 24 nedan.

Exploateringsinkomster

Bostadsexploatering

Ingående balans	-110	-97	-110	-97
Årets verksamhet	-132	-209	-132	-209
Avräknade projekt	122	183	122	183
Avslutade projekt	5	14	5	14
Utgående balans	-115	-109	-115	-109

Verksamhetsexploatering

Ingående balans	-31	-29	-31	-29
Årets verksamhet	-22	-39	-22	-39
Avräknade projekt	20	30	20	30
Avslutade projekt	10	7	10	7
Utgående balans	-23	-31	-23	-31

Exploateringsnetto

Bostäder	-68	-48	-68	-48
Arbetsområden	40	43	40	43
Summa	-28	-5	-28	-5

Belopp i mnkr om inget annat anges	Kommunen		Koncernen	
	2016	2015	2016	2015
Not 17 Kortfristiga fordringar				
Räntebärande				
Kortfristiga fordringar, kommunala bolag	280	417	0	0
Kortfristiga reversfordringar, övriga	0	0	0	0
Koncernkonto	285	116	285	116
Ej räntebärande				
Kundfordringar	77	79	602	391
Skattefordringar	92	75	169	212
Elcertifikat	0	0	245	285
Fordran hos staten	136	60	136	60
Momsfordran	115	74	115	74
Övriga kortfristiga fordringar	6	10	85	116
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	394	382	951	865
Summa kortfristiga fordringar	1 385	1 213	2 587	2 119
Not 18 Kortfristiga placeringar				
Kommunfinans				
<i>Depåkonto, kommunen</i>	<i>0</i>	<i>1</i>	<i>0</i>	<i>1</i>
<i>Obligationer, certifikat m m</i>				
Ingående balans	203	152	203	152
Årets köp och försäljningar	0	53	0	53
Värdereglering (del av 1899)	1	-2	1	-2
Bokfört värde	205	203	205	203
Fordran, upplupen ränta (del av 1710)	0	0	0	0
Summa	204	203	204	203
Marknadsvärde	206	204	206	204
<i>Räntefonder</i>				
Ingående balans	8	0	8	0
Årets förändring	1	8	1	8
Bokfört värde	9	8	9	8
Marknadsvärde	9	8	9	8
Bokfört värde kommunfinans	213	212	213	212
Värde inkl. upplupna räntor och rabatter	213	212	213	212
Marknadsvärde	214	213	214	213
Orealiserad vinst/förlust	1	1	1	1

Belopp i mnkr om inget annat anges	Kommunen		Koncernen	
	2016	2015	2016	2015
<i>Forts</i>				
Koncernfinans				
<i>Finanskonto</i>	-280	-417	-280	-417
<i>Obligationer, certifikat m m</i>				
Ingående balans	418	977	418	977
Årets köp och försäljningar	-137	-559	-137	-559
Bokfört värde	281	418	281	418
Fordran, upplupen ränta (del av 1710)	0	1	0	1
Summa	281	418	281	418
Marknadsvärde	281	418	281	418
Bokfört värde koncernfinans	1	1	1	1
Värde inkl upplupna räntor och rabatter	1	1	1	1
Marknadsvärde	1	1	1	1
Orealiserad vinst/förlust	0	0	0	0
Placeringsportfölj				
<i>Placeringskonto</i>	1	130	1	130
<i>Aktiefonder, svenska</i>				
Ingående balans	376	499	376	499
Årets förändring	74	-123	74	-123
Bokfört värde	449	376	449	376
<i>Fordran, upplupen rabatt</i>	1	1	1	1
Summa	451	377	451	377
Marknadsvärde	766	690	766	690
<i>Aktiefonder, globala</i>				
Ingående balans	292	319	292	319
Årets förändring	-36	-27	-36	-27
Bokfört värde	256	292	256	292
Marknadsvärde	341	383	341	383
<i>Hedgefonder</i>				
Ingående balans	547	245	547	245
Årets förändring	-251	302	-251	302
Bokfört värde	296	547	296	547
Marknadsvärde	293	527	293	527
<i>Obligationer, certifikat m m</i>				
Ingående balans	4 577	5 007	4 577	5 007
Årets förändring	271	-443	271	-443
Värdereglering	0	13	0	13
Bokfört värde	4 849	4 577	4 849	4 577
Fordran, upplupen ränta	16	25	16	25
Skuld, upplupen räntekostnad	-1	-1	-1	-1
Summa	4 864	4 601	4 864	4 601
Marknadsvärde	4 881	4 642	4 881	4 642

Belopp i mnkr om inget annat anges	Kommunen		Koncernen	
	2016	2015	2016	2015
<i>Forts</i>				
<i>Räntefonder</i>				
Ingående balans	375	0	375	0
Årets förändring	237	375	237	375
Bokfört värde	612	375	612	375
Marknadsvärde	615	377	615	377
Bokfört värde långsiktiga placeringar	6 463	6 297	6 463	6 297
Värde inkl upplupen ränta, rabatter och innehållen kupongskatt	6 480	6 322	6 480	6 322
Marknadsvärde långsiktiga placeringar	6 897	6 749	6 897	6 749
Orealiserad vinst/förlust	417	427	417	427
Pensionsmedelsplaceringar				
Depåkonto	0	4	0	4
<i>Aktiefonder, svenska</i>				
Ingående balans	224	253	224	253
Årets förändring	2	-29	2	-29
Bokfört värde	226	224	226	224
<i>Fordran, upplupen rabatt (del av 1710)</i>	0	0	0	0
Summa	226	224	226	224
Marknadsvärde	427	389	427	389
<i>Aktiefonder, globala</i>				
Ingående balans	92	116	92	116
Årets förändring	-30	-24	-30	-24
Bokfört värde	62	92	62	92
Marknadsvärde	119	177	119	177
<i>Hedgefonder</i>				
Ingående balans	274	65	274	65
Årets förändring	-158	209	-158	209
Bokfört värde	116	274	116	274
Marknadsvärde	118	267	118	267
<i>Obligationer, certifikat m m</i>				
Ingående balans	742	477	742	477
Årets förändring	13	266	13	266
Värdereglering	0	-1	0	-1
Bokfört värde	755	742	755	742
<i>Fordran, upplupen ränta</i>	1	1	1	2
Summa	756	743	756	743
Marknadsvärde	756	734	756	734
<i>Räntefonder</i>				
Ingående balans	75	434	75	434
Årets förändring	170	-359	170	-359
Bokfört värde	245	75	245	75
Marknadsvärde	246	76	246	76

Belopp i mnkr om inget annat anges	Kommunen		Koncernen	
	2016	2015	2016	2015
<i>Forts</i>				
Bokfört värde pensionsmedelsplaceringar	1 404	1 411	1 404	1 411
Värde inkl. upplupna rabatter och innehållen kupongskatt	1 406	1 413	1 406	1 413
Marknadsvärde	1 665	1 648	1 665	1 648
Orealiserad vinst/förlust	259	235	259	235
Summa kortfristiga placeringar	8 081	7 921	8 081	7 921
Värde inkl. upplupna rabatter, räntor och kupongskatt	8 100	7 948	8 100	7 948
Marknadsvärde kortfristiga placeringar	8 778	8 611	8 778	8 611
Orealiserad vinst/förlust	678	663	678	663

Not 19 Eget Kapital

Ingående eget kapital	9 777	9 587	9 585	8 908
Direktbokning mot eget kapital	0	0	0	17
Årets resultat	62	190	751	659
Utgående eget kapital	9 840	9 777	10 337	9 585

Uppdelning av eget kapital:

Resultatutjämningsreserv	150	150	150	150
--------------------------	-----	-----	-----	-----

Övriga markeringar för:

Utvecklingsfond	1	3	1	3
Infrastruktur, resecentrum etc	550	579	550	579
Borgen till bostadsrättsföreningar	0	23	0	23
Näringslivsutveckling	13	16	13	16
Jobb, arbetsmarknad, ungdoms- och trygghetssatsningar	5	12	5	12
IT-infrastruktur	9	9	9	9
Inkubatorverksamhet, miljöteknikcentrum och hälsans nya verktyg	3	8	3	8
Kompetensutveckling och omställning	147	108	147	108
Sociala investeringar	24	28	24	28
Events, jubileum, marknadsföring m m	15	17	15	17
Utveckling av skolan, IT och läromedel	27	56	27	56
Teknisk utrustning inom äldreomsorgs- och omsorgsområdet	8	22	8	22
Stadsmiljöåtgärder, fritidsanläggningar, asfalt m m	16	21	16	21
Barn och ungas yttre och inre miljö	10	10	10	10
Mänskliga rättigheter och arbete med tolerans	13	10	13	10
Jobb, näringsliv	55	40	55	40
Sammanhållen stad	35	20	35	20
Klimat och miljö	32	28	32	28
E-hälsa, digitalisering samt läromedel	31	0	31	0
Ute- och innemiljö skola och omsorg	10	0	10	0
Summa markeringar	1 152	1 159	1 152	1 159
Övrigt eget kapital	8 688	8 618	9 185	8 425
Utgående eget kapital	9 840	9 777	10 337	9 584

Kommunen

2016 2015

Not 20 Avsättningar inkl löneskatt för pensioner

Totalt avsatt till pensioner

Ingående balans	3 098	3 158
Årets förändring	-48	-60
Utgående balans	3 050	3 098

Pensioner intjänade före 1998

Ingående balans	2 706	2 793
Ränteuppräknings	17	25
Årets pensionsutbetalningar	-138	-142
Övrig förändring	42	43
Utgående balans	2 627	2 719
Avgår: Nästa års utbetalningar redovisas som kortfristig skuld	-137	-142
Summa	2 490	2 577

Pensioner intjänade efter 1998

Ingående balans	584	527
Ränteuppräknings	4	8
Årets pensionsutbetalningar	-22	-22
Övrig förändring	19	29
Utgående balans	585	542
Avgår: Nästa års utbetalningar redovisas som kortfristig skuld	-25	-22
Summa	560	521

Totala pensionsåtaganden

Totala pensionsåtaganden	3 212	3 262
Avgår: Nästa års utbetalningar redovisas som kortfristig skuld	-162	-164
Utgående balans avsättning till pensioner	3 050	3 098

<i>Antal politiker med rätt till visstidspension enligt PBF:</i>	5	5
<i>Antal tjänstemän med rätt till visstidspension</i>	0	0
<i>Aktualiseringsgrad, %</i>	98	95

Förpliktelser för pensionsåtagande för anställda är beräknade enligt RIPS 07.

Extern placering för pensionsförpliktelser:

Avsatt till pensioner intjänade för 1998	2 627	2 684
Marknadsvärde placerade medel, pensioner intjänade före 1998	1 080	1 108
<i>Andel avsättning som täcks av marknadsvärde placerade medel</i>	<i>41,1%</i>	<i>41,3%</i>
Avsatt till pensioner intjänade efter 1998	585	540
Marknadsvärde placerade medel, pensioner intjänade efter 1998	585	540
<i>Andel avsättning som täcks av marknadsvärde placerade medel</i>	<i>100,0%</i>	<i>100,0%</i>
Avsatt till pensioner, totalt	3 212	3 224
Marknadsvärde placerade medel pensioner totalt	1 665	1 648
<i>Återlånade medel</i>	<i>1 547</i>	<i>1 576</i>

Belopp i mnkr om inget annat anges	Kommunen	
	2016	2015
<i>Forts</i>		
Fördelning externa placeringar		
Depåkonto	0	4
Aktier Sverige	226	224
Globala aktiefonder	62	92
Hedgefonder	116	274
Obligationer	755	693
Certifikat	0	50
Räntefonder	245	75
Nedskrivningar	0	-1
Bokfört värde	1 404	1 411
Räntefordran rabatter kvartal 4, (del av konto 1750)	2	2
Summa	1 406	1 413
Beräknat marknadsvärde	1 665	1 648
Orealiserad vinst inklusive räntefordran	259	235

Belopp i mnkr om inget annat anges	Kommunen		Koncernen	
	2016	2015	2016	2015
Not 21 Övriga avsättningar				
Avsättning för deponi				
Ingående balans	-	-	88	88
Periodens avsättningar	-	-	4	0
Ianspråktaget/återfört under året	-	-	0	0
Utgående balans	-	-	92	88
Avsättningar för skatter				
Ingående balans	-	-	1 154	1 048
Årets avsättningar	-	-	0	0
Ianspråktaget/återfört under året	-	-	53	42
Utgående balans	-	-	1 207	1 090
Avsättning för Citybanan				
<i>(Uppräkning har skett enligt entreprenadindex E84)</i>				
Ingående balans	5	10	5	10
Periodens avsättningar	0	0	0	0
Ianspråktaget/återfört under året	-5	-5	-5	-5
Utgående balans	0	5	0	5
Avsättning, ersättning för pensioner RTÖG*				
Ingående balans	16	18	16	18
Årets avsättning	6	-2	6	-2
Utgående balans	22	16	22	16

Belopp i mnkr om inget annat anges	Kommunen		Koncernen	
	2016	2015	2016	2015
<i>Forts</i>				
Övriga avsättningar				
Ingående balans	-	-	44	45
Periodens avsättningar	-	-	0	2
Ianspråktaget/återfört under året	-	-	-2	-3
Utgående balans	-	-	42	44
Summa övriga avsättningar	22	21	1 363	1 243

*Räddningstjänstförbundet i Östra Götaland

Not 22 Långfristiga skulder

Lån med förfallotidpunkt 1-5 år från balansdagen	0	0	6 311	7 688
Lån med senare förfallotidpunkt	0	0	1 588	1 526
Summa långfristiga skulder	0	0	7 899	9 214

Not 23 Investeringsbidrag

Förutbetalda intäkter som regleras över flera år

Pågående investeringsbidrag

Vid årets början	122	104	122	104
Årets bidrag	67	18	67	18
Summa	190	122	190	122

Skuld för investeringsbidrag	7	8	7	8
Ack upplösning av investeringsbidrag	-2	-1	-2	-1
Summa	5	7	5	7
<i>Återstående antal år (vägt snitt)</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>6</i>	<i>7</i>

Gatukostnadsersättningar	588	564	588	564
Ack upplösning av gatukostnadsersättning	-55	-37	-55	-37
Summa	533	527	533	527
<i>Återstående antal år (vägt snitt)</i>	<i>30</i>	<i>30</i>	<i>30</i>	<i>30</i>

Summa investeringsbidrag	728	656	728	656
---------------------------------	------------	------------	------------	------------

Not 24 Kortfristiga skulder

Räntebärande

Koncernkontot	0	0	0	0
Övriga korta skulder, kommunala bolag	565	534	0	0
Upplupen kostnad swap	1	1	1	1
Skulder till kreditinstitut	0	0	8 641	6 695

Ej räntebärande

Leverantörsskulder	419	411	958	880
Personalens källskatt och införsel	64	57	64	57
Skulder till staten	34	39	34	39
Övertidsskuld inkl sociala avgifter	16	16	16	16
Semester- och ferielöneskulder inkl sociala avgifter	217	210	217	210
Upplupna sociala avgifter	82	72	82	72

Kommunen

Koncernen

Belopp i mnkr om inget annat anges	2016	2015	2016	2015
<i>Forts</i>				
Upplupen pension individuell del	167	153	167	153
Kommande års pensionsutbetalningar	162	164	162	164
Övriga kortfristiga skulder	11	12	257	264
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	194	162	1 315	1 367
Avräknade och avslutade intäkter bostadsexploatering	115	109	115	109
Avräknade och avslutade intäkter verksamhetsexploatering	23	31	23	31
Periodiserade flyktingmedel	123	28	123	28
Summa kortfristiga skulder	2 193	1 997	12 176	10 086

Not 25 Panter och ansvarsförbindelser

Fastighetsinteckningar	-	-	402	402
Bankmedel för finansiell handel	-	-	11	27
Andra säkerställda säkerheter	-	-	3	11
Summa	-	-	416	440

Not 26 Borgensförbindelser inkl. kommunala bolag

Kommunala bolag

Linköpings Stadshus AB	7 275	6 750	0	0
Summa	7 275	6 750	0	0

Borgen för pensionsåtaganden i kommunala bolag

Tekniska verken i Linköping AB	11	13	0	0
Parkerings AB Dukaten	0	0	0	0
Summa	11	13	0	0
Summa kommunala bolag	7 286	6 763	0	0

Övriga

Linköpings Trädgårdsförenings Park	2	2	2	2
Kommunalt ansvarstagande egnahem	1	2	1	2
Bixia prowin	0	0	77	73
Summa	3	4	80	77
Totala borgensförbindelser	7 290	6 767	80	77

Not 27 Förmögenhet i stiftelser förvaldade av kommunen

Gemensamt förvaldade stiftelser	227	223	227	223
Carlstedtska stiftelsen	110	117	110	117
Pihlströms stiftelse	29	29	29	29
Summa	367	369	367	369
Westman-Wernerska stiftelsen, inkl. forskningsmedel	329	309	329	309
Summa	695	678	695	678

Noter till kassaflödesanalysen

	Kommunen	
Belopp i mnkr om inget annat anges	2016	2015
Not 28 Justering för övriga ej likviditetspåverkande poster		
Förändring pensionsskuld inkl avsättning pensioner RTÖG	-42	-68
Återförd avsättning Ostlänken		
Ianspråktagande avsättning Citybanan	-5	-5
Realisationsvinst försäljning anläggningstillgångar	-2	-8
Realisationsförlust försäljning anläggningstillgångar	0	8
Realisationsvinst försäljning finansiella anläggningstillgångar	0	0
Utrangeringar	0	1
Omklassificering anläggningstillgång till omsättningstillgång	0	20
Investeringsbidrag, periodiserade över nyttjandetiden	-19	-16
Summa	-68	-68
Not 29 Nettoinvesteringar i immateriella anläggningstillgångar		
Programvarulicenser	3	7
Summa	3	7
Not 30 Nettoinvesteringar i materiella anläggningstillgångar		
<i>Bruttoinvesteringar</i>		
Markinköp	0	11
Maskiner och inventarier	80	74
Verksamhetsfastigheter	4	10
Gator, vägar och parkeringar	120	109
Beläggning	30	30
Parker	51	32
Trafikåtgärder	19	37
Stadsmiljöåtgärder	22	18
Övriga investeringar	6	2
Summa bruttoinvesteringar	332	323
<i>Investeringsbidrag</i>		
Fastigheter	0	-7
Gator, vägar och parkering	89	-88
Parker	1	-3
Trafikåtgärder	2	-11
Stadsmiljöåtgärder	0	-4
Summa investeringsbidrag	-92	-113
Summa	240	210

Kommunen

Belopp i mnkr om inget annat anges	2016	2015
---	-------------	-------------

Not 31 Försäljning av materiella anläggningstillgångar		
---	--	--

Försäljning av tomter och mark	2	0
Försäljning av inventarier vid verksamhetsövergångar	0	8
Övrig försäljning av maskiner och inventarier	0	0
Summa	2	8

Not 32 Förvärv av finansiella anläggningstillgångar		
--	--	--

Scenkonstbolaget Östergötland AB	0	4
Summa	0	4

Not 33 Kassaflödesanalysens avvikelse mot budget	2016	Budget	Avvikelse
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN			
Periodens resultat	62	0	62
Justering för avskrivningar	162	155	7
Justering för övriga ej likviditetspåverkande poster	-68	-109	41
Kassaflöde från verksamheten före förändring av rörelsekapital	157	46	111
Ökning (-) minskning (+) kortfristiga fordringar	-332	13	-346
Ökning (-) minskning (+) förråd och varulager	0	0	0
Ökning (+) minskning (-) kortfristiga skulder	196	0	196
Minskning (+) Ökning (-) exploateringsverksamhet	26	-14	40
Delsumma fordringar och skulder	-111	0	-110
Kassaflöde från den löpande verksamheten	46	46	1
INVESTERINGSVERKSAMHETEN			
Nettoinvesteringar i immateriella anläggningstillgångar	-3	0	-3
Försäljning av immateriella anläggningstillgångar	0	0	0
Nettoinvesteringar i materiella anläggningstillgångar	-240	-293	53
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	2	0	2
Förvärv av finansiella anläggningstillgångar	0	0	0
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar	0	0	0
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-240	-293	53
Kassaflöde från den löpande verksamheten efter investeringar	194	-248	54
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN			
Nya långfristiga skulder (+)	0	0	0
Minskning av långfristiga skulder (-)	0	0	0
Ökning (-) långfristiga fordringar	-4	0	-4
Minskning (+) av långfristiga fordringar	0	0	0
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	-4	0	-4
ÅRETS KASSAFLÖDE	-198	-248	49
Likvida medel vid årets början	300	403	-103
Årets kassaflöde	-198	-248	49
Likvida medel vid periodens slut	102	155	-54

Övriga tilläggsupplysningar

Ej uppsägningsbara operationella leasingavtal	Avgifter med förfall inom 1 år	Avgifter med förfall senare än 1 men innan 5 år	Avgifter med förfall senare än 5 år
Tillgångsslag			
Hyror, kommunala bolag	87	1 073	2 596
Hyror, privata hyresvärdar	22	350	954
Summa	109	1 423	3 549

Linköpings kommun har inga finansiella leasingavtal med löptid längre än tre år. Samtliga hyresåtaganden redovisas oavsett avtalens löptid.

Redovisningsprinciper och upplysningar

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med lagen om kommunal redovisning och god redovisningssed med ett undantag. Kommunfullmäktige har beslutat att i kommunens redovisning ska hela pensionsåtagandet redovisas som avsättning på balansräkningens skuldsida enligt den så kallade fullkostnadsmodellen. Det innebär att Linköpings kommun har en annan pensionsredovisning än vad redovisningslagen föreskriver.

Väsentliga belopp periodiseras för att hamna på rätt redovisningsår.

Sammanställd redovisning

I den sammanställda redovisningen ingår Linköpings kommun och koncernen Linköpings Stadshus AB. Övriga företag där kommunen har ett väsentligt inflytande bedöms vara för små för att det ska vara meningsfullt att konsolidera dem i räkenskaper.

Klassificering av skulder och tillgångar styrs av kommunens redovisningsprinciper. Obeskattade reserver har efter avdrag för uppskjuten skatt hänförs till eget kapital. Den uppskjutna skatteskulden redovisas under avsättningar.

Företagen följer skattelagstiftningens krav på aktivering.

Intäkter

Intäkter redovisas när det är sannolikt att de ekonomiska tillgångarna kommer att tillgodogöras kommunen och att intäkterna kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.

Skatteintäkter

Den preliminära slutavräkningen för skatteintäkter baseras på SKL:s decemberprognos i enlighet med rekommendation RKR 4.2.

Övriga intäkter

Investeringsbidrag tas upp som förutbetalda intäkter och redovisas bland långfristiga skulder. Investeringsbidragen aktiveras samtidigt med investeringen och periodiseras linjärt över anläggningens nyttjandeperiod.

Statsbidrag

Generella statsbidrag redovisas enligt kontantmetoden, det vill säga de intäktsförs i samband med utbetalning.

Tillfälligt stöd till kommuner och landsting med anledning av flyktingsituationen

Det tillfälliga stödet till kommuner och landsting med anledning av flyktingsituationen uppgår till cirka 43 miljoner kronor och periodiseras med 1/13-del på 2015 och 12/13-delar på 2016.

Statsbidrag för ökat bostadsbyggande

Boverket har beslutat om storleken på bidraget för 2016. RKR (Rådet för kommunal redovisning) har rekommendationer om hur statsbidrag i allmänhet ska bokföras. SKL gör tolkningen att detta bidrag ska redovisas som en intäkt i år det vill säga 2016.

Boverket har den 21 november meddelat beslut om storleken på statsbidraget till kommuner för ökat bostadsbyggande till de 111 kommuner som erhåller bidraget för år 2016. Bidraget kommer enligt information på Boverkets webbplats att utbetalas senast den 1 december 2016. 111 kommuner får 1,84 miljarder kronor för ökat bostadsbyggande. Linköping får 58 miljoner kronor.

RKR:s information om redovisning av statsbidrag

Redovisningen styrs av Rådet för kommunal redovisnings (RKR:s) rekommendation nr 18.1 "Intäkter från avgifter, bidrag och försäljningar" samt av RKR:s information "Redovisning av statsbidrag".

SKL:s tolkning av statsbidraget till kommuner för ökat bostadsbyggande

SKL:s tolkning av normgivningen innebär att statsbidraget ska klassificeras som ett generellt statsbidrag. Bidraget ska redovisas som en intäkt år 2016 eftersom villkoren för att erhålla statsbidraget är uppfyllda under 2016.

Linköpings redovisning av statsbidraget

Statsbidraget söktes först i slutet av september och det var mycket osäkert hur stort belopp som Linköping skulle få då det var beroende av om andra kommuner sökt och hur mycket de byggt. Beslutet om hur mycket Linköping får kom först den 21 november 2016. Då det inte är specificerat vad statsbidraget får användas till behövs ett beslut i kommunstyrelsen om vad det ska användas till. Kommunledningskontoret gjorde då bedömningen att beslutet från Boverket om Linköpings belopp borde erhållas innan beslut om fördelning av de 58 miljoner kronor fattas.

Beslut från Boverket erhöles då endast en månad återstod av 2016. För att möjliggöra förbrukning 2017 redovisar Linköpings kommun därför statsbidraget som intäkt 2017. Därmed avviker Linköping kommun från SKL:s tolkning samt RKR:s rekommendation. Då förslaget till redovisning avviker från RKR:s rekommendation kommer det att framgå av årsredovisningen under rubriken "Redovisningsprinciper".

Specialdestinerade prestationsbaserade statsbidrag

Specialdestinerade statsbidrag som är prestationsbaserade periodiseras till den period där prestationerna har bokförts.

Icke prestationsbaserade statsbidrag intäktsförs i den period som bidraget avser.

Kostnader

Hyra/Leasing

Kommunen har inga finansiella leasingavtal. Kommunens åtaganden i form av hyresavtal för fastigheter redovisas som icke -uppsägningsbara operativa leasingavtal i en tilläggsupplysning fördelat på hyror från kommunala bolag respektive hyror från privata hyresvärdar.

Avskrivningar

Avskrivning av materiella och immateriella anläggningstillgångar görs med linjär avskrivning, det vill säga med lika stora nominella belopp varje år. Avskrivningen görs utifrån historiska anskaffningsvärden och påbörjas normalt månaden efter inköp/färdigställande. På tillgångar i form av mark, konst och pågående arbeten görs inga avskrivningar.

Avskrivningstiderna bestäms individuellt för varje investering utifrån bedömd nyttjandeperiod. En tillgång ska delas upp på olika komponenter och skrivas av separat om den förväntade skillnaden i förbrukning mellan de olika komponenterna är väsentlig.

Linköpings kommun har bedömt att anläggningar med ett bokfört värde som överstiger 5 miljoner kronor utgör ett väsentligt underlag för att fördela investeringen på ingående komponenter. Investeringar med ett lägre bokfört värde delas inte upp i komponenter utan skrivs av i sin helhet.

Under 2015 gjorde kommunen en genomgång av samtliga anläggningar med ett restvärde över 5 miljoner kronor och delat upp dessa i komponenter.

Nedskrivningar

Nedskrivningar och utrangeringar har skett med knappt 1 miljon kronor, som avser anläggningar som inte längre är i bruk.

Jämförelsestörande poster

Jämförelsestörande poster redovisas på separata rader i resultaträkningen, dels under verksamhetens nettokostnader, dels under finansnetto och specificeras i not till respektive post.

Som jämförelsestörande betraktas poster som är sällan förekommande och överstiger 5 miljoner kronor. Realisationsvinster vid fastighetsförsäljningar samt kostnader och intäkter till följd av exploateringsverksamheten redovisas alltid som jämförelsestörande.

Gränsdragning mellan kostnad och investering

Tillgångar avsedda för stadigvarande bruk eller innehav med en bedömd nyttjandeperiod om minst 3 år klassificeras som anläggningstillgång om beloppet överstiger gränsen för mindre värde. Gränsen för mindre värde har satts till ett prisbasbelopp (44 300 kronor för 2016) och gäller som gemensam gräns för materiella och immateriella tillgångar.

Immateriella anläggningstillgångar

Samtliga immateriella tillgångar är externt förvärvade och avser licensavgifter för IT-program.

Materiella anläggningstillgångar

Investeringsbidrag och gatukostnadsersättningar bokförs som en förutbetalad intäkt och periodiseras över anläggningens nyttjandeperiod. I anskaffningsvärdena ingår inga lånekostnader.

Linköpings kommun bedömer att de inte äger anläggningar som kräver omfattande återställningsarbeten, varför ingen särskild redovisningsprincip finns framtagen för sådant återställande.

Finansiella tillgångar

Linköpings kommun har fyra olika portföljer för finansiella placeringar.

1. Kassa/bankkontolikviditet eller likvida penningmarknadsplaceringar som ska täcka löner, hyror och fakturabetalningar de närmaste 90 dagarna.
2. Likviditetsportfölj. Överskottslikviditet utöver ovan placeras i räntebärande tillgångar med låg ränte- och kreditrisk, avkastningsmål fastställs av kommunstyrelsen en gång per budgetperiod.

3. Långsiktig placeringsportfölj. Upparbetade medel som bedöms vara stadigvarande. Placeringar i aktier och räntepapper med mera. Avkastningsmål fastställs av kommunstyrelsen en gång per budgetperiod.
4. Pensionsmedelsplaceringar. Avkastningsmål fastställs av kommunstyrelsen en gång per budgetperiod.

Samtliga placeringsportföljer är klassificerade som omsättningstillgångar och värderade till det lägsta av anskaffningsvärdet och försäljningsvärdet. Sammansatta finansiella instrument redovisas utan uppdelning på ingående komponenter.

Redovisning av derivat och säkringsredovisning

Kommunen har inga lån. Därför används inga säkringsinstrument för att säkra kommunens lånekostnader.

Under 2014 köpte kommunen två ränteswapkontrakt om nominellt 75 miljoner kronor respektive 61 miljoner kronor där syftet var att kurssäkra två obligationsinvesteringar som gjorts till fast ränta och därmed motverka nedskrivningsbehov av obligationsvärdena ifall marknadsräntan skulle stiga och kursen på obligationerna skulle falla. I swapparna betalar kommunen en fast ränta årsvis och erhåller 3M²⁰ STIBOR²¹ kvartalsvis. Swappar och obligationer marknadsvärderas var och en för sig. Ingen säkringsredovisning tillämpas vilket ger kommunen frihet att avveckla delar eller hela innehaven.

Swapparna har samma förfalldatum som obligationsplaceringarna. Sammantaget ger placeringarna inklusive swapparna en avkastning motsvarande 3M-STIBOR + marginal. Marknadsvärdet på swapparna är vid årsskiftet - 6,8 miljoner kronor.

Resultatpåverkan av swapparna 2016:

-3,9 miljoner kronor i kapitaliserad, resultatbokförd ränta
-0,0 miljoner kronor i upplupen, resultatbokförd ränta
= Netto -3,9 miljoner kronor.

Resultatpåverkan obligationsplaceringen:

+4,2 miljoner kronor i kapitaliserad ränta
+0,0 miljoner kronor i upplupen ränta

= Netto +4,2 miljoner kronor.

Avsättningar

Avsättning för medfinansiering av Citybanan

Under 2007 bokfördes hela kommunens andel av kostnaden (16,2 miljoner kronor). Därefter sker årliga indexuppräknings med entreprenadindex E84 i enlighet med avtalet. Kommunen har valt november månad som avräkningsmånad för att snabbt få med kostnadsuppräknningen i bokslutet. För 2015 uppgick indexuppräknningen till 0,2 miljoner kronor. Utbetalning sker med 5 miljoner kronor i januari 2016. Kvarvarande avsättning uppgår till 4,9 miljoner kronor. Slutreglering sker vid utbetalningen i januari 2017.

Avsättning, ersättning för pensioner till Räddningstjänsten östra Götaland (RTÖG)

Linköpings kommun ska ersätta RTÖG för sin del av RTÖG:s pensionsskuld för SAP-R²². Skulden fördelas utifrån invånarantal i respektive kommun. Linköpings kommun redovisar ersättningen för pensionskulden, inklusive löneskatt till RTÖG som en avsättning.

Pensioner

Pension till anställda

Linköpings kommun redovisar, enligt beslut i kommunfullmäktige 1998-02-24, samtliga pensionsåtaganden enligt den så kallade fullkostnadsmodellen. Det innebär att samtliga pensionsåtaganden för kommunens anställda redovisas som en avsättning. Kommunen följer därmed inte lagen om kommunal redovisning. Enligt lagen ska endast den del av de kommunanställdas pensioner som är intjänade från och med 1998 redovisas som en avsättning.

Förpliktelser för pensionsåtaganden för anställda i kommunen är beräknade enligt RIPS07²³.

Pension till förtroendevalda

Även pensionsåtagandena för kommunens politiker redovisas som en avsättning.

Upplåning

Kommunen har inga långfristiga lån och har aldrig aktiverat några räntekostnader.

²⁰ 3M = 3 månader

²¹ STIBOR (Stockholm Interbank Offered Rate) är en referensränta som visar ett genomsnitt av de räntesatser som ett antal banker - Stiborbanker - verksamma på den svenska penningmarknaden är villiga att låna ut till varandra utan säkerhet under olika löptider.

²² SAP-R = Särskild avtalspension för räddningstjänstpersonal

²³ RIPS = Riktlinjer för beräkning av pensionsskuld

Fem år i sammandrag

	2016	2015	2014	2013	2012
Folkmängd 31/12	155 817	152 966	151 881	150 202	148 521
Skattesats					
Kommunen, %	20,20	20,20	20,23	19,98	19,98
Landstinget, %	10,70	10,70	10,67	10,92	10,27
Total skattesats	30,90	30,90	30,90	30,90	30,25
Andel av medelskattkraften i riket, %	99,1	98,7	98,3	98,7	98,0
Personal					
Lönekostnader exkl sociala avgifter och pensioner, mnkr	3 018	2 757	2 580	2 450	2 390
Antal anställda	8 952	8 154	7 745	7 447	7 583
Sjukfrånvaro, %	6,1	5,6	5,3	4,8	4,8
Årets resultat					
Kommunen, mnkr	62	190	296	611	398
Koncernen, mnkr	751	659	889	1 011	1 105
Investeringar					
Nettoinvesteringar, Kommunen, mnkr	243	220	253	181	220
Nettoinvesteringar, Koncernen, mnkr	2 644	2 492	2 288	1 586	1 522
Avskrivningar					
Avskrivningar, Kommunen, mnkr	162	140	129	124	107
Avskrivningar, Koncernen, mnkr	1 120	1 198	1 030	977	912
Balansomslutning					
Kommunen, mnkr	15 833	15 550	15 740	15 677	15 833
Koncernen, mnkr	35 715	34 028	31 737	31 525	30 961
Likvida medel 31/12					
Kommunen, mnkr	102	300	429	465	386
Koncernen, mnkr	337	772	1 178	1 206	1 208
Kommunens borgensåtaganden					
Externa borgensåtaganden, mnkr	3	4	14	28	67
Interna borgensåtaganden, mnkr	7 290	6 767	7 014	6 316	5 818
Finansiella nyckeltal (kommunen)					
Soliditet inkl pensioner före 1998 %	62	63	61	59	56
Soliditet exkl pensioner före 1998 %	78	79	78	77	67
Nettokostnadernas andel av skatteintäkter, statsbidrag och finansnetto, %	99	98	97	95	98
Låneskuld (exkl förmedlade lån), kr per invånare	0	0	0	0	0
Självfinansiering av investeringar, %	92	149	168,0	405,5	229,5

